

== Velja po pošti: ==
Za celo leto naprej . K 20.-
za pol leta 13.-
za četrt 8-50
za en mesec 2-20
za Nemčijo celoletno . 29.-
za ostalo inozemstvo . 35.-

== V upravnistvu: ==
Za celo leto naprej . K 22-40
za pol leta 11-20
za četrt 5-60
za en mesec 1-90
S pošiljanjem na dom stane na
mesec 2 K. Posamezne št. 10 v.

SLOVENE

== inserati: ==
Enostopna petivrata (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat 13
za trikrat 10
za več kot trikrat . . . 9

V reklamnih noticah stane
enostopna garmendvrtva
30 vinarjev. Pri večkratnosti
objavljenja primeren popust.

== Izhaja: ==
vsak dan, izvenredni dnevi in
prazniki, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi so ne vračajo; ne frankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. —
Sprejema naročila, inserate in reklamacije.
— Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 16 strani.

Goriški knezonadškof krščanskemu učiteljstvu.

Goriški nadškof prevzvišeni g. dr. Frančišek Borgia Sedelj je poslal krščanskomislačemu učiteljstvu iz Goriške in Kranjske, ki je 23. t. m. poletelo na Sv. Goro, sledeče pismo:

Krščansko mislečemu učiteljstvu, romajočemu na Sv. Goro!

Mladine ne vzgojujejo mrtve knjige in mnogovrstne šolske postave, ampak živi učitelji. Naravno je torej, da učitelj brez krščanskega prepričanja in življenja ne bo nikdar vdihnil svojim učencem pravosti, verskega naziranja in jim dal krščanske vzgoje, tudi če bi poleg § 1. državnih šolskih postav bil drugi paragrafi to učiteljem zabijevali. Črka je mrtva, duh je, ki oživlja! Dokler ne bo krščanski duh prešinjal naših učiteljev in šolskih oblasti, bo moderna ljudska šola ostala kakor doslej — **draga ustanova**, ki ne ustreza svojemu namenu, **spodtika in težka butara** našemu krščanskemu ljudstvu, vir moderne skvarjenosti. In slab rod bo rodil še slabšega in zlo se bo čedalje množilo! Tu je treba hitre odpomoči, drugače naš mili narod propade.

V dobi, ko se na Goriškem prepoveduje dajati poljubovati šolski mladini svetinjo sv. Alojzija, vzora krščanske mladine, in se mu trga liliija, simbol nedolžnosti, iz rok, ko se trga šolskim deklicam svetinjska Brezmadežne Device z vratu in se meče v pljuvalnike, z velikim veseljem in zadoščenjem pozdravljam hrabro četo krščanskih učiteljev in učiteljic, romajočo na Sv. Goro. Vam, predragi sotrudniki duhovnov pri vzgoji otrok, učiteljska služba ni strankarstvo ali obrt, ampak visok poklic. Vaš namen je podati šolski mladini ne samo prvega potrebnega znanja za življenje, da postanejo koristni udje človeške družbe in dobri državljani, ampak tudi **voditi jo k Bogu**, njih zadnjemu nadnaravnemu cilju, da postanejo tudi pravstveni ljudje, dobri kristjani, krepki značaji.

Vsaka dobra stvar pa ima svoje sovražnike.

In žal! sovražniki krščanske vzgoje so največ svobodomiselni učitelji v zvezi s koristolovnimi liberalci. Nič jim ni mar: ne državna šolska postava, ki izrecno predpisuje versko-nravno vzgojo na ljudskih šolah, ni jim sveta

službena prisega, niti se jim smili ubogi slovenski narod, ki je v ogromni večini katolišk, in učitelje plačuje narod, kateremu je sveta katoliška vera najdražja svetinja, podlaga prave izomike, porok častne in večne sreče.

Ali, hvala Bogu, začelo se je tudi pri nas daniti. Ob tleh je na Kranjskem pogubonosni, hinavski liberalizem in vrla »**Slomškova zveza**«
in se širi tudi zunaj Kranjske, vključno preziranj, zaničevanju in terorizmu od neke strani. Peščica krščansko mislečih učiteljev in učiteljic se na Goriškem bori neustrašeno dalje. In v tem boju jim prihajajo bratje iz Kranjske. »**Viribus unitis**«
— je geslo našega presvitlega cesarja. »Rešite mi mladino!«
je vzdih njegovega skrbnega očetovskega srca. Ker pa po besedah sv. Pavla (I. kor. III. 7.k) »ni nič, ateri sadi, in nič, kateri priliva, ampak Bog je, kateri rast daje,«
zato je treba Vašemu plemenitemu delu pomoči od zgoraj. Šele tedaj, ko so apostoli prejeli sv. Duha, so postali učitelji narodov in preobrazili lice zemlje. Srečna in krščanska je bila torej misel, da se goriški in kranjski učitelji zatečejo na Sv. Goro pod varstvo one, ki se zove »sedež modrosti«
.

V tem znamenju boste zmagali! Priporočam Vam edinost, vstrajnost, potrpežljivost in tudi ljubezen do svojih zaslepljenih nasprotnikov. Milostljivi Bog naj blagoslovi zvezo Vaših src in Marija Devica svetogorska, ki je odbila od goriške dežele protestantizem, ki je s svojo deviško nogo strla glavo peklenski kači, naj Vam izprosi bogatih in trajnih uspehov na polju krščanske izobrazbe!

Se enkrat Vas vse prijazno pozdravljam in iz srca blagoslovljam velevdani

† **Frančišek, nadškof.**

V Goriici, dne 21. avgusta 1910.

K tej prevažni izjavi našega metropolita dodajemo samo to: Misel, s katero in za katero so naši škofje, mora zmagati! Metropolit slovenskih dežel je prvi v boju za krščansko prosveto našega ljudstva, prvi v boju zoper liberalizem, prvi zlasti zoper tisti del učiteljstva, ki smatra za svojo glavno nalogo našo mladino izpriditi in ji iztrgati iz srca vzore krščanstva, ugasniti v srcih naše nežne dece plamen svete vere in jo pahniti v temo brezverja.

Glasi in klicu našega nadpastirja bo vse ljudstvo s plamtečim navdušenjem sledilo.

Krščansko učiteljstvo pa Bog živi!

Krščansko učiteljstvo na Sveti Gori.

24. avgust je za Goriško velevažen, ker je dan vstajenja krščansko mislečega goriškega učiteljstva. Tudi na Goriškem so se učitelji in učiteljice, ki niso še odpadli in zatajili najdražji narodni svetinji, sveto vero katoliško in narodnost slovensko. — Ti učitelji in učiteljice so se zbrali dne 24. avgusta na Sveti Gori pri Goriici, kjer so prosili pomoči pred Najčistejšo, da jim pomaga osvoboditi goriško učiteljstvo in goriško ljudstvo pred pogubonosnim liberalizmom. Goričanom pa se je pridružila tudi lepa četa Kranjcev. V najlepši harmoniji preživeli so ta dan skupaj, napravili dokaj važnih sklepov; ideja Slomškova mora prevzeti tudi Goriško. Kamenita in strma je pot na Sveto Goro, hud in težak je boj za osvobodjenje, vendar vedno višje in višje!

Kako se je vse zborovanje vršilo, kaj vse govorilo, ne bomo pisali, omenjamo le v glavnih potezih.

Pozdravni večer v Goriici.

Kranjskih učiteljev in učiteljic Slomškove zveze se je podalo na svetogorski izlet 26, daš je bilo silno slabo vreme. Na kolodvoru so prav tovariško sprejeli Kranjce goriški kolegi, ki so razkazovali nato Goriico in nje znamenitosti. Zvečer je bil v hotelu »Pri treh kronah«
zabaven večer. Govoril je tovariš Rustija, ki je bratsko pozdravljaj Kranjce, posebej tovariša poslanca Jakliča, duhovščino, visokošolce ter zastopnike trgovskega in obrtnega stanu, dalje dr. Srebrnič, urednika Kremžarja in nadučitelja Franketa. Tovariš Jaklič slika žalostne razmere, ki so vladale pred leti na Kranjskem, priznava rad in odkrito, da tako trapastih liberalnih učiteljev vendar na Kranjskem ni bilo, kako so sedaj nekateri na Goriškem, nikar naj ne obupajo goriški krščanski učitelji, zmagali bodo, ker bodo imeli na strani ogromno večino poštenomislečega vernega ljudstva; tudi solnčna Goriška se bo polagoma popolnoma otresla liberalne teme.

Omenjati moramo, da se je, kakor pred tremi leti na Kranjskem, tudi ta večer pojavila v sosednji sobi četvorica špijonov, katerim pa je povedal tovariš deželni poslanec Zega prav mnogo krepkih resnic, ki gotovo niso ugajale liberalnim kosmatim ušesom. Bog vé, če ne prejmejo tudi ti gospodje že v

doglednem času plačila, kakor so ga že nekateri kranjski. Tovariš Rustija je v šaljivih besedah primerno potipal Zavezine špijone.

Izborno je govorila tovarišica M. Vidrova, kazoč na uspehe Slomškove zveze ob desetletnici in pozivljajoč tudi Goričane k odločnemu in vztrajnemu delu, v katerem je zmagal.

Zelo lepo je govoril župnik Kragl, ko je opisoval vzajemnost med duhovščino in učiteljstvom, ki je neprecenljive vrednosti za razširjenje krščanske misli med najširše ljudske sloje. Ne vdati se, v slogi je moč!

Pozdravljali so odlično družbo enakomislečih tovarišev tudi akademik Remec, dr. Pregelj, urednik Kremžar in drugi.

Zborovanje na Sveti Gori.

Ob 9. uri je bilo slovesno cerkveno opravilo: govor na zbrano učiteljstvo, ki nam je segel v dno duše, nato peta sveta maša.

Po maši se je vršilo takoj zborovanje, ki ga je otvoril tovariš Rustija s pozdravom na tovariše s Kranjske in Goriške, na duhovščino, dijaštvo in druge. Zahvaljuje se velč. g. provincijalu, p. Konstantinu, več gg. župnikom, imenom Ciril Vugi, Franketu in posebej še tudi dr. Srebrniču in vsem drugim, ki nas radevolje podpirajo v tem težkem boju. Nimamo zlata in srebra, ampak naša hvaležna srca naj vam bodo v plačilo.

Dr. Srebrnič prebere pismo prevzvišenega knezonadškofa dr. Sedaja (glej uvodnik!), kateremu vsi navzoči z navdušenjem sklenejo poslati udanostno izjavo.

Govor poslanca Jakliča.

Predsednik Slomškove zveze, poslanec Jaklič, burno pozdravljen, izroči pozdrave kranjskega čiteljstva in potem se dotakne zborovanja zvezarjev. Dejal je:

Naši tovariši liberalne barve so se posebno postavljali s posebnim vlakom. Povsod pišejo o vlaku, a nikjer niso zapisali, koliko se je učiteljev peljalo z njim in kolikšen je bil deficit. Mnogi učitelji niti posebnega vlaka čakali niso, ampak so že prej zbežali iz Novega mesta! (Bučen smeh.) Kakor so se na eni strani postavljali, pa povdarjajo na drugi strani tudi strašen strah, ki so ga imeli pred vladnim zastopnikom. Na naša zborovanja prihaja tudi vladni zastopnik, a njegova navzočnost nas čisto nič ne vznemirja. Ponudimo mu prijazno stol, a dalje se za njega ne

LISTEK.

Dr. Frančišek Lampe.

(Pri odkritju njegovega spomenika v Črnem vrhu, 21. avgusta — govoril dr. Mihael Opek.)

Mož, ki mu danes odkrivamo kamnat spomenik, ima že postavljen spomenik v nešteti srcih. S hvaležnostjo je zapisano njegovo ime v srcih mnogih duhovnikov, ki jim je bil učitelj; zarisano mora biti v srcih vseh pravih domoljubov, ki jim je bil kot delavec na polju narodne prosvete svetel vzor; posebno pa mora biti globoko začrtan njegov obraz v dušah neštetihi sirot, katerim je bil oče. V malo letih je dovršil veliko, in če ga mi danes slavimo, ni bila to nikoli terjatev njegove skromne duše, pač pa je le naša hvaležna dolžnost.

Ozrmo se v njegovo življenje in delovanje.)

× × ×

Dr. Frančišek Lampe je bil rojen 23. februarja 1859. kot najmlajši sin očeta Matije Lampe in matere Marije

Habe. Zibka mu je stekla v Zadlogu v soseski Tišov vrh v črnovrški župniji, na kmečkem domu, kjer sta gospodarila pred njegovim očetom tudi ded Matjevž in praded Andrej.

Kot otrok je bil slaboten in bolan, in to je bil najbrž prvi povod, da ga je mati namenila za študiranje, češ, ker za težavno kmečko delo ne bode. Sedem let star je začel hoditi v šolo v Črni vrh, kjer je dovršil le prvi razred. V drugem, tretjem in četrtem razredu je bil v Idriji, kjer je zlasti njegov zadnji učitelj Feliks Stegnar spoznal izredno nadarjenost bolehavega dečka. Z enajstim letom je prišel v Ljubljano v gimnazijo. Ko je končal prvo šolo, mu je umrla ljubeča mati, dne 13. septembra 1871. l. Ta udarec je bil za Franceta tem trši, ker bi bil vsled njega skoraj moral zapustiti šolo; zakaj oče se je bil že iz početka upiral študiranju. A na srečo je bil osiroteli dijak že dne 8. avgusta l. 1871. sprejet od knezoškofa Jerneja Widmerja v knezoškofijsko Alojzijevišče kot brezplačen gojenec. S tem je bilo njegovo znanstveno izobrazovanje zagotovljeno, obenem pa je bila dečku tudi pokazana pot do prihodnjega poklica. Alojzijevišče, tih zibelka mnogih odličnih mož, je imelo pred vsem namen odgojevati bodoče duhovnike. — Gojenec Lampe je v ljubeu zavetju

sv. Alojzija ponosno razprostrl krila svojega duha. Ze v spodnjih razredih je bil odličnjak; v zgornji gimnaziji pa je bliščalo njegovo ime vedno na prvem mestu, in v osmi šoli je imel iz vseh predmetov odličen red. Izmed profesorjev, ki so ga učili, je poznejši učenjak-modroslovec hranil posebno hvaležen spomin učitelju v matematiki in modroslovju, še sedaj živčnem profesorju Nejedliju.

Po dovršeni osmi šoli je bil Lampe avgusta leta 1878. od škofa Krizostoma Pogačarja sprejet v duhovsko semenišče. Dobro je bil poprej premislil svoj najvažnejši življenjski korak, zato se je pa tudi z vsjo ljubeznijo svoje velike duše oklenil bodočega poklica. Pripravljaj se je zanj s pobožnostjo srca in z vsestransko temeljito naobrazbo duha. Ze v semenišču je bilo, da se je navadil začeti dan ob štirih zjutraj z molitvijo in je potem delal neprestano do poznega večera. Z veliko močjo je premagal ovire svoje bolehnosti, zlasti očesno slabost; kadar ni mogel več čitati sam, je prosil, da so mu brali drugi, in njegov posebni spomin, ki je vse temeljito zapomnil. Po tretjem semeniškem letu, je bil 27. julija leta 1881. posvečen v mašnika in je pel novo mašo v Preski pri Medvodah. Ko je dokončal že zadnje leto semeniških nauk,

so ga poslali predstojniki na višje bogoslovne šole v Gradec, kjer je po svoji izvanredni pridnosti in nadarjenosti v devetih mesecih naredil štiri običajno stroge skušnje in bil dne 28. junija 1883. povišan za doktorja svetega pisma.

Potem je začel svoje delovanje kot podvodja in hišni gospodar v ljubljanskem duhovskem semenišču. Obenem pa je sebe še nadalje temeljito izobrazil v modroslovju, iz katerega je zopet v Gradcu dosegel doktorsko čast 6. majnika leta 1885.

Tisti čas je bilo po dr. Andreju Čebašku, ki je bil tudi Lampetov učitelj, izpraznjeno v ljubljanskem semenišču mesto profesorja za dogmatiko in fundamentalno bogoslovje. Dr. Lampe je prosil za to službo in škof dr. Jakob Missia mu jo je tudi podelil dne 30. septembra leta 1885. Istega leta mu je izročila Vincencijeva družba vodstvo deškega sirotišča, tedaj še zelo revnega zavoda »Collegium Marianum«, ki ga je bil ustanovil blagi mladinsoljub dr. Janez Gogala.

Zdaj je imel Lampe pred seboj dve njivi, kakršni je želel obdelovati. Tam v semenišču njivo, da je sejal nanjo seme svojega bogato učenega duha, tu v Marijanišču njivo, da jo je plodil z veliko ljubeznijo svojega srca, s tisto

*) Po »Dom in Svetu«
leta 1904.

brigamo. Ali imajo liberalni tovariši tako slabo vest, da se boje vladnega zastopnika? (Odobrovanje.) Zelo značilno je pa bilo to, da je liberalno učiteljsvo burno pritrjevalo govoru liberalnega profesorja z ljubljanskega liceja, ki je priporočal, naj se vzgoji slovenska mladina tako, da bo vedno manj črno-rumena in belo-rumena! (Sramota!) Liberalno učiteljsvo je burno ploskalo tej izjavi profesorja z ljubljanskega liceja in bilo naravnost navdušeno, ko je oznanjal in pozivljaj na kulturni boj. Lepo je, da je mož tako odkritosrčen. In to izjavo sprejmemo na znanje, nikdar več je utajiti ne bodo mogli, saj so jo nam podali v svojem glasilu.

In za njim, oznanjevalcem kulturnega boja, nasprotnikom belo-rumene in črno-rumene vzgoje, je govoril takoj prvak naprednega slovenskega učiteljsva, Gangl. (Smeh.) O versko-nravni vzgoji. (Burna veselost.) O § 1. šolskega zakona govoril je lepo, kakor samo on zna, navdušeno in vzneseo, med viharim ploskanjem zborovalcev. (Smeh.) Hvala Bogu, da lahko tudi mi, ki nismo bili zraven, uživamo njegov govor, katerega so natisnili v svojem glasilu in katerega obetajo razširiti v 10.000 izvodih po vsej lepi naši domovini. Prav je, da ne ostane skrita njegova modrost. (Smeh.) In tudi jaz sem bil med tistimi srečniki, ki so smeli srkati vso modrost in vso učenost tistega govora. In reči moram: za nas navadne zemljane je bil ta govor veliko preučen. Mi ga ne razumemo. (Ker je ves tisti govor ena sama oslarija. Opomba uredn.) In učen je gospod Gangl! Iz tega tiskanega govora vidim, da je res učen! Njegov govor je posut s citati, kakor žganci z ocvirki. (Veselost.) In liberalni učiteljski svet je strelmel, ko se je igral s citati vseмогоčih pedagogov. Najmanj trideset jih našteva. In citira tudi sveto pismo. Seveda samo tako, kakor on zna, kar tako lepo pristojno liberalnemu učitelju. S svetim pismom v roki gredo liberalni učitelji v kulturni boj! In priznati moram, da je Ganglov govor tudi name napravil vtis, ne ravno posebno prijeten vtis, ampak vtis, da je g. Gangl tisti svoj slaven govor sestavil iz raznih brošur in časopisov socialno-demokratskega in liberalnega nemškega učiteljsva. (Ploskanje.) Tam rastejo tiste dišeče rožice, ki jih je Gangl sadil v Novem mestu.

Interesantno je, da je med brzojavkami, ki so prispjele v Novo mesto, samo ena, ki nosi podpis učitelja. Ali je med naprednimi učitelji tako malo zanimanja za lastno organizacijo? Ali ste bili vsi napredni učitelji v Novem mestu, ali nima noben napreden učitelj na Kranjskem več toliko poguma, da bi javno dokumentiral svoje prepričanje? (Burno ploskanje.) In vidite, kakor pri Vas, tako so tudi nam pri nas vedno očitali koristolovstvo. Kakršni so sami, od prvega do zadnjega, to podtikajo drugim. (Res je! Res je!) Mi smo bili koristolovci takrat, ko smo imeli vse šolske oblasti in javnost proti sebi in koristolovci smo tudi sedaj. Samo liberalni učitelji so vedno in povsod najnesebičnejši značaji. (O, saj jih poznamo!) Liberalci nas uče tudi krščanske pravičnosti. Mi bi morali biti

na Kranjskem tako pravični, da bi tudi sedaj na vsa boljša mesta morali nastavljal liberalne učitelje. Mi moramo tako pravični biti, da pošljamo naše ljudi v gore, daleč od železnice, samo, da dobe liberalci boljše službe. Naše so liberalci zatirali takrat, ko smo bili v manjšini, a sedaj naj jih zatira tudi naša stranka, samo zato, ker mora biti pravična nasproti liberalcem. (Bučen smeh.) Ampak tako neumni mi nismo! (Ploskanje.) Taka pravičnost vlada menda še na Primorskem. Vsaj tako se mi poroča. Pravijo, da imajo naši somišljeniki odločilno besedo v okrajnih in deželnem šolskem svetu, ki pa samo vsled gole krščanske pravičnosti podpirajo liberalce. (Tako je! Tako je!) Naši v hribe, a drugi na boljša mesta! (Burno ploskanje.) Take samorilne politike ne razumemo. (Mi tudi ne!) Ne razumemo, da smejo liberalni učitelji na Goriškem počenjati take stvari, kakor poročajo časniki. Zelim, da bi ondi, kjer se odločuje o usodi našega učiteljsva na Goriškem, kmalu izpregledali, da delajo v interesu slovenskega katoliškega ljudstva takrat, ko podpirajo organizacijo krščanske mislečega učiteljsva na Goriškem! (Burno odobrovanje.) Naj pride skoraj tisti dan! (Ploskanje.)

Drugi govori.

Po Jakličevem govoru se je oglasil k besedi dr. Srebrnič, ki pozdravlja imenom somišljenikov v Gorici navzoče goriško krščansko misleče učiteljsvo, želeč mu, da bi mu izvoljeni ljudski zastopniki nudili brezobzirno, odločno oporo proti oblastem, ki mirno dopuščajo, da se najbolj važne šolske postavbe od svobodomiselnega učiteljsva kršijo na škodo vse vzgoje in blagru slovenskega ljudstva. Somišljeniki naj javno delujejo na to, da se doseže potom katoliškega ljudstva čim preje osvoboditev iz svobodomiselnega učiteljsva.

Nato je predavala gosp. učiteljica Gulin: Kako deluj učitelj, oziroma učiteljica izven šole. Izvrsten referat, poln klenega zrnja, objavi »Slovenski Učitelj«. Gospodični učiteljici vsa čast! Tovariš Likar je k referatu dodal nekaj svojega mnenja, zlasti je treba poudarjati še to, da naj bi se gospodične tovarišice oprijete, kolikor pač mogoče, tudi pouka v gospodinjstvu.

K sklepu v ognjevit navdušenosti in zgovornosti pozdravlja imenom S. D. Z., kakor tudi v imenu primorskih akademikov zbrano učiteljsvo gosp. Vrtovc, želeč, da idealizem katoliškega učiteljsva živi, katoliško ljudstvo s krščanskim učiteljsvom se za mokre cunje a la »Soča« ne zmeni. Po dolgem zborovanju se predsednik tovariš Rustija zahvali vsem govornikom, nakar se vsi zborovalci podajo na prosto v senco k obedu, od koder se je nudil prekrasen razgled po lepi solnčni Goriški. Med lepimi popevkami in veselimi dovtipi nam je le prehitro minil čas. Spomini na Sveto Goro nam ostanejo neizbrisni.

Jesenške novice.

j Cesarjev rojstni dan se je tudi na Jesenicah obhajal kaj slovesno. Na predvečer je občina po naredbi gosp.

gerenta zažgala veličasten kres, ob rojstnem dnevu samem pa se je udeležilo vse uradništvo in zastopi slovesne službe božje. Naslednjo nedeljo pa so se udeležili službe božje korporativno naši vrli veteranci in požarna bramba z zastavo, ki jih je spremljala slavna tovarniška godba in ki je ubrano igrala tudi pri sv. maši. Jesenice so bile vse v zastavah. Le nekaterim brezpomembnim ljudem se ni zazdelo razobesiti zastav. Na zdar, patriotični sokoli!

j Ves nemški Izrael je pokoncil »Grazer Tagblatt«, »Deutsche Stimmen«, »Neue Freie Presse« in drugi germanski listi — vse rjove pretekli teden nad veliko krivico, ki se je zgodila germanstvu — na Jesenicah s tem, da je dobil kolodvorsko restavracijo Slovinc g. Dolničar. Kruto napadajo poštenjaka vladnega svetnika g. Aufednička od železniške direkcije v Trstu, češ, da slovenizira Jesenice! Za Boga svetega! Teutoni! Kaj mislite, da so Jesenice že predmestje Berlina? Ako nočete pri nas jesti in podpirati slovenskega restavraterja, pojdite vendar v naročje matere Germanije in hranite se od nje! Mi pač ne bomo za vami jokali! Ako pa ste toliko neumni, da nočete imeti med nami mirnega bivališča, dobro: mi bomo poslušali vaš glas in uslišali vaše izzivanje! Nekateri Nad-slovenci na Jesenicah bodo pa gotovo še vedno ležali v srčkanem objemu z losvonromovskimi renegati! Seveda, saj ti pijejo črn kofe in dajo — krajcar dobička in zabavljajo čez — »klerikalce«! Živela nemško-liberalna alianca!

j Sam humbug in hinavščina! Liberalci se v »Narodu« grozno jeze nad nemškim hotelom pred kolodvorom! Zraven pa nimajo nobene grajalne besede za ljubljanskega Slovana Hribarja, ki na Jesenicah prenočuje v istem nemškem hotelu! In Hribar je načelnik liberalne stranke!! — Pojdite se solit, narodni grešniki!

j Z navdušenim veseljem in pasje pokvarjeno hudomušnostjo zopet pogrevajo naši liberalci v »Gorenjcu« staro novico, da je dal okrajni glavar radovljiški obsoditi jeseniškega gerenta radi osebnega žaljenja. Mi privoščimo vse slavo speve na tega rešitelja slovenskih Jesenic. S tem, da je dal obsoditi »klerikalca«, je po liberalnem receptu zadostil vsem svojim dolžnostim. Mi ga liberalcem čisto privoščimo. Mi smo prepričani, da s tem še ne bo ubita na Jesenicah S. L. S. Vemo pa tudi, da gotovo pride dan pravice! Vemo tudi, da ga bodo liberalci še tako napadali, kakor se ga sedaj veselijo.

j »Slovenska Straža«. Ker še nekateri ne vedo, kje se treba vpisovati v »Slovensko Stražo«, naznanjamo, da se vsakdo lahko vpiše ob društvenih dneh in večerih v Del. domu pri posameznih odborcih in odborcih. Liberalci nas radi »Straže« že napajo po svojem časopisju, torej le vkup! Naj ne bo nikogar, ki bi v kratkem ne postal član »Slov. Straže«.

j Kaj je z Bernotom? Tega človeka, ki ga celo tovarna ni mogla trpeti med svojimi delavci in ga je radi njegovih intrig odslovila, tega človeka slavi »Gorenjec« v deseta nebesa. Zakaj? Zato, ker ga je dal gerent aretirati. Da »Gorenjec« kopiči ob tej priliki laž na laž, je čisto umljivo. Resnica pa

je, da je Bernot v vsi vsiljivosti nadlegoval ljudi, vpil nad Čebuljem: »Teufel, nichts wert!« in rjul, »da škof ni nič vreden« itd., kar je Bernot sam priznal v svojem zapisniku. Gospoda liberalna, le proslavljaj take ljudi, saj smo uverjeni, da je ob imenovanju pri liki Bernot z vso pravico sedel za harmonij in zapel ravno tebi primerno pesem: »Jesenške krave so neumne!« Pametni Jeseničani pa ohranijo! Liberalcih in Bernotu svojo sodbo! En namen pa odseva iz vseh liberalnih dopisov: odstaviti gosp. gerenta in postaviti na njegovo mesto kakega svobodomisleca, pa naj bo najhujši nemški renegat! Dobro, da se vse svo-ječasno maščuje!

j Sad sokolske olike! Kam segajo sokolske peruti, nam osvetljujejo sledeči slučaj: G. Sitar, trgovec na Jesenicah, je ob dijaškem sestanku razobesil zastavo. V prodajalni ima Smukovega deklica. In to dekletce je po vplivu sokolov in s pomočjo svoje matere tako dolgo intrigiralo, da je g. Sitar zastavo umaknil. Potem se je dekletce spravilo na neko članico Del. društva, ki je razobesila zastavo, ter vpilo na cesti, naj se še mati in otroci obesijo na zastavo. Nato je dala Sokolice otrokom sladkorja, da bi članice Del. društva po cesti zmerjali z »ajmohtaricami.« Lep sad sokolske omike! G. Sitar, ne vemo, če je to korrinno!

j Mesarjem! Povsod se pritožujejo zoper neznosno draginjo na Jesenicah. Tudi me ne moremo več molčati. Mesarji drago prodajajo, naj je meso še tako slabo, delavec le drago plačaj, če pa kaj potožiš, se mesar iz tebe še norčuje. Pomočnik pa se surovo nad teboj zadere. Nekoliko več potrpežljivosti in dostojnosti, pa bo za vse boljše! »Ajmohtarice.«

j Napadi na gerenta v »Narodu«, »Gorenjcu« in drugih tem podobnih listih se od dne do dne množe. Očitajo mu, da nima nikakega razuma za občinsko gospodarstvo, da je popolnoma nezmožen voditi tako veliko občino kot so Jesenice itd. Natvezujejo mu razne prestopke in nasilstva, kličejo zoper njega na pomoč vlado, državno pravdnštvo, odvetnika, ki bi rešil Jesenice popolnoma nezmožnega gerenta, pravici pa pripomogel do zmage, in Bog sam ve, katere oblasti še. Namen liberalcev je jasen. Strmoglavit hočejo gerenta in Jesenice spraviti pod liberalno, četudi nemško komando. Tolažijo se, da so Jesenice po ogromni večini še vedno napredne kljub temu, da imajo klerikalca za gerenta. Samo upanje na boljšo prihodnost, to jih še vzdržuje. Na preteklost so pa popolnoma pozabili. Pozabili so, da ni bilo na Jesenicah nikoli slabšega občinskega gospodarstva kakor takrat, ko so liberalci zavzemali odborčniška mesta — če hočete postrežemo s številkami v dokaz te trditve. Kar se pa v sedanosti godi, ko gerent vodi občino, tega ne vidijo in tudi nočejo videti. Pa ni čuda; gotovo so se tako zaverovali in zapčili v svoj umazani in ponesrečeni tunel pod železnico — družega namreč niso naredili za svojega paševanja — da so od duha, ki puhti iz njega, tako omamljeni, da niti pametno ne morejo misliti. Zato ne

močno ljubeznijo do bližnjika, ki vse prenese, vse upa, vse pretrpi, s tisto sveto ljubeznijo do mladine, ki je gorela v srcu Odršenikovem, ko je govoril: »Pustite male k meni!« — In ni dovolj; še na tretje polje je šel sejati, da koristi tudi tistim, ki ni bil z njimi v osebni stiki — na polje pisateljsko, da koristi najširši svoji domovini.

Toda »dolgot življenja njegovega je bila kratka«. Na veselje vseh dobro-mislečih Slovincov je bil dr. Lampe dne 25. januarja leta 1900 imenovan za ljubljanskega stolnega kanonika in dne 28. istega meseca umeščen od knezoškofa dr. Antona Bonaventura Jegliča. Te časti pa ni dolgo užival. Že 24. septembra istega leta mu je smrt zatisnila trudne oči.

× × ×

Ta smrt — letos je njena deseta obletnica — je ugrabila slovenskemu narodu mnogo, premnogo. Ugrabila nam je plemenitega duhovnika — ne-trudnega književnika — učenjaka in leposlovca — in vzornega mladino-ljuba.

Ne bom govoril mnogo o kanoniku Lampetu kot duhovniku. »Obče poznani in čislani je bil dovolj kot vzoren duhovnik« — pravi o njem pisateljica Pavlina Pajkova v svojih spominih nanj — »kot uzoren duhovnik, ki ni nikoli niti z najneznatnejšim madežem zatemnil sijaja svojega vzvišenega stanja.« — Bil je duhovnik po Srcu božjem. Globoko je razumel neminljivo lepoto

krščanske popolnosti in zato skušal z milostjo božjo naobraziti v sebi najpopolnejši duhovski vzor — Kristusa. Bil je kakor palmovo drevo: korenine globoko v zemlji, glavo visoko proti nebesom. Kakor oljka je bil, razlivajoč olje miru in ljubezni vsenaokrog. S koliko vnemo je deloval v Marijanišču kot dušni pastir! Poučeval, vodil službo božjo, pridigal, izpovedoval!

Toda zvesto vršiti svoje visoko zvanje — to je pač dolžnost slehernega duhovnika. Kanonik Lampe pa je velel s pesnikom —

da dolžan ni samo, kar velela mu stan, kar more, to mož je storiti dolžan!

O Lampetu — književniku naj govorim. Težko ga je v malo besedah dostojno proslaviti. Na modroslovnem, znanstvenem polju, nam je izoral ledino, leposlovju je pokazal prave smeri in cilje. Kako se je pa tudi pripravljaj za svoj pisateljski poklic in za to da odgaja druge zanj! »Že v semenišču — pripoveduje njegov mladostni prijatelj, prelat Andrej Kalan — si je Lampe delal velike načrte za svoje delovanje, zlasti za pisateljstvo; že takrat je sklenil, da bo zasnoval list, posvečen znanstvu in leposlovju. Veliko si je upal sam, in kakor je pokazala izkušnja, tudi po pravici, vendar je vedel, da taki nalogi sam ne bo mogel biti kos. Blestel mu je pred očmi ideal znanstvenega in leposlovnega lista. Zato je sam gojil najraznejše stroke; povsod je hotel biti toliko trden, da bi lahko ocenjeval spise raznih strok, zato

pa je tudi vzpodbujal svoje tovariše v bogoslovju za najraznejše stroke. Ako je pri tebi zapazil le količkaj razpoloženja za to ali ono stroko, takoj ti je imel pri rokah celo kopo praktičnih nasvetov, kako pričeti, kako nadaljati, kako si svoje znanje v dotični stroki izpopolnjuje.« — Sam goreč ljubitelj znanosti, ki je njen smoter izpopolnjevanje človeškega razuma po resnici, je želel, da bi jo ljubili tudi drugi. Zato jo je podajal Slovincem v lepi in prikupljivi, preprosti, domači besedi v večjih delih — v »Uvodu v modroslovje«, v »Dušeslovju«, v »Cvetju s polja modroslovskega«, v estetičnem delu »O lepoti«, v »Apologetičnih razgovorih«, v »Obrambnih govorih«, v »Zgodbah svetega Pisma« in v neštevilnih spisih manjšega obsega. — Čudovito je, koliko je učen mož napisal! Iz števila samega njegovih spisov je jasno, da je moral res neprestano delati, da je porabil sleherni trenutek časa, kakor to pripovedujejo njegovi prijatelji. Nobenega počitka si ni privoščil. »Lahko rečem — piše njegov prijatelj Mihael Bulovec — da ni odločil iz rok dela noč in dan. Kolikokrat sem se sramoval samega sebe, ko sem bival v župnišču pri sv. Petru! Z okna pred mojimi vrati, se je videlo na okno njegove sobe. Katero uro ponoči sem šel mimo okna, vselej sem videl pri njem še luč, ki mi je pravila: On še dela. V jutru ob katerikoli zgodnji uri — zopet luč! Večkrat sem ga prosil, naj si vendar privošči počitka, ker drugače bo moral omagati. Nasmejala se mi je in

rekel: Vidiš, vidiš . . . je toliko dela — podnevu ne morem zmagati. — Spal je večkrat le po dve do tri ure in zadnje dni pred boleznijo je celo vso noč delal ob korekturi toliko ljubih mu »Zgodbe sv. Pisma«. Sam je priznal, da po cele noči ni spal. — »Se mudi, se mudi« — narejeno mora biti! Zato je ustvaril toliko in tako tehtno premišljenih znanstvenih del, da se je, kakor omenjeno, zlasti na modroslovnem polju oral ledino in je — kakr je največjega pomena — še-le sproti ustvarjal modroslovno-znanstveni jezik.

Kdo bi sodil, da je mož, ki je s tako vztrajno ljubeznijo stremel za znanstveno delovanje, imel srce tudi za — leposlovje! Kanonik Lampe ga je imel. Povedal sem, kako je že v semenišču gojil misel za znanstven in leposloven list. In miroval ni, dokler te misli ni uresničil. Vodil ga je pri tem namen: Poštenemu slovenskemu ljudstvu, zlasti nepokvarjeni mladini je treba dati v roke poštenega, lepega berila. »Mladina hoče dandanes brati« — to so njegove besede — »vse bere in prebira; preskrbeti ji je treba berila, ki jo blaži, da ne bo posegala po berilu, ki bi jo kvarilo.« Njegov duh je gledal naprej: bistro je videl, kako se bo skušala v bližnji prihodnosti tudi vsa lepa umetnost odtujiti Bogu in vsem zakonom nračnosti in prave lepote. — Leta 1887. je zagledal beli dan »Dom in Svet«, list s podobami, njegovo najljubše dete. Koliko se je trudil zanj, koliko delal, skrbel, trpel, žrtvoval! Novemu listu je bi-

Boj zoper kolero.

KOLERA.

(Cholera asiatica.)

Leta 1883. je nedavno umrla nemški bakterijolog Robert Koch dokazal, da je povzročitelj kolere takozvani koma-bacil, imenovan tako, ker je podobno pisnemu znaku vejice (komma). Človek oboli za kolero samo na tak način, da pride koma-bacil v želodec in od tu v čreva, kjer se naseli in v najkrajšem času neznansko pomnoži. Poljudno rečeno, kolero se samo je in pije, koma-bacil pride v človeški želodec in čreva samo s hrano in tekočino, katere je onesnažena s koma-bacili. V črevesih povzroči koma-bacil vnetje, združeno s hudo drisko in neutešnim bljuvanjem; zajedno izločuje poseben strup, ki prehaja v kri in zastrupi tako cel organizem. Iz človeškega telesa prihajajo bacili z izmečki bljuvanja in odpadki driske, ki okužijo okolico, ako jih takoj na primeren, izdaten način ne razkužimo. Ako nerazkužene izmečke in odpadke odstranimo na gnojišče ali v stranišče, pridejo lahko z gnojnico v bližnje vodnjake, potoke in reke ter tako okužijo vodo. S to okuženo vodo se kolera dalje širi tako, da jo ljudje pijejo, se z njo umivajo, se v nji kopljejo, z njo opirajo posodo (za mleko) in zalivajo zelenjavo in sočivje. Malokdaj se prenese kolera od človeka na človeka in to samo v slučaju nesnažnosti in nepazljivosti, ako si zdravi človek onesaži z izmečki in odpadki bolnika roke in obleko ter je in pije predno si razkuži roke in obleko. Po zraku se kolera ne širi in z vdihavanjem ni mogoče bolezni nalezti. Brez najmanjše skrbi in nevarnosti lahko občujemo z bolniki, ako vestno skrbimo za snago rok in obleke.

Za razširjanje kolere so nevarnejši nego bolniki sami, takozvani »bacilonosi«, to so na videz zdravi ljudje, ki so se sicer okužili s koma-bacili in jih redno s svojim blatom izločujejo, a vsled svoje konstitucije in posebno trdne narave ne obole za kolero. Ti na videz zdravi ljudje, bacilonosi, opravljajo nemoteno svoj posel dalje, potujejo po svetu ter sejejo kolero s svojimi izmečki in odpadki.

Prvotna domovina kolere se nahaja v Indiji in sicer v spodnjem porečju rek Ganges in Bramaputra, kjer bolezni nikoli ne izumre. Od tu se je kolera doslej že petkrat razširila v velikih epidemijah (pandemijah) po evropskem kontinentu: Prvič 1817—1823; drugič 1836—1837; tretjič 1846—1863; četrtič 1865—1875; petič 1882—1887. Zadnja epidemija so imeli na Nemškem leta 1892, v Hamburgu in Altoni. V Hamburgu je dne 30. avgusta 1892 naraslo število umrlih na 484 in število obolelih na 1081.

Bolezen sama se javlja na različnem način, najlažje obliko infekcije tvori kolerna driska, podobna navadnemu črevesnemu katarju. Prehod k težki obliki bolezni tvori kolerina, v kateri že nastopi driska združena z bljuvanjem; kolerina traja 1—2 tedna in bolniki navadno ozdravijo. Prava, težka kolera se začne navadno ponoči, bolnik začne bljuvati in žene ga na stran 10—20-krat na dan. Blato je tekoče, podobno riževi vodi ali prav redki moč-

loma to zvišanje odpadlo. Upajmo pa da, ker je naša bratovska skladnica dobro podkovana, do tega ne pride in da bode mogoče ta priboljšek čez nekaj let ne le obdržati, ampak še povišati.

i Kristan kaj rad kritikuje čipkarstvo v Idriji, obenem pa hvali na vse pretege mokraške konsume. Kakor znano, je Kristan slab zadrugar. Njegova čipkarska zadruga, katero je z velikim pompom ustanovil, je prav kmalu na sušici poginila. Njegova zadruga namreč ni mogla čipk tako dobro plačevati, kakor jih plačuje zavod, v katerega butajo liberalci in mokrači z vso močjo. Zato je pa zelo imenitna Kristanova opazka v zadnjem »Napreju«, da ako bi ne bilo mokraškega konsumnega društva, bi bilo danes 20 odstotkov vse dražje, kot pa je tako; tukaj pač lahko reče čipkarska šola: ko bi mene ne bilo, bi Idrijčanke 20 odstotkov ceneje Kristanovi zadrugi prodajale, kakor dandanes.

i V predzadnjem »Napreju« piše Kristan o čudnih pojmi, katere ima baje vodja žgálnice, c. kr. svetnik gosp. Slavik, v zadevi zavarovanja nestalnih delavcev. Nas je stvar zanimala, ker vemo, da mora že vsak zidarski mojster, ki razpolaga le s par delavci, tiste za slučaj nezgode zavarovati, zato se nam je čudno zdelo, da bi bil naš rudnik od zavarovanja nestalnih delavcev izvzet. Informirali smo se v tej zadevi in zvedeli, da pri rudniku ni niti enega delavca, ki bi ne bil za slučaj nezgode zavarovan in da so tudi vsi žgálniški delavci zavarovani. Toliko v pojasnilo, da se bode vedelo, koliko so vredni »Naprejevi« pojmi o zavarovanju delavcev v Idriji in koliko so vredne tiste »Naprejeve« bombe, ki lete na vse strani.

Tržiške novice.

t Cesarjevo 80-letnico je kaj lepo proslavilo katoliško izobraževalno društvo sv. Jožefa. Bila je ta prireditev dokaz, da tudi srca društvenikov gorko bijejo za presvitega cesarja. Vršila se je v zgornji dvorani društva, v katere ospredju je bila cesarjeva podoba, vsa obdana z zelenjem in cveticami. V obilnem številu došle društvenike in društvenice je pozdravil kaplan g. V. Čadež. Posebno čast je izkazal društvu blagi g. Andrej Gassner, ki je s svojo navzočnostjo zelo dvignil cesarjevo slavlje. O novih društvenih prostorih se je izražal jako pohvalno. G. T. je v krasnem, pesniško nadahnjemem govoru risal delo našega ljubljenege vladarja za širjo in ožjo domovino. Vmes je moški zbor zapel nekaj pesmi. Na zadnje smo zopet imeli priliko slišati našo godbo na lok, o kateri rečemo le to: tako naprej!

t Dovoljenje za pogrebni zavod je dobil pred nekaj tedni mizarski mojster g. Avguštin Primožič. Razdelil je pogrebe v štiri razrede. Vzpričo razmerno nizkim cenam, moremo to novo napravo slavnemu občinstvu prav topla priporočati.

t Letina. Druga košnja obeta biti zopet zelo dobra. Ker tudi deževje v mesecu juliju ni posebno škodovalo našemu kraju, je upati, da bomo z letino letos prav zadovoljni.

i V cestnem odboru so bili tudi klerikalci Didič, Goli in Čuk iz Črnega vrha, tedaj so tudi ti soodgovorni za gospodarstvo, tako piše »Napreju« in hvali svoje soderuge, ki so v mestnem gospodarstvu mnogo reda napravili. Le počasi, g. sestavljaavec dopisov »Napreja«, ne razumeš vsega, kar ti naroče soderugi, da spiši za list. Pregledali so se računi pri cestnem odboru zadnjih pet let, odkar je pa Didič umrl, je pa že preteklo nad sedem let. Golija pa k sejam, ko so se sklepali računi, še valili niso, že vedo zakaj, tudi druge seje so navadno ob takem času napovedali, ko so že naprej vedeli, da je zadržan. Kar se pa Čuka iz Črnega vrha tiče, je pa to-le istina. Pri vseh drugih odbor-nikih, ki so imeli kake ceste v oskrbi, se računi niso vjemali, edini Čuk, klerikalec, se je izkazal s pravnimi pobotnicami in izvršenim delom. On je bil edina bela vrana — ta klerikalec. To je istina. — Glede mestnega gospodarstva je pa zopet to resnica, da je odbornik Kristan glasoval za potrjenje onih 150 zloglasnih nepravilnih pobotnic, zoper katere so se edino klerikalni odborniki uprli, kar je takrat napravilo mnogo govorenja in čudnih opazk. Tedaj pri obsodbi le bolj varno pišite!

i Na čipkarski šoli bi se moral odpraviti klerikalni — vpliv, ki zelo škoduje, modruje »Napreju«. No, liberalni vpliv bi šolo najraje pokopal, to je res. Kak bi bil pa socialno-demokratski vpliv, je pa tudi znano. Ravno pri šolah imajo naši soderugi smolo. Kristan se je ustil, da bode v nekaj mesecih naučil soderuge nemško, pa je kmalu opustil, enako njegova žena. Na naši rudarski ljudski šoli pa toži učiteljstvo enoglasno — pa ni večina klerikalna — da otroci soderugov najbolj zanemarjajo pouk in se doma najmanj učijo. Uspehi koncem leta jim ne dajejo kaj dobrega spričevala. Klerikalni vpliv na čipkarski šoli je pa ravno našo šolo povzdignil tako visoko, da je prva v Avstriji te vrste. To so priznale višje oblasti že prej, to še sedaj v praksi kaže ministrstvo, ko teoretično izobražene učiteljice iz Tirolske ali Galicije pošilja v idrijsko šolo, da se še praktično izvežbajo. Nobeno idrijsko učiteljico pa še niso poslali ne na Češko ali kam drugam, da si znanje v svoji stroki izpopolni. Vidite, kaj klerikalni vpliv stori? Torej le ne predaleč v slepi strasti! Malo bolj stvarni bodite, drugače prehitro soderugi spoznajo vaše namene in boste generali brez armade.

i Onim starim vpokojenim rudarjem, ki so dosedaj imeli tako nizke provizije, da so si kljub starosti morali še z delom nedostatek prisluziti, se je želja po višji proviziji vsaj deloma izpolnila. Ministrstvo za javna dela je namreč dovolilo 40 odstotkov povišanja od razlike tistega zneska, ki ga sedaj dobivajo, in onega, ki bi jim pripadal po sedanji meri. Oni, ki imajo sedaj najnižje provizije, dobili bi nekako čez sto kron na leto več. Tudi vdove in sirote so deležne tega povišanja. To povišanje pokojnin je posledica preračuna premoženja bratovske skladnice, kjer se je pokazalo, da se zamorejo za dobo petih let, t. j. do prihodnjega preračuna, pokojnine v tej meri zvišati. Ako pa bi potem preračun pokazal kako slabeje stanje bratovske skladnice, bi seveda docela ali vsaj de-

srce od Previdnosti božje — ta ljubezen do mojega lista. Tu podarjam svojemu narodu svoje moči, svoje veselje, svoje imetje — svoje življenje.

Hvala nebesom, ki so blagoslovila to ljubezen in požrtvovalnost Lampeto. Letos je 23. leto, kar izhaja »Dom in Svet« — in slovenski javnosti gre sodbja, če se ga nam je sramovati!

Še o Lampetovem človekoljubnem delovanju kratko besedo. Petnajst let je vodil v Marijanišču vzgojo sirot, otrok brez staršev. In kako je ljubil ta svoj zavod. Skrbel je — kar je bilo pred vsem potrebno — da ga podpre v gmotnem oziru. Trudil se je, da mu pridobi dobrotnikov in svoje lastne dohodke je po večini sproti porabljal za marijaniške potrebe. Od leta 1894. je sam vodil celo gospodarstvo, kar ni bilo lahko, ker je imel povprek po 170 gojencev in 35 oseb za nadzorstvo in gospodarstvo. V tej primeroma kratki dobi je pridobil Marijanišču hišo z vrtom, nakupil polja, in ko je potres leta 1895. zelo poškodoval Marijanišče, je z velikim trudom in z obilnimi lastnimi stroški popravil hišo, drugo z gospodarskim poslopjem dozidal in razširil gospodarstvo. Veliko je bilo njegovo srce v ljubezni do bližnjega. »Ko sem bil še mlad,« je dejal nekoč sam svojemu stričniku, sedanjemu deželnemu odborniku dr. Evgenu Lampetu, — »sem si vedno želel, da bi iznašel kak znanstveni sestav, da bi strmel nad njim ves

svet. Sedaj pa vidim, da je najlepše na svetu, bližnjemu izkazovati dobrote. Bog mi daj potrpežljive ljubezni!« — In Bog mu jo je dal zares. »Oče ne more pristrčnejše ravnati s svojimi otročiči« — piše Pavlina Pakkova — »kot je on ravnal z izročeno mu deco. Poznal je slehernega dečka skoziinskozi. Vedel je za vsakega slabosti in vrline. Pro-uceval je njihove nravi in značaje, da je znal z vsakim primerno občeati. — Ta-le utegne postati učenjak; onile bo vnet poljedelec; temu je duh počasen, a roka spretna, izvrsten rokodelec bode... Tako je ugibal po vrsti o prihodnjosti svojih ljubljencev.« — Kako ne ljubljencev! Saj je sam nekoč pisal o svojih dečkih prijatelju Andreju Kalanu: »Pridi si jih ogledat, kadar boš imel čas. Akoravno so malo raztrgani, pa so korenjački skoinskozi. Rad jih imam, kakor samega sebe!«

To je bil Lampe. Svet duhovnik, neizmerno priden delavec za domovino, ljubeč prijatelj mladine. Zato sem rekel, da njegov spomenik že stoji v naših srcih. Ta kamnati spomenik tukaj bodi le zunanji izraz onega v naših dušah. Priča naj našo hvaležnost do mrtvega dr. Lampeta in oznanja poznim rodovom, kako velik mož se je tu rodil. Slava njegovemu spominu!

Šterdesetletnica iblanskih ognagascu. Orka, tu u spet en ruml u Iblan! Use, kar leze, gre in jaha, u na nugah! Strelal uja na Grad in muske uja špilale pu useh konceh in krajeh. Kej taega že douh nisma vidl in šlihal Iblančani; pusebn iz muska se prou špara pr nas, ke sluvenska filharmonka za šestnajst taužent še ene na let na zašpila, če se ji še usak štikle pusebi na plača. Tku sm se veselijo tega ognagasna špetaklna, de zadne dni kar učesa nism mogu zatistnt in de sm kumi čaku nedele.

U sebotu, ta zadn dan pred ta slau-nastlja, se m je pa useglih prvalu on

vidijo, da se je na Jesenicah in na Savi že delal vodovod, ne vidijo, da so se po posameznih občinah popravljala pota in mostovi, nočejo videti, da se je klavnicno, kjer so ob času liberalnega gospodarstva podgane meso prosto žrle, prenaresdilo. Tudi se ne spominjajo več, da je gerent z vso močjo deloval in še dela na to, da bi se sezidala občinska hiša, da bi se uresničila želja po osemrazredni šoli, sami liberalci pa da so prav pridno vlagali pritožbe zoper gerentovo delo. No, pustimo jim veselje, saj vsak razsoden Jeseničan ve, da so to le nekateri liberalni privandraci, ki tako pišejo in mislijo. Zato pa zadnji čas vsi pametni možje zapuščajo liberalno stranko, dobro vedoč, da tam, kjer sebičnost in osebnost vlada, ni prostora za tiste, ki hočejo res delati v prosoh in korist slovenskih Jesenic.

Idrijske novice.

i Kako potrebna so gospodarska društva! Za nagrobni spominek bi bil rad omislil neki rudar železen križ. Gre h trgovcu za železnino in poprašja koliko bi stal železen križ gotove velikosti in okraska. Trgovec odgovori: 14 goldinarjev ali 28 kron. Možu se je zdela cena prenapeta, zato odgovori, da si hoče sam naročiti pri firmi in bode ceneje shajal. Hudomušno mu na to odgovori trgovec: »Le poskusite, če boste kaj dosegli, najbrž še odgovora ne boste dobili.« Tvornice namreč oddajajo le nekaterim trgovcem svoje izdelke in ti so njih zastopniki za ves okraj. Zvezani so med seboj, da edino le od njih jemljejo blago in ti zopet drugemu v istem okrožju ne smejo oddajati. Tako je konkurenca nemogoča in fabrikant, kakor tudi trgovec nastavita poljubne cene in imata oba lep dobiček. Kakšen je dobiček, naj pove naprej začeta pri-godba. Rudar poprašja v društvu, ali bi ne mogel dobiti železnega križa take velikosti in oblike potom društva. Četudi društvo nima v zalogi takega blaga, ima vendar kake zveze, da lahko naroči posamezne izdelke. Društvo mu odgovori, da se to pač lahko zgodi in v par dneh dobi zaželeno. Naročeni križ res pride ves lakiran, pozlačen, le še napisa manjka in stane 13 K 62 v. Enakega bi bil dobil pri trgovcu za 28 kron. — Tu smo v malem videli, kaj so trusti ali kupčijske zveze, ki ljudi odirajo do skrajnosti, kajti kupčija z sto odstotki je dandanes pač odrtija in to še celo pri blagu, ki se ne pokvari. Pri obleki pride kako blago iz mode, ali pri živilih se lahko kaj pokvari, železo je pa trda kovina, ki tudi na vlažnem kraju ostane. Tako nam je pa tudi jasno, zakaj trgovec kako reč prodaja pod tržno ceno, sebi v izgubo. S tem privabi kupca. Ako ga je za ono stvar pridobil, mu vsiljuje še druge, in pri teh nadomesti, kar je pri enih izgubil. Tam pa, kjer ima on monopol, on sam tisti izdelek prodaja, tam pa oskubde do gole-ga. Iz tega pač sledi, kako potrebna so gospodarska društva, ki regulirajo cene in zabranijo tako postopanje.

i Umrl je v Celju dne 21. avgusta bivši večletni blagajnik pri našem rudniku, Aleksander Seitel. Služil je pri raznih državnih rudnikih nad 40 let. Zadnja leta je v pokoju prebil ali v Brixleggu ali v Celju. N. v m. p.!

lo pred vsem treba pisateljev. Lampe je zasnoval v semenišču prijateljsko društvo mladih, za pisateljevanje nadarjenih bogoslovcev. Društvo je ime-novalo »Cirilsko društvo«, ki obstoja še danes. Vsak teden so se zbirali in pod njegovim vodstvom čitali ter presojali razne spise poučne in leposlovne vsebine. Lampe je navduševal in bodril na delo — in iz vrst Cirilcev zbral okrog sebe lepo število požrtvovalno delavnih mladih pesnikov in pisateljev. Tako se je stvar začela. Skromen je bil list v svojem početku, a Lampe, neutrudljiv v skrbi za njegov napredek. Kdor hoče videti, kaj je storil zanj, naj prelista trinajst letnikov, ki jim je bil on urednik. Nebroj njegovih lastnih spisov je v njih, daljših in krajših. Poleg vseh svojih težavnih del, se je sam učil fotografiranja, da je list krasil in zaljšal s slikami. In kakšno — moram reči — silo je delal sotrudnikom, koliko nešteto pisem je spisal nanje, kako je prosil in rotil, karal in žugal — če ni šlo drugače — to ve pač vsak, ki je bil kdaj v stiki z »Dom in Svetom«. — »Dom in Svet« je bil zenica njegovega očesa — pripoveduje Pavlina Pakkova, kateri je nekoč sam takole pisal: »Koliko je pre-olil nasprotovanja moj »Dom in Svet«! Bil je dete mojih bolečin, da sem je ce-lo sam že hotel zavreči. A čim več sem rpel z njim, tembolj se je utrdila moja ljubezen do njega. Mislim, da ni samo-ljublje, marveč neka sila, vlita mi v

nati juhi. Bljuvanje se ne dá ustaviti, tako da bolnik ne more ne jesti, ne piti kljub hudí žejí. Ob taki izgubi tekočine bolnik hitro upade, koža postane suha in tako neprožna, da gube obstanejo. Telesna toplota pade na 32—30°; žila postane tanka kakor nit, da se komaj čuti; bolnika prijemajo boleštni krči, posebno v mečah; glas ohripi in oslabi (vox cholericus). Množina urina (seča) je vedno manjša; bolnik izgublja zavest. Tako pretečeta 1—2 dneva, po katerih se bolezen ali zboljša, ali pa nastopi takozvani stadium algidum: obraz je opek, sivobled, mrliški, koža mrzla, žile ni več čutiti, bolnik leži v globoki nezvesti in v par urah ga reši smrt. Včasih nastopi kolera v tako težki obliki (cholera siderans), da umre bolnik v par urah.

Kolera je huda morilka, izmed obolelih jih umre 40—50 odstotkov. Teža in nevarnost slučaja se najboljše pozna po množini urina. Kjer se voda popolnoma zapre, tam jih umre 57-2 %. Kdor prestane prva dva dni, ima petino verjetnosti, da okreva. Najnevarnejša je kolera otrokom in starim ali slabotnim ljudem.

Kako se obvarujemo v časih epidemije kolere in kako preprečimo razširjanje bolezni? Odkar vemo, da je povročitelj kolere koma-bacil, ki pride v okolico samo z bolnikovimi izmečki in odpadki, da se bolezen širi najbolj z okuženo vodo, kakor pri vročinski bolezni, se nam kolere ni bati, ako uredimo svoje življenje po tem spoznanju.

Pred vsem moramo sumljivega bolnika odstraniti iz zdrave okolice in ga izolirati v za to pripravljenih in določenih prostorih, kjer se njegovo perilo, izmečki in odpadki sproti razkužujejo po uradnih predpisih. V časih epidemije moramo računati z možnostjo okužene okolice in vode, zato nam je podvojiti skrb za snago v stanovanju, za snago rok, telesa in perila. Ako v kraju nimamo zanesljivega vodovoda, ne smemo piti vode, če ni skuhana, kajti najzanesljiveje pomori vse bakterije mokra vročina. Ker pa skuhana voda ni dobro pitna, primešamo ji lahko malo čaja, a samo toliko, da se okus popravi. Na Ruskem je le radi okužene vode pitje čaja tako razširjeno. Enako smemo uživati samo skuhano mleko. Strogo moramo paziti, da ne uživamo surovega sadja in surove zelenjave (salata, zelje, kumare). Kratkotrajno, kar vemo, da se kolera samo je in pije, moramo vse, kar jemo in vodenega pijemo, poprej dobro skuhati, kajti kuhanje najzanesljiveje razkuži vsako okuženo stvar.

Dr. Derganc.

O NAJVAŽNEJŠEM PRINCIPU HIGIJENE.

Popularna predavanja in popularni spisi o higijeni govore in pišejo prav radi in samo o bakterijah. Tisti, ki si sestavi govor ali spis, vzame v roko knjigo, govorečo o higijeni, prestavi in opili, kar mu je všeč; česar sam ne razume, izpusti, ali zavije v mistične besede in fraze; s tem zavijanjem izrazov kaže, da ima malo in slabo razvito pamet. Ljudstvo ljubi zelo močno te

nerazumljive spise; vlade jih pa podpirajo.

V teh dneh je v Avstriji menda par slučajev kolere. Menda — določne, gotove bakteriološke diagnoze še ni. Pa že sam sum opravičuje to, da spregovorimo par besedi o temeljnem principu higijene. Slovenci smo kot vsi drugi narodi v Avstriji člani človeške družbe in člani ožje zveze vseh avstrijskih narodov. V tej zvezi hočemo zdravo, mirno, srečno živeti, od države smemo zahtevati, da nam da v to potrebne pogoje; država sme zahtevati od nas, da ji gremo na roko, da se sami pobrigamo za svojo srečo v interesu države.

Kolera je infekcijska (nalezljiva) bolezen, vzročaj jo prostemu očesu nevidne bakterije. Vse, kar pride od infekcijskega bolnika, vse, kar je bilo z njim v dotiki, je skoro gotovo onečeno z bakterijami; ogibati se moramo vsakega kontakta z bolnikom. Teh kontaktov ne moremo z lepa kontrolirati: prav nič ne vemo, kako in kdaj da pridemo z bolnikom v smrtno nevarno dotiko.

Če stopimo iz železniškega voza, primemo za kovinast ročaj. Morda ga je pred nami držal bolnik; v prijemu ročaja je kontakt, ki se ne da kontrolirati. Glede kontaktov so ljudje skrajno neprevidni in brezmiselni. V gostilnah brišejo ljudje s servijeto vse mogoče; natakaj odnese umazano servijeto z isto roko, s katero prinese novemu gostu svežo servijeto. Mnogo gostov si naroči sir, grizejo ga, odgriznjen konec soli naravnost v solnici; iz te znabit tako inficirane solnice si natreseš soli na svoj krožnik!

In vidiš še lepše navade. Z veliko skrbnostjo eden gladi s svojim prstom neravno površje soli v solnici; sosed se igra s tem, da vrti med prsti konec zobobrevcev, jih jemlje iz zobobrevcev, jih obrne in še na nasprotnem koncu presuče in zamaže. Silno fina navada nekaterih je, da obrišejo zobobrevce po uporabi ob mizni prt in jih potem skrbno polože zraven krožnika. V vseh teh slučajih je prav lahko mogoče, da prideš z bakterijami v kontakt.

Na cestni železnici mora dati sprednik pet vožnih listkov, štiri utakne med ustnice, peto ponudi prvemu potniku; od tega dobi denar v roko; od kart, ki jih je imel med ustnicami, eno dobiš ti; ona ima en ogel s slino omočen. Zadaž na ploščadi cestne železnice stoji ravno pred teboj mož, držeč se z roko ob jermenasto zanjko; z največjo nonšalanso pred-se kašlja, drobci pljunka in sline leté ti v obraz in na obleko. Tako malomarno si ljudje sami brez konca in kraja povzročajo možnost nevarnega kontakta; ponavljamo: iz malomarnosti, iz napačne brezmiselnosti.

Kakšna brezmiselnost! Ljudje, ki imajo v svojih stanovanjih dvorane, devajo rabljeno, nesnažno perilo v tisto omaro, kjer je čisto perilo; perilo imajo tam, kjer visi prašna in zamazana vrhnja obleka. Dame, ki imajo vedno intaktne pete na čevljih, na rokavkah vedno čiste rokavice, zavijajo kruh za svoje otroke v stare, rabljene časnike, kot bi ne bilo dobiti drugega papirja.

ve, ke Bolču gespud te prprave holt še na nucaja; pihni sa ga iz soja čalada glih tku, če sa prou nus kazal, kokr ta prau ritarji, ke nisa nusa kazal. Zatu m ni mogl jt u glava, de sa Bolču gespud ta čalada iz častjo kumandanta ured dol puložl. In iz ta žalastja u src sa m pučas uči skp zlezle in zaspau sm enkat že preke jutre.

Ke sm se u nedela zbudu in napucu, kokr se šika, letu sm u en sap na Blajvajsuva cesta, de b vidu, kuku ja uja zafural ognagasci brez ta prauga kumandanta. Iz velika muja sm se prinu skus dren mal bl udsprej in že sm se tku luštn pustiru na cesta, de b lohka use natank vidu! Kar t prkulupira en kojn iz jezdecam na sojmo hrbte ke preke men, de b me hmal puhodu in jezdec zareži nad mana: »Ceruk! natrag! Ferbec, kua se rineš naprej; sej me uš še lohka vidu!»

Men se je ta štima neki znant zdela in ke pugledam u lft in se m uči mal prvdja svetlobe ud čalade, ke m je vid jemala, spuznam Bolčuga gespuda iz duša in telesam sedet pred mana na kojn in iz uči sa mu švigale strele, kokr kašmo vojskovodi, kedr zagleda suvražnka pred saba.

Hvala Bugu, sm s mislu, ke sm ga pušlatu za štebala, ke mu je mahala ub kojnskem trebuhu dol in se tku prepriču, de je res Bolču gespud. Hvala Bogu; zdej sma pa na kojn in ni se ognagascem več za bat, de b ja na kašna viža zafural, ke maja Bolčuga gespuda za kumandanta, in tist težek kamen, ke m je zadne dni ležu na src,

Princip kontakta velja za cel oni del higijene, ki nas uči, kako se moramo bolezní varovati; princip velja za obrtno higijeno, velja za vse ljudi.

Če bi upoštevali ta princip, bi ne bilo toliko bojazljivcev, ki se bojé kužnih infekcijskih bolezni, nego ljudje bi živeli živahno, brezskrbno. Brezskrbnost in brezmiselnost nam nista dva pojma, ki pomenita eno in isto. Mi moramo reči: Namesto da se bojimo kontaktov, skrbimo, da ne napravljamo možnosti kontakta. Taka skrb dokazuje duševno aristokracijo, ki ni drugega nego visoko razvit altruizem. (Ta beseda rabljena v pravem pomenu.) Odtod izvira neposredno, da je nekaj na tem, če se ljudje izpodtikajo nad gotovimi formami občejanja, katerim navadno pravimo kmečke. Higijenično in odtod občečloveško ni vseeno, če je obleka zamazana, če se komu ne ljubi popolnoma se očistiti, predno stopi v družbo. Opravičena je mržnja do delavca, če stopi v navadni delavski obleki v elegantno družbo; obenem je opravičen srd delavca na tako buržoazijo, ki mu v svoji slepoti ne da prilike, da se povzpne do najprimitivnejših higijeničnih potreb. Ni vseeno, v koliko se čutita profesor in uradnik v šoli in v uradu domača, tako da obdržita to in ono kmečko navado. Ampak čisto opravičena je zahteva, da si človek po možnosti bolj in bolj lika vnanjo formo.

Tako je treba skrb in bojazen ne povzročati možnosti kontakta najprej razviti pri posameznikih, potem lahko stavimo na vlade pravične zahteve. Higijena ima velik, krasen stik z moralom in z socializmom.

Morala nam pravi, da je skupništvo, oduševstvo nekaj grdega; gabi se nam velik, mrtvočloveč kapital. Mi hočemo živeti zdravo, močno; higijena nam pravi, da ni prav, če ima samo ta ali oni, če ima le mala skupina ljudi vse higijenične pripomočke. V vprašanjih praktične higijene je vsak brez razlike enako veliko vreden.

Skrbimo za to, da ne napravljamo možnosti kontaktov, potem se nam ne bo bati kontaktov. Brez bojazni se bomo tako ognili kužnim boleznim, ki so lahko velikim narodom nevarne, majhnim pogubne.

Prosektor dr. Janez Plečnik.

Duševna mizerija istrskega liberalizma.

Polj, 25. t. m.

V številki 199. t. l. je izšel v »Rječkem Novem Listu« članek pod naslovom »Klerikalni naskok na Istru«. Iz tega članka se jasno vidi, v kakem smislu misli delovati med narodom večina mlade hrvatske inteligence. Radi tega smo se odločili obrniti pozornost na ta članek.

Najprej je treba konstatirati, da je v članku vse polno napadov na škofa Mahniča, ki ne da mladim miru niti po dnevi niti po noči. Razna natolcevanja mladih liberalcev na škofa Mahniča so samo pretveza. Oni bi Mahniča ravno tako sovražili, tudi ako bi ne bilo toliko »izdajstev« kot sedaj. Zakaj? Pravi

vzrok, da ne morejo videti mladiči škofa Mahniča, tiči v tem, ker temelji njegovo delovanje na popolnoma katoliški podlagi.

Mladi se škandalizujejo, ker se je vodstvo političnega društva za Hrvate in Slovence v Istri združilo s katoliškimi elementi okoli »Pučkega Prijatelja«, da dela skupno za narodno blagostanje. Liberalno dijaštvo je seveda na shodu dne 15. avgusta v Pazinu sprejelo resolucijo, v kateri »obsoja namero političnega društva za Istro, da se isto organizira v tej smeri, da se popolnoma prepusti pod okrilje in vodstvo narodnih dušmanov klerikalcev, ter izjavlja, ako se to izvede, da bo ob vsaki priliki, kadar bo zahtevala narodna dolžnost, nastopilo energično proti njemu«.

Kaj hoče pravzaprav ta liberalna mladina? Reči moramo, da jasne in stalnega programa ta družba nima. Splošno pa je idejna stran istrskega liberalizma pod vsako kritiko. V tem oziru ni jasnih računov. Samo nekaj stoji, a to je: negacija krščanstva. V tem so vsi složni od golobradega gimnazijca do marazmičnih možakarjev starih inteligentov.

Se en karakterističen znak istrskega liberalizma je, s katerim se v največji meri odlikuje istrsko liberalno dijaštvo. To je: hinavščina. Mislimo, da ni na svetu tako hinavske mladine, kakor je istrska liberalna. (Tega se je naučila od »Edinosti«. Opomba ured.) To priznavajo celo sami radikalnejši elementi te mladine. Odkritega nasprotnika spoštujemo, hinavstva pa ne trpimo nobenega, ker je hinavščina pod dostojanstvom inteligentnega človeka, zlasti še mladega dijak, ki je neodvisen. A istrska hrvatska liberalna mladina? Ta igra tako mizerno, nedostojno vlogo, da se je mora sramovati vsak pošten liberalce.

Ali ni nedostojno in servilno, družiti se na vseučiliščih s Ferrerovci proti katoliškim svetinjam, a doma, v Istri, molčati kot cerkvena miš! »Toda v Istri so druge razmere,« odgovarja nam liberalni dijak. To je plitek razlog, da se čudimo, kako more priti do tega s prosvetljenostjo 20. stoletja oplojena liberalna glava. Ali menja človek ideje po razmerah? Strah pred narodom je, kar liberalcem zapira usta. To je ono, kar jim preprečuje, da v Istri zatajujejo svoja liberalna načela. Niti toliko nimajo liberalne zavesti, da odkrito povedo, kaj hočejo. Svoja načela zagrnjajo s frazami. O nasprotnih načelih trdijo, da so škodljiva narodnemu obstanku, zdravemu razvoju narodne kulture itd. Da bi pa rekli odkrito, kar imajo na srcu, o tem ni govora. Bizantizem do skrajnosti!

Edipi med njimi, ki ima na jeziku, kar ima v srcu, in kateremu zato vsa čast, je Ivo Orlić. Vse drugo je prepojeno z bizantinsko neznačajnostjo. V Zagrebu podpisujejo oklice proti proslavi Srca Jezusovega, doma pa na primer aranžirajo svečanosti ob priliki novih maš. Kako more to korakati skupno, ne more razumeti vsakdo. To more pojmiti samo z bizantinsko etiko prepojena liberalna pamet. Je še veliko lepših in pikantnejših primer iz vseh slojev liberalne inteligence, a za enkrat jih nečemo razglašati v javnosti, ker je ono, kar smo navedli, zadosten dokaz naše trditve.

S takimi sredstvi operira istrski liberalizem. »Dvojna morala« je njegova deviza. Proti narodu se pokazi kot tak, kot je treba, a v drugih slučajih pa drugače, ker to je praktičnejše, plodnosnejše, ali specifično liberalno izraženo »po razmerah«. Ali vas ni sram istrski liberalci in zlasti ti liberalna mladina, igrati vlogo hinavca?

Slovenski dom v Št. Ilju.

Dne 8. septembra se bo slovesno otvoril »Slovenski Dom« v Št. Ilju. Z velikimi žrtvami rodoljubnih Slovencev in Slovenk je tekom enega leta izrasla v sredini slovenskega Št. Ilja krasna in ponosna stavba. Vsa Slovenija je prispevala k tej stavbi ter je omogočila, da dobijo Slovenci v ogroženem Št. Ilju varno zavetišče in ognjišče za nadaljno obrambo in ljudsko organizatorično delo. Potreben je bil šentiljskim Slovincem lasten dom, to mora priznati vsak, kdor pozna težavne razmere naših obmejnih bratov. V tem »Domu« se bode razvijala nadalje mladinska organizacija ne samo za Št. Ilj, ampak tudi za sosedne kraje; tukaj se bode spopolnjevala vsa naša politična, nepolitična in gospodarska združna organizacija tukajšnjih in sosednjih obmejnih Slovencev. Kapital, kateri je naložen v ta »Dom«, bo nosil gotovo stotere obresti.

Dolgo smo čakali z otvoritveno slavnostjo, ker nam je dogotovitev in priprave za otvoritev delala mnogo tež-

Boliatu Pepe iz Kudeluga.

koč. Sedaj stoji pred nami »Slovenski Dom« dogotovljen in čaka, da bi prišli 8. septembra vsi oni rodoljubni Slovenci in Slovenke, vsa društva in korporacije, ki so tako velikodušno podpirali z darovi naše podjetje, v št. 11j.

Vabimo vas, bratje Slovenci, se stre Slovenke, povabljeni je vsa naša nepolitična organizacija: Orli, mladeniške in dekliske zveze, izobraževalna in druga društva po vsej Sloveniji na otvoritveno slavnost.

Otvoritvena slavnost bo združena z veliko ljudsko veselico. Slavnost obeta biti veličastna. Iz Ljubljane bo vozil najbrže poseben vlak. Naša dolžnost je, ta dan iti na mejo obiskat svoje brate. Ob pol 2. uri sprejem gostov, ob 2. uri popoldanska služba božja, nato otvoritev Slovenskega Doma. Pri ljudski veselici, ki obeta zanimiv in raznovrsten program, razni govori. Slavnostni govor govori predsednik »Slovenske Straže«, deželni odbornik profesor Evgen Jarc iz Ljubljane.

Slovenci, zlasti ob južni železnici, poskrbimo, da bo ta dan lep! Več o tem prihodnji teden.

Kraljevina Črna gora.

Ponosna skalnata kneževina Črna Gora praznuje te dni slavlje, ki je tudi velikega političnega pomena za to malo državo na našem slovanskem jugu. Te slavnosti bodo dospele v začetku prihodnjega tedna do viška v Cetinju, kjer praznuje knez Nikola 50letnico, odkar je nastopil vladno po zavrtno umorjenem svojem stricu.

Kot visoko nadarjeni 19letni mladenič je začel vladati svobodno Črno Goro, ki je znala v vseh težavnih bojih obvarovati svobodo in ki je ravno zaradi tega dobila ugled med evropskimi državami, kljub temu, da je mala kneževina, v kateri se ne šopiri bogastvo.

In lahko se danes po 50letnem vladanju črnogorskega kneza trdi, da je storil za svojo domovino velikansko delo. Preosnoval je Črno Goro notranje-politično ter jo privedel tako daleč, da ji je mogel dati ustavo.

Knez sam je kot visoko-nadarjen pesnik in pisatelj, ki je znal ceniti pravo kulturo, sistematično dvignil črnogorsko šolstvo in leposlovje. V zunanji politiki je umel pridobiti svoji domovini mogočne prijatelje. Potom svojih otrok je v najožji sorodstveni zvezi s ruskim, italijanskim in meklenburškim dvorom ter tako tudi indirektno z angleškim in španskim.

Kot postavodajalec, pesnik, junak in diplomat je dvignil svojo domovino v notranjem in zunanjem oziru. V berlinski pogodbi so se razširile meje njegovi kneževini in tudi v zadnji grozeči balkanski aferi ni odšel praznih rok. Seveda ni šlo zmiraj vse gladko, bilo je dovolj težko, toda celoskupno njegovo knježevanje zasluži v vsakem oziru laurje venec.

Ako smatra zasluge svojega vladanja in pa važnost Črne Gore dovolj pomembne, da stopi v vrsto kraljev, potem se temu mozu pač ne more očitati častilakomnosti, ki sega po blagu, do katerega nima pravice, pač pa se mu mora ob tej priliki ponovno priznati njegovo veliko ljubezen do skalnate domovine, kateri je posvetil v vsem svojem življenju vse svoje moči, ko hoče, da jo prizna vsa Evropa za vredno, da se jo imenuje kot kraljevino.

Ko so se pojavile prve vesti o proglašenju Črne Gore za kraljevino se je govorilo v inozemskem časopisju, zlasti pa v italijanskem, o sestanku ruskega carja, italijanskega, bolgarskega in srbskega kralja v Cetinju. Kmalu po aneksijski krizi se je govorilo o italijanski politiki na Balkanu in Jadranskem morju, kateri naj bi tvoril podlago sestanek ruskega carja z italijanskim kraljem v Rakonigiju. Razmere pa se spreminjajo. Italija sicer želi ožjih zvez z balkanskimi državami, ker hoče tako okrepiti svojo protiaustrijsko politiko ter postati popolna vladarica Jadranskega morja. Njene namere pa se kljub poizkusu ne bodo izpolnile, ker so gospodarske zveze Avstro-Ogrske z balkanskimi državami ožje in tesnejše, kar je razumljivo, kot pa so zveze balkanskih držav z Italijo.

Ruski car ni prišel v Cetinje in značilno je, da rusko bojno brodovje je bo obiskalo po svojem obisku v Baru italijanskih pristanišč — pač pa avstrijska. Značilno je tudi za odnose med Italijo in Črno Goro, da italijanski kralj, ki ima za ženo hčer črnogorskega kneza, ni prišel v Cetinje v spremstvu kakega ministra, samo da bi njegov obisk v Črni Gori ne imel političnega značaja. To nam kaže, da Italiji še ni in ne bo cvetela pšenica na Balkanu, česar se moramo samo veseliti kot avstrijski Slovani, ker je v tem znamenju, da so razmere Avstrije z balkanskimi

državami prijateljske. In ravno zaradi tega moramo pozdravljati tudi avstrijskega soseda, novega črnogorskega kralja, ki ga je naš cesar počastil s kraljevim darom pred nekoliko dnevi.

Ob času, ko biva italijanski kralj v Cetinju, krožijo po Rimu vesti, da se bo v najkrajšem času sklenila zaupna zveza med dunajsko in cetinjsko vladno, kar bilježijo italijanski balkanski politiki s pritajeno jezo.

Z avstrijskega stališča se moremo mi le veseliti takih vesti, ker vemo, da je Balkan edino naravno gospodarsko izvozno torišče Avstrije ter da se more avstrijski izvoz in tako tudi gospodarstvo dvigniti, ako nam nudijo prijateljski odnosi z balkanskimi državami odprto polje.

Avstrijsko primorje še ni zadostno razvito in naša trgovina potrebuje še mnogo. Ako se avstrijski trgovini v razvoju ne zapre pota, potem je gotovo, da se bo razvijala mogočno ter jo v jugu ne bo lahko izpodrinili. Razveseljivo je, ako se čuje o neuspehih italijanske politike in o novih prijateljskih odnosih z sosednimi državami.

Črna Gora ni velika, a je skalnata in pomisliti moramo, da je bila vedno močan mejnik med Avstrijo in divjimi balkanskimi narodi.

Knez Nikolaj je bil vedno vladar, ki je dobro premislil svoja dela. Ve, da je njegov avstrijski sosed mogočen prijatelj in zato je naravno, ako ne odklanja tega prijateljstva. Le v miru se morejo razvijati narodi.

Knez Nikolaj slavi 50letnico svojega vladanja, ob tej priliki bo tudi proglašen za kralja. Kot avstrijski Slovani se moremo tudi mi veseliti tega odlikovanja malega črnogorskega naroda, ki nam je bil kot narod — junak vedno toliko simpatičen. Toliko bolj pa se moremo veseliti vesti, o dobrih odnosih med našo državo in novo kraljevino.

„Slovenska Straža.“

Podružnicam.

Prosimo, da nam vse podružnice, ki še tega niso storile — in teh je približno še 100 — pošljejo do desetega septembra imenike svojih članov in nabrane doneske. V septembru moramo urediti svoje tajniške in blagajniške knjige. Na jesen in zimo čaka centralo in podružnice ogromno delo, zato pa mora biti vse v najlepšem redu.

Vsem tistim, ki pošiljajo denar,

kakor ustanovniki, blagajniki, darovalci in drugi. Prosimo, da pri najmanjši svoti, ki jo pošljejo, natančno naznajo, zakaj je denar poslan: ali je to ustanovna, članarina, redna ali dopolna pri centrali, članarina podružnic — tu največja natančnost — koliko je redne, podporne članarine in koliko je Slomškov dar. Sedaj pri najboljši volji večkrat ne vemo, pod kak naslov bi poslano svoto zapisali, če ni nič povedano. Zato prosimo, da se pošiljatelj denarja vestno ravna po danem navodilu, potem prenehajo popravki in razna vprašanja, ali smo poslano svoto prejeli ali ne. Posebno pa opozarjamo blagajnike podružnic na največjo natančnost v tem oziru. Narede naj tudi natančen račun stroškov podružnice in jih odpišejo na nabiralni polji od nabranih doneskov. Le tako bo njihovo postopanje vzorno, naše pa pregledno in sploh mogoče.

Narodni kolek

pošiljamo samo proti gotovemu denarju.

Pozor! Slovenski kupci!

Novo zidan mlin, umetni, zidan na vodo in urejen na bencin. Mlin je na brezkonkurenčnem prostoru; za poštenega mlinarja lepa bodočnost. Cena z nekaj zemlje 16.000 K (12.000 K je pa vključbe). Spodnje Štajersko, blizu mesta. Pojasnila za »Slovensko Stražo«: Josip Sernek, posestnika sin v Gradiški, p. Pesnica, Štajersko.

Na novi maši

č. g. A. Veraniča v Cirkovčah, dne 7. avgusta nabrano 57 K 52 v. Živelj, vrle darovalke in darovalci.

Kot ustanovnik

»Slovenske Straže« je pristopila »Gospodarska zveza«, centrala za skupni nakup in prodajo v Ljubljani s prispevkom 200 K.

Slomškov dar.

124. Na sestanku vrlih mož po volitvah v okrajni zastop je nabrala g. Ivana Konečnik, poslano po g. I. Schöndorferju v Starem trgu pri Slov. Gradcu 36 K.

125. 126. Prvi kranjski pogrebni zavod v Ljubljani 50 K.

127. Fran Bukovec, župnik v p., Soteska, p. Toplice, Dolenjsko, 20 K.

128. Dr. Alfonz Levičnik, gimn. katehet v Ljubljani 20 K.

129. Andrej Zdolšek, župnik pri Svetem Stefanu, p. Smarje, 20 K.

Matija Selan, kaplan, Preserje 5 K.

Izkaz za »Slovensko Stražo« darovanih rabljenih poštih znamk.

Od 27. julija do 27. avgusta 1910, so poslali rabljene znamke sledeči cenjeni nabiraleci:

Alojzij Cilenšek, župnik, Poljčane, Štajersko, 722. — Anton Pučnik, kaplan, Celje, 6123. — Josip Berglez, dijak, Zreče, 117. — Gregorčič Jakob, Krn, 57. — Ivan Majhen, poštni oficijant, 140. — Fanika Bizjak, Dunaj, 100. — Andrej Karlin, stolni kanonik v Ljubljani, 460. — Ivan Vidmar, dekan, Bove, 1100. — V. Paulus, def., Medija - Izlake, 2000. — Neimenovan, 2800. — Ivan Vrhovec, Ljubljana, 4000. — I. Kunstelj, Gorje, 8921. — Fran Kramar, Matena pri Idriji, 260. — Ivan Vrhovec, Ljubljana, 1000. — Anica Ramovš, Borovnica, 150. — Martin Dimnik, kaplan, Hinje, 216. — »Orel« in »Bogomila« v Vipavi, 1400. — Jernej Podbevšek, kaplan, Cerknica, 2500. — Neimenovan, 500. — Tončka Telban, Borovnica, 250. — Mimica Zeichen, Celovec, 9130. — »Kršč. soc. zveza« v Mariboru, zavitek čokoladnega papirja in znamk 198.107. — Martin Zajc, Vrbovec, 120. — Ivan Resman, Novo Mesto, 164. — Hren Josip, Haloze pri Sv. Trojici, 428. — K. Kerševan, uradnik, Egipt, z geslom: »Ne s frazami samo, z dejanjem — mi narodnjaštvo svoje kaže, — če z drugim ne, vsaj z znamk. — zbiranjem, — hiti na pomoč!« »Slovenski Straži!«, 525. — Amalija Kepec, Ljubljana, čokoladni popir in znamk 1953. — Janko Telban, občinski tajnik, Borovnica, 250. — Martin Dimnik, kaplan, Hinje pri Žužemberku, 600. — Neimenovan, 1008. — Fanika Pistotnik Trst, 594.

Skupaj 245.688 = 642.470.

Vsem cenjenim g. nabiralcem in gđ. nabiralkam — posebno pa »Kršč. soc. zvezi« v Mariboru za njeno posebno številno pošiljatev — iskrena hvala! Prekoračili smo pol milijona, če bodo naše pridne čebeli vstrajne pri nabiranju, ne bo dolgo, ko bomo zapisali: en milijon! — Posebno naj se zbira nove jubilejne znamke; ne pa pozabiti tudi na čokoladni popir in odrezke od cigar. — Ljubitelji glasbe, kateri name ravajo kupiti gramofon, plošče, igle, harmonike, orhestron itd., naj se obrnejo pisмено ali osebno na pisarno »Slovenske Straže« ali naravnost na podpisanca. Postreženi bodo le s solidnim, izvečine domačim in ne manj vrednim tovarniškim blagom. Tudi vsa tozadevna popravila se izvrše vestno in po nizki ceni.

Na več vprašanj, kako koristijo znamke »Slovenski Straži« bodi povedano:

Znamke se bodo pozneje prodale v inozemstvo; čokoladni popir kupi neka tovarna v Avstriji; odrezki od cigar se pa prodajo nekemu zavodu za slepce, kateri iz teh odrezkov izvršujejo razne ornamente, napise in celo slike.

Prosi se vse cenjene nabiralce, da ne prilagajo pošiljatkam **toliko kolekov, ki so le za število, a brez vsake vrednosti!**

Vse pošiljatve naj se naslovi na: **Lavoslav Puhar, typograph, Spodnja Šiška pri Ljubljani, Vodnikova cesta št. 88.**

Ljudska slavnost v Cerknici.

Nedeljo, 21. avgusta 1910 je bil za Cerknico in okolico velik ljudski praznik. Ljudska slavnost v Cerknici je bila veličastna manifestacija krščanske misli, ki čedalje bolj prevladuje tudi naše prebivalstvo, katero je poprej dolga leta ječalo pod terorizmom veri in cerkvi sovraških ljudskih izkoriščavcev. Dne 21. avgusta se je sijajno pokazalo, da je tista doba tudi v Cerknici minula.

Zjutraj si je trg nadel prazniško obleko. Poleg številnih mlajev so zaplapolale s krščanskimi hiš zastave v pozdrav množičnim gostom, ki so dohajali iz cele okolice.

Ob 9. uri je prikorakala od kolo dvora na Rakeku krepka četa Orlov, zlasti iz sosednjega logaškega okrožja z idrijsko godbo na čelu. Pred trgom so jih vsprejeli odseki Cerknica, Loški potok in Stari trg.

Na glavnem trgu krog lipe je čakala velika množica ljudstva. Tu pozdravi najprej gospica Ivanka Mramorjeva v imenu somišljenic, nato g. župan Iv. Lavrič v imenu občine in g. Iv. Korč v imenu izobraževalnega društva. Za krasen vsprejem, lične šopke in pozdrave se v prisrčnih besedah zahvali zvezin načelnik brat Jeločnik, na kar se je vršil obhod po trgu, med katerim so se z raznih oken valjale cvetke in šopki na mimoidoče goste,

Med službo božjo na planjavi poleg cerkve sv. Roka je svirala godba. Posamne dele sv. maše so naznanjali streli z nalašč za to narejenimi papirnati bombami. V cerkvenem govoru je g. J. Pavlin krepko očrtal potrebo doslednega krščanskega življenja ter grajal nedoslednost takih, ki zase izvršujejo krščanske dolžnosti, molijo hodijo po božjih potih, a v javnem življenju sovražijo, kar je krščanskega ter podpirajo sovražnike svete Cerkve.

Po sv. maši na istem kraju okrožni predsednik brat Podbevšek otvoril ljudski shod, pozdravljajoč 120 uniformiranih Orlov in mnogoštevilno množico zborovalcev, ki se je razprostrla po planjavi krog govorniškega odra. Biti pobožen kristjan je neobhodno potrebno a danes samo to ne zadostuje, treba je tudi izobrazbe. Kdor je za izobrazbo nedostopen, pojde svet mimo njega naprej.

Živahno pozdravljen nastopi brat Jeločnik, ki jasno očrta naše namene ter razliko med našimi in nasprotnimi prireditvami. Liberalci za narod pijejo in plešejo, mi pa, tudi če priredimo veselice, jim je prvi in glavni namen izobrazba, drugi šele zabava, a zabava poštena.

Za njim g. K. Škulj v navdušenem govoru vabi k ljubezni do domače grude ter slika žalostno stanje onih, ki jo ljubiti skoraj ne smejo.

Okrožni predsednik se spominja dr. Lampetovega slavlja v Črnem vrhu, vabec k spoštovanju in hvaležnosti do zaslužnih mož, na kar se sklone zborovavce v Črnem vrhu brzogovorno pozdraviti.

Ko je še okrožni načelnik brat Josip Udovič očrtal napredek krščanskih organizacij našega kraja v zadnjih dveh letih ter v krepkih besedah vzpodbujal k vztrajnemu delu, je predsednik zaključil dopoldansko zborovanje. — Shod se je vršil v najlepšem redu v splošno zadovoljnost vseh navzočih, čemur priča je bilo živahno odobravanje in še sedaj splošna hvala.

Najnovejše vesti o koleri.

Kolera na Dunaju.

Dejstvo, da sta na Dunaju oboleli na koleri neka Held in služkinja Hoffmann, izmed katerih je Held že umrla, zelo zanima zdravnike. Obe sta se pripeljali z Ogrske, kjer ni kolere. Zato sodijo zdravniki, da mora kje na Ogrskem biti gnezdišče kolere, o katerem ni zdravnikom nič znanega, a izključeno ni, da ste dobili kolero od mornarja Volcsa, ki je še vedno v Franc Jožefovi bolnici. Dunajski višji mestni fizik je izjavil, da se mu zdita oba slučaja kakor uganki, ker na koleri oboleli osebi nista došli iz po koleri okuženih krajev. Umrla Heldova je bila žena krmarja, ki se je dozdej odločno branil, da se poda s svojo rodbino v izolirano lopo, a ker se je dognala kolera, so ga z rodbino internirali, kakor tudi internirajo tistega kočijaža, ki je vozil rajno Heldovo. Hoffmannovi se stanje izboljšuje. Usmiljenke, ki ji strežejo, so popolnoma ločene od ostalih sestra. Izolirali so tudi slugo Jožefa Herbatscheka, ki je Heldovo pripeljal v bolnišnico. Sicer je pa Herbatschek zbolel na želodčnem krču.

Varnostne priprave proti koleri na Dunaju.

V dunajski mestni hiši so se posvetovali o varnostnih pripravah glede na kolero. Konference so se udeležili župan, oba podžupana in več zdravnikov. Sklenili so, da se izda oklic na Dunajčane, ki bo naglašal, da sicer ni nevarnosti kolere, a da naj bodo ljudje previdni. Trg živil bo strogo nadzorovan. Potnikov z Ogrske ne bodo posebno nadzorovali, pač pa najstrožje ladje, ki dohajajo po Donavi na Dunaj.

Kako se varujemo kolere.

Ob velikem izbruhu kolere l. 1892. v Hamburgu je izdal najvišji zdravstveni svet splošno razumljiva navodila o koleri, ki so še zdaj popolnoma umestna, ker glede na kolero zdravstvena veda od takrat do danes še ni prav nič napredovala. Iz navodila posnemamo:

Z bacili, ki povzročajo kolero, je edino mogoče okuženje skozi usta. Kolerni bacil okuži zgolj, če pride v črevesa. Bolnikovo telo in njegovo dihanje ne okužita. Veliko nevarnost povzroča pranje nerazkuženega perila, ker se po mokrih rokah razširi bacil. Perice jako lahko obolijo. Kolero razširjajo tudi muhe, ki raznašajo bacile. Kolerni bacil je zelo trden, živi ob ugodnih okoliščinah lahko mesece in se množi. Sicer je pa zelo občutljiv in se ne vzdrži v kislih tekočinah.

Najuspešnejše sredstvo proti koleri je snaga. Za razkuževanje se uporablja pet odstotna karbolna kislina ali pa

dvajsetodstotno apneno mleko. Sublimat se sme rabiti le po zdravnikovem naročilu. Lajkomo se priporoča lizol, ki naj se rabi pri umivanju rok, snaženju pohištva, tlaka, ki obenem tudi razkužuje.

Dunajska policija je izdala sledeča navodila: Osebe iz okuženih krajev, ki obole na sumljivih znakih, se morajo takoj izolirati in z mestnim vozom prepeljati v Cesar Franc Jožefovo bolnišnico. Delavci iz okuženih krajev, ki potujejo skozi Dunaj, ne smejo ostati v mestu, marveč morajo takoj potovati naprej. Vsak policist je obvezan komisarjatu naznaniti vsak mu znan slučaj kolere. Če je kak slučaj kolere naznanjen, se bolnik ne sme sprejeti v urad in v stražnico. Bolnikovi sostanovanci ne smejo zapustiti stanovanja. Če se pojavi bolezen v javnem lokalni, se mora bolnik takoj izolirati.

Strah pred kolero v Požunu.

Požunsko prebivalstvo je zelo razburjeno, ker je v bolnišnico oddana Magdalena Trnka obolela na sumljivih znakih kolere. Trnka je občevala z osebami, o katerih so na Dunaju dognali, da so obolele na kolero. Policija je razkužila ladjo »Regensburg« in vso Trnkavino lastnino. »Regensburg« ostane osem dni v kvaranteni. Zdravniki jo obiščejo dvakrat vsak dan.

Kolera v južni Italiji.

Iz Rima se poroča, da je v zadnjih 24 urah iznova obolelo v Barletti 15 oseb, umrlo pa 8, v Andriji obolela 1, umrli 2, Tranju obolele 3, umrli 1 in v Malfatti obolela na kolero 1 oseba. V Margheriti di Savoyi so obolele iznova 3, umrli 1. v Trinitopoliju so obolele 4, umrli 1, v Cerignoliju oboleli 2 in umrli 1 oseba.

Varnostne odredbe proti kolero v Pragi.

Praški mestni svet je ukazal upraviteljem osrednje klavnice, mestne tržnice, mestnega gospodarskega urada in vseh mestnih zavodov, naj skrbijo za največjo snago. Namestništvo je izdalo odlok, ki opominja podrejene oblasti, naj stori vse, da se ne zanese kolera v češko kraljevino.

Obrtno-nadaljevalne šole.

Da se uredi materialni položaj obrtno-nadaljevalnih šol v naši deželi, je sklical deželni odbor posebno posvetovanje, ki se je vršilo v četrtek popoldne. Povabilu se je odzvalo nad 40 zastopnikov šolskih odborov in prizadehlih občin, deželno vlado je zastopal okr. glavar dr. Praxmarer, trgovsko in obrtno zbornico podpredsednik Kregar, dr. Murnik in dr. Windischer, navzoča sta bila tudi oba nadzornika ravnatelj Šubic in profesor Vesel.

Razpravo je vodil deželni odbornik profesor Jarc, ki je tudi podal uvodno poročilo. Iz tega posnemamo, da je na Kranjskem 19 splošnih obrtno-nadaljevalnih šol z 59 razredi, 3 strokovno-nadaljevalne šole (v Ljubljani) s 16 razredi in 3 trgovski tečaji s 6 razredi. Snujejo se pa obrtno-nadaljevalne šole na Vrhniki, v Črnomlju, Mokronogu in Spodnji Šiški. V St. Vidu se pa ima izpremeniti splošna obrtno-nadaljevalna šola v strokovno za mizarje. Šol te vrste imamo precej, a slabše je z njimi v materialnem oziru. Iz šolskega leta 1909 preostaja nepokrita deficita blizu 7000 K, za leto 1910. bi pa bilo, če obveljajo proračuni šolskih odborov, novega deficita 17.000 K. kajti proračunjena potrebsčina znaša okrog 68.000 kron, v pokritje pa prispeva država eno tretjino, torej 23.000 K, dežela 13.600 K, trgovska in obrtna zbornica 3100 K in lastnega pokritja je pa samo nekaj nad 11.000 K. Tem žalostnim razmeram je kriva država sama, ker je z odredbo 24. februarja 1883 pač uredila organizacijo teh šol, ni pa poskrbela, da se jim zagotove stalni dohodki. Država stoji na stališču, da prispeva eno tretjino vzdrževalnih stroškov, ostanek pa naj pokrijejo razne korporacije. Koliko naj prispevajo občine, dežela itd. ni — razven v Nižji Avstriji, kjer imajo poseben deželni zakon — nikjer določeno. Od tod vsa negotovost in nestalnost, ki kviri tudi uspehe na teh šolah.

Kako pomagati? Urediti je treba pred vsem način proračunavanja, za kar danes ni nobenih določil. Za vodstvo proračunava ena šola 100 K, druge z enakim številom razredov 250 K. za poduk ena samo 934 K, druge celo do 2520 K, za učila ena 80 K, najdražja celo 600 K, za pisarniške potrebsčine ena 24 K, ena pa celo 200 K. Neka šola mora celo plačevati 20 K za obrabo klopi krajnemu šolskemu svetu. Tu je treba najprej reda, tu gotovih določil, na katera bodo vezani šolski odbori.

Deficita je krivo tudi napačno tolmačenje ministrske odredbe z dne 24. oktobra 1909, ki določa višek remuneracije učiteljem. Na neki šoli so vsled

te odredbe zvišali remuneracije deloma celo za 100 %, posledica je bila, da je narasla potrebsčina v enem letu od 3785 K 47 vin. na 5160 K 57 vin.

Treba je dalje, da lokalni faktorji res prispevajo, za kar so zavezani po statutu in sploh zagotove obrtno-nadaljevalnim šolam stalne dohodke. Redno gospodarstvo šolskih odborov je predpogoj za obstanek in razvoj obrtno-nadaljevalnih šol!

O tem poročilu se je vnela daljša debata. Vlada ni zastopnik je pozdravil z veseljem vso akcijo in izjavil, da je vlada že storila potrebne korake v istem smislu, kakor jih želi deželni odbor. Oba nadzornika sta restringirala proračune na približno 54.000 K in skoro polovico te svote (26.000 K) bo pokrili državnimi prispevki.

Profesor Vesel je poročal o predlogih, stavljenih ministrstvu. Za vodstvo naj bi znašala remuneracija 200 K, honorarji naj ostanejo neizpremenjeni, ako se ne dobi pokritja za višek, za učila se naj proračunava 50 K, za risalne in pisalne potrebsčine za učenca po 3 K 50 vin., za kurjavo po 20 kron za razred, za snaženje in postrežbo za šolo 40 K, za razsvetljavo 40 K.

Ravnatelj Šubic je poudarjal, da bi se morali šolski odbori strogo držati proračunov. Zato bi pa bilo treba nekatere centrale, kamor bi se vplačevali vsi prispevki in ki bi izplačevala direktno potrebsčino.

Živahno se je razpravljalo zlasti o vprašanju, ali kaže vpeljati poseben prispevek za učence. Čuli so se glasovi za in proti. Podpredsednik trgovske in obrtno zbornice Kregar je poudarjal, da je dolžnost zadrug, podpirati te šole. V Ljubljani plačujejo nekatere zadrug letno 1 krono za učenca.

Dekan Rihar je opozarjal na različne razmere na šolah v mestih in v krajih s pretežno kmečkim prebivalstvom.

Župan Lenček je poudarjal, da kaže pritegniti k doneskom tudi okraje.

Glede posebne postave so se čuli večinoma protivni glasovi. Urediti pa bo treba redno izplačevanje honorarjev. Želi se splošno za to neke centrale (deželna blagajna?), ki bi vodila denarne posle. Enake centrale žele tudi šolska vodstva za nabavo učil in tiskovin, kakor bi bila tudi centrala organizacija vseh teh šol sploh potrebna.

Po dve in polurnem zborovanju je zaključil deželni odbornik Evg. Jarc to važno posvetovanje, ki je imelo zgolj informativen značaj. Stvar deželnega odbora bo sedaj, da uredi vse te razmere dogovorno z državno upravo in vsemi tistimi korporacijami, ki plačujejo svoje prispevke. Še važnejše pa bo vprašanje, kako poglobiti te šole, da bodo dajale več strokovne izobrazbe. Začetek je storjen, nadaljni razvoj bo odvisen od vztrajnosti vodilnih korporacij in — obrtnikov samih.

Nazaj k praktičnemu krščanstvu.

Cesar Viljem je govoril predvčerajšnjem zelo zanimiv govor. Pečal se je pred vsem z zgodovino Königsberga. Rekel je: »Tu si je postavil moj ded prusko kraljevsko krono na glavo z lastno pravico, ko je naglašal, da po božji milosti pripada zgolj njemu in mu jo ne more podeliti ne parlament, ne ljudski shodi in ljudski sklepi. Svoje vladarske dolžnosti hoče spolnjevati kot izvoljeno orodje neba. Ovenčan s to krono se je podal pred 40 leti v tujo deželo, da si pribori še cesarsko krono. Nato se je cesar spominjal nekdanje pruske kraljice Lujize, ki je pozivala k veri nazaj, k samozatajevanju in samozaupanju. Kakor je ob časih kraljice Lujize hitelo mlado in staro, tako moramo tudi zdaj biti vedno pripravljani. V našem oroževanju se ne sme nahajati nobena slutnja glede na napredovanje v oboroževanju sosednih velevalst. Mir temelji zgolj v našem oboroževanju. Nato je pozival cesar Viljem nemške žene, naj mirno in tiho delujejo v rodbini. Vzgojujejo naj mlado generacijo pred vsem v pokorščini in v spoštovanju do altarja. Otroci in otroci otroci morajo znati, da ne gre živeti se na stroške drugih in doseči svoje namene na stroške domovine, marveč imeti se mora edino le domovino pred očmi, vse moči naj se zastavijo za blagor domovine. Smatram sebe za orožje Gospodovo. Korakal bom po svoji poti ne glede na dnevna naziranja in mnenja. Moja pot je posvečena blaginji in mirnemu razvoju. Vsakega posameznika v deželi potrebujem, da sodeluje. Pozivam Vas, da sodelujete!«

Viljemov govor vzbuja velikansko pozornost in presenečenje. Zelo se opazja, ker je cesar tako naglašal in slavil absolutizem. Parlamentarci sodijo, da je cesar hotel pokazati socialnim

demokratom s svojim govorom, da se jih ne boji, dasi zopet politično napredujejo. Svobodomislci so tudi vznemoljeni, ker preveva cesarjev govor tisti duh, ki kliče ljudstvo nazaj k praktičnemu krščanstvu.

Dnevne novice.

— **Volitve v Beli Krajini.** O tem pišejo »Dolenjske Novice« takole: »Kakor znano, je ta okraj dozdaj zastopal g. Fran pl. Šuklje, kateri mandat mu je poverila Slovenska Ljudska Stranka. Ta stranka se je tudi že odločila za svojega kandidata v osebi našega novomeškega rojaka g. profesorja Evgena Jarca. Kot deželni poslanec in odbornik je pokazal že svojo politično izvežbanost. Njegovo kadidaturo pozdravljamo s posebno zadovoljnostjo. Sicer so pa že volilci v obeh okrajih govorili na shodih in navdušeno sprejeli njegovo kadidaturo. Tudi iz Belokranjskega so dospeli veseli glasovi o krasno uspehli shodih preteklega tedna, kateri spričujejo, da je ondoto ljudstvo v ogromni večini v taboru S. L. S. Saj tudi omahljivci spregledujejo, da so jih »napredni liberalci« s svojimi zvijačami samo slepili. Tudi zdaj tu in tam kažejo svoje rožičke ter pripovedujejo, kako da se je dež. glavar pl. Šuklje zbal svojih volivcev itd. Laž je preočita, kajti vsak pristaš S. L. S. vé, da je njen vodstven sklep, da njeni drž. poslanci ne smejo biti obenem tudi v deželnem odboru, kjer potrebujemo delavnih mož, ki naj posvetijo svoje zmožnosti v blagor naše dežele. — O vsem tem in o sedanjem političnem položaju je kandidat Jarc obvestil mnogobrojne volilce na shodih v Semiču, Črnomlju, Dragatušu in na Vinici. — koder je bilo zbranih okrog 1200 volivcev. Zmešnjave med njimi bi rado napravilo liberalno učiteljstvo, katero baje ponuja za »svobodomiselnega« kandidata metliškega rojaka g. Engelberta Gangla. No, ime Gangl v metliški okolici ne bo vlekle. Če se poleg tega še upošteva, kaj so »Zavezarji-učitelji« počenjali na skupščini v Novem mestu, kako se je priporočalo učiteljem, da ni treba mladine vzgajati belo-žolto in črno-rumeno — torej ne versko in avstrijsko; in je potem Gangl »vednostno« dokazoval, da je treba § 1. šolskega zakona o versko-nravnih vzgoji spremeniti v »svobodomiselnega« vzgojo, potem vsak krščanski oče ve, na katero stran mu je vstopiti. In v tem obziru mu bo prav ta volitev načelnega pomena. — A tudi trem mestom tega volivnega okraja je dana priložnost javno priznati, kdo je za njih dobrobit v resnici kaj storil? Kaj so jim pridobili liberalci s svojim več kot dvajsetletnim zastopanjem? Zgodovina beleži samo njih napredne fraze. Preložitve cest, zgradba mostov, stavba bolnišnic, preuredba uradnih poslopij, vodovodi, novomeška gimnazija, podaljšanje železnice na Črnomelj in Metliko... vse to je smotno delo poslancev S. L. S., oziroma onih mož, ki s svojim vplivom pospešujejo njeno delo. Koliko časa bodo meščanski sloji še tlačili liberalnim frazerjem, kateri jih vedno bolj oddaljuje od ljudstva, iz katerega so sami prišli. Kaj bi bilo slovensko meščanstvo, če bi ne imelo krog sebe zaslonbe v gmotno in нравno čvrstem ljudstvu po deželi? — Vsi dobromisleči na plan: z liberalizmom ob tla; živelo delo za resnični napredek naše mile Dolenjske!«

— **Dekanijski odbori S. K. S. Z.** Že veliko se je govorilo in pisalo o potrebi in pomenu dekanijških odborov za razvoj naših izobraževalnih društev po deželi. Toda ostalo je skoro vse pri starem. S. K. S. Z. je našla s svojim predlogom glede osnovanja dekanijških odborov malone povsod gluha ušesa. Stvar se vleče že nekaj let sem, a kljub temu imamo danes osnovanih le par takih odborov. In vendar so taki odbori tudi pri nas nujno potrebni. Potrebni so radi tega, ker je še veliko župnij brez društev, a ožji odbor v bližini lažje pretresa krajevne razmere in potrebe, kakor osrednji odbor v Ljubljani. Potrebno je, da so v osrednjem odboru zastopana tudi društva z dežele, kar je pa mogoče le, če tvorijo ta med seboj manjše organizacije, ki pošljejo potem svojega zastopnika v osrednji odbor S. K. S. Z. v Ljubljani. Dalje imamo več društev, ki dremljejo; treba je zanje nadzorstva, ki jih vzbudi in podkuri za novo delo. To pa izvrši lažje dekanijški odbor, kakor pa centrala. Poleg tega pa opazujemo zadnji čas, da so nekatera društva postala preveč enostranska, da goje le poseben odsek. Ponekod so se vrgli le na telovadni odsek, za tega se dela, za tega prirejajo seje in predavanja, na celotno društvo pa se pozablja in zato nima ne seje ne predavanj ne drugih prireditev. In vendar mora veljati povsod načelo, da je društvo kot tako več, in da torej zasluži več pozor-

nost, kakor posamezni odsek, ki je le del celega društva. Pri snovanju ožjih odborov po deželi pa se ne gre toliko za ime, naj se imenuje dekanijški ali okrajni odbor ali kako drugače. S. K. S. Z. je predlagala take odbore po dekanijah, ker je ta razdelitev po dekanijah skoro najbolj prikladna, da se voditelji društev večkrat snidejo in posvetujejo o društvenih zadevah. Odbor sestoji iz odposlancev posameznih izobraževalnih društev, potemtakem je nepotreben strah nekaterih gospodov, ki se boje, da se jim ne bi z dekanijškimi odbori nakladalo novih bremen. V kratkem se vrši v Ljubljani sestanek dekanijških odborov. Pri ti priliki se spopolni osrednji odbor S. K. S. Z. z zastopniki iz posameznih dekanij in napravi načrt za zimsko delo naših društev. Naj bi se torej v teku treh tednov osnovali povsod dekanijški odbori, kjer jih še ni, da bo potem mogoče skupno delo v prospek izobraževalnih društev.

— **Blankinijevi kozolci.** G. Biankini, narodni zastopnik dalmatinski, izdaja »Narodni list« v Zadru. Popreje je bil zelo radikalen. V besedah je še danes. V dejanju je pa zlezel popolnoma pod vladno klop, kakor je dolg in širok. In zato porabi vsako še tako neumno priliko, da se v svojem listu zadržuje v dr. Šusteršiča, kot reprezentanta odločnega in resnega boja za pravice slovenskega in hrvatskega naroda. Tega veselja g. Biankiniju ne bomo kratili, kajti tu tolče z marelom ob skalo. Če ga to samo tako plemenito kakor duhovito delo veseli, naj je slobodno nadaljuje. Razbil bo samo svojo marelo druge škode ne bo. — Značilno za taktnost in kolegialnost g. Biankinija pa je, da se zadržuje brez vsakega povoda v svoja dalmatinska tovariša gg. Prodana in Dulibića, ki sta člana iste »Zv. juž. Slavena«, kateri pripada tudi častiljivi g. Juraj Biankini! Ne vemo, kaj porečeta napadena gospoda k tej najnovejši maniri g. Biankinija, ki hoče za vsako ceno vselej imeti prav: bodisi da kot najradikalnejši vitez (seve z besedami) razgraja zoper vse, kar eksistira, zlasti pa zoper dunajsko avstrijanstvo — bodisi da kot ponižen sluga dunajske vlade iz zasede strelja na poštene in dosledne slovan. poslance. On ima zmirom prav — kadar kaj zapiše v svoj »Nar. list«, potem »Roma locuta«. — Iz tega pa ne sledi, da bi vsakdo moral to mirno prenašati, zlasti pa, kadar »Narodni list« tako očitno pači resnico, kakor v tozadevnem članku. Očitni smo dalmatinskemu vladnemu kvartetu, da se je odtegnil glasovanju o znanem Stanekovem predlogu. Biankini izjavlja, da glede njega to ni res, češ, da je glasoval za Stanekov predlog. Dobro, g. Biankini je glasoval. Niso pa glasovali drugi člani kvarteta, zlasti ne Ivčević in Vuković. In to, akoravno so bili na Dunaju in bi bili tedaj lahko glasovali. Izgovor na gg. Dulibića in Prodano tu prav nič ne velja, temuče kaže le slabo organizacijo »Zveze južnih Slavena«, ki ne skrbi za to, da so njeni člani o pravem času na mestu. Odgovornost zadene klub, t. j. »Zvezo južnih Slavena«, kateri pripada tudi g. Biankini. In če sta gg. Dulibić in Prodan tisti dan v nujnih in velevažnih opravkih bivala v Dalmaciji, jih bode osebno opravičil vsak objektivni in pameten človek. **To pa nikakor ne velja o poslancih, ki so bili na dan glasovanja na Dunaju, pa so se nemški vladi na ljubo odtegnili glasovanju o proračunu!** G. Biankini je tedaj izkazal svojim sokvartetašem Ivčeviću in Vukoviću slabo uslugo z načinom svojega zagovora. Če je pa končno g. Biankini iz svoje domače apoteke zopet na dan spravil »terorizem«, mu to slabo prija. **Naj raje govori in piše o terorizmu, ki se je zgodil v Makarski od strani njegovih sedaj najožjih političnih prijateljev.** To je terorizem v pravem pomenu besede — ne pa pošteno glasovanje v parlamentarni korporaciji, kjer odločuje večina. V Zadru mora biti grozno vroče — sicer bi ne mogel g. Biankini videti »terorizma« v tem, da je v »Narodni Zvezi« obveljalo to, za kar je glasovala večina. Po njegovem mnenju bi morala odločevati volja manjšine, absolutna volja vladnega kvarteta — in po mnenju g. Juraja to ne bi bil terorizem, temveč vseskozi pravilen proces. — Čuden patron, g. Juraj Biankini, odkar je zlezel v vladno barako. Sicer mu pa želimo vse dobro.

Dalmatinski vladni kvartet se je pomnožil v kvintet, kajti po zadnjem govoru se mu je pridružil slavni g. Trešič-Pavičić. Čestitamo!

— **Še eden, ki se mu tresejo hlače.** Poslanec Trešič-Pavičić, ki sicer tako rad dela v »radikalizmu«, je tudi zgubil korajžjo za odločen boj v zadevi jugoslovanskih vseučiliških zahtev. Na volivnem shodu se je izrekel zoper obstrukcijo, za katero je sam glasoval

in je torej za to, da Jugoslovani sramotno odnehajo sredi boja. In vse to — ker se boji razpusta zbornice. Kajti, razni dobri poznavalci dalmatinskih razmer trdijo z vso odločnostjo, da v slučaju novih volitev nima g. Trešić niti najmanjšega upanja več na zmago. Njegovi volivci da so zdavnaj spoznali, da so kruto zgrešili, ko so volili tega »vernega« učenca znanega prof. Masaryka za svojega poslanca. — Hinc illae lacrimae. Ker hoče g. Trešić še 3 leta ostati poslanec — zato morajo Slovenci in Hrvati zlezli pod klop. G. Trešić se pa zelo moti, če misli, da mu bo njegova jeremijada kaj pomagala. — Njemu ravno tako malo, kakor njegovemu mojstru prof. Masaryku.

— **Trde pesti je treba,** pravi včeraj »Slovenski Narod« — na Portugalskem in sicer proti »klerikalcem«. Tako je naziranje o »svobodi« pri naših liberalcih. Sami cviliijo in že štirinajst dni pišejo o vladni »trdi pesti« — za »klerikalce« pa žele »trdih pesti« celo daleč tja na Portugalsko. So res prijazni, dosledni in svobodoljubni gospodje naši liberalci!

— **Umešeni so bili:** na župnijo Mirna peč č. g. Anton Zore, na župnijo Motnik č. g. Ivan Plahutnik, na župnijo Čestnjice č. g. Pavel Perko.

— **Občni zbor »Duhovske zveze« v Gorici** se je vršil v petek, 26. t. m., ob precejšnji udeležbi. Odborniki so stari, namreč: Dr. Žigon, župnik Grča, župnik Razpet, katehet Tabaj in kurat C. M. Vuga. V razsodišču so: dr. Srebrnič, dr. Pavlica, kurat Valentinčič.

— **Umrl je v Zagrebu** prebendar, častni kanonik in stolni pevovodja Fr. Kostanjevac.

— **Oo. kapucini na Reki** praznujejo jutri 300letnico, odkar se je njih samostan ustanovil. Temeljni kamen je bil vzidan 28. avgusta 1610 na zemljišču, ki ga je kupil cesar Ferdinand II.

— **Kranjski avtomobilni klub.** Na odborovi seji dne 20. t. m. se je poleg drugih važnih zadev sklenil prvi avtomobilni klubov izlet. Isti je določen na dan 4. septembra t. l. Vsi kranjski avtomobilisti se vabijo, da se snidejo ob 1. uri popoldne v hotelu »Sv. Janez« ob Bohinjskem jezeru, kjer bo skupen obed. Gostje dobrodošli! Ob 3. uri popoldne skupen polet na Bled in ob pol 6. uri sestanek v hotelu Mallner istotam.

— **Legar je izbruhnil na Mirni.** Zbolel je tudi župnik g. Kocjančič.

— **Drugo poštno zvezo z Ljubljano** dobi Vič s 1. septembrom. Ob 3. uri 15 minut popoldne je odhod z Viča, prihod v Ljubljano pa ob 4. uri, odhod iz Ljubljane pa ob 4. uri 15 minut, prihod na Vič pa ob 5. uri popoldne. V viški občini je od dne do dne živahnejše obrtno gibanje in zadnji čas je že bil, da se nam da poleg dopoldanske še popoldansko poštno zvezo z Ljubljano.

— **Nemški jedilni listi na Hrvatskem.** Iz Zagreba se poroča, da je hrvatsko društvo natakarjev uvedlo akcijo, ki ima namen, odpraviti povsod nemške jedilne liste, kjer so bili doslej v navadi, ter jih nadomestiti v vseh hrvatskih deželah s popolnoma hrvatskimi.

— **Samoumor z dinamitom.** Dne 24. t. m. se je ob 1. uri ponoči usmrtil v Rablju ženijski narednik Alojzij Genser z dinamitno patrono. Glavo in zgornji del telesa mu je popolnoma razmesarilo in odtrgalo od trupla. Genser je bil tri leta nadzornik poslopij vojaških utrd v Rablju. Bil je soliden človek in zelo priljubljen pri prebivalstvu. Izvršil je samoumor bržkone radi zasebnih dolgov, ki so ga zadnje čase zelo težili.

— **240 K je ukradel** Peter Lauss-egger, rodом v Šmarjeti na Koroškem, svojemu mojstru g. Ludoviku Korenu na Dobravi pri Borovljah ter po tatvini neznanu kam pobegnil.

— **Slovesno blagoslovljenje novih velikih orgel v župni cerkvi na Bledu** bo v nedeljo, 28. avgusta 1910. Spored: 1. Ob 10. uri dopoldne blagoslovljenje novih orgel. 2. Po blagoslovljenju slavnostni govor preč. g. kanonika dr. Andreja Karlina, po govoru darovanje za nove orgle. 3. Ob pol 11. uri slovesna sveta maša; z orglami spremlja prebлагородni g. prof. Anton Foerster. — Ob 4. uri popoldne cerkveni koncert. Med posameznimi točkami prosto preludiranje z različnimi registri. Orglata prof. Anton Foerster in stolni kapelnik Stanko Premrl. Orgle je izvršil orglarški mojster Milavec v Ljubljani, omari pa c. kr. konservator Vurnik v Radovljici. Vstop h koncertu prost. Prosto-voljni darovi za pokritje velikih stroškov se bodo hvaležno sprejemali pri vходу v cerkev.

— **V Borovnici** smo prišli na sled zopet nekemu steklemu psu, ki je nevarno oklal več oseb. Čegav je pes, se še ne more dognati.

— **Prijatelj kurjega mesa.** Jožefu Cernaku, gostilničarju na Glincah, je bilo iz kurjega hleva ukradenih več pi-

ščancev, te dni pa še en velik petelin in ena kura. Ker so bile kure ponoči vedno zaklenjene in je lastnik našel zjutraj ključavnico v redu in vrata zaprta, se sumniči, da se dotični tat, kateremu so gotovo tamošnje razmere dobro znane, nahaja v bližini.

— **Kolo ukradeno.** Iv. Kozina, tovarniški delavec in posestnik na Viču, ima svojo hišo na sredi vrta in je precej oddaljena od ceste. Pred par dnevi je pa prišel ponoči neznan tat, kateremu pa morajo biti domače razmere dobro znane, ter izmaknil Kozini kolo. Tat se zasleduje.

Po Hofrichterjevem zgledu.

Linc, 27. avgusta. V Riedau pri Schärdingu sta bila aretovana vpokojeni nadrevident drž. železnic Ivan Kastellitz in njegova žena, ker sta poslala neki ženski strupene praške. O tem dogodku se poroča: 66letna Lavra Moravek v Lipnici na Zg. Štajerskem je leta 1901 izročila svoji teti Berti Karob imetje 12.000 K, ki naj bi se po njeni smrti izplačalo vnukinji Karobove. Do smrti pa si je pridržala pravico do obresti. Ko je Karobova umrla, je prevzela upravo tega denarja njena hčer Lavra Kastellitz, ki je poročena z uradnikom severne železnice, čegar hči Berta bi bila dedinja omenjenega denarja. Moravekova je dobivala redno vsakega pol leta obresti, izostali so denarji samo letos dne 1. julija. Na svojega godu dan 17. julija je dobila Moravekova zavojček čokoladnih bonbonov, kar se ji ni zdelo čudno, ker je mislila, da je pošiljatev od Karobovih. V zavojčku so bile tri vrste bonbonov. Prvi dve vrsti je pojedla Moravekova, ne da bi čutila količjak slabosti. Kakor hitro pa je pojedla prvi bonbon tretje vrste, ki je bila sestavljena vsa iz šokoladnih hroščev, je občutila hude bolečine v želodcu. Izpila je takoj nato večjo množino mleka, nakar ji je odleglo. Moravekova je povedala o dogodku neki svoji prijateljici, ki ima za moža zdravnika. Ta je preiskal bonbone ter je dognal, da vsebujejo toliko sublimata, da se lahko usmrti z njim človeka. Na njegovo pri-govarjanje je Moravekova naznanila vso zadevo 7. avgusta policiji v Gradcu. O tem takoj obveščena dunajska policija je dognala, da je bil zavojček oddan na dunajskem kolodvoru severne železnice. V bližini tega kolodvora stanuje Castellizova družina, ki živi v zelo slabih razmerah in je že davno porabila 12.000 K, premoženje Morakove. Le s težavo so Castellizovi pošiljali obresti. K temu činu jih je bržkone dovedla Hofrichterjeva afera. Dunajska policija je aretovala zakonska Castelliz in njuno hčer Berto v Riedau-u na Zgornjem Avstrijskem, kjer so bili na letovišču.

NESREČE OB TIROLSKIH VAJAH.

Ob vajah na Tirolskem ob navzočnosti nadvojvode Eugena in kornega poveljnika pl. Schemua med Tridentom in Rovereto so se zgodile velike nesreče. Vabili so se ob hudi nevihti cesarski lovci, infanterija, kakor tudi več gorskih baterij. Dva cesarska lovca, ki sta bila na patrulji, sta padla v prepad in se tako poškodovala, da sta kmalu umrla. Tretji tovariš, ki jima je hitel na pomoč, je tudi zdrčal po skalah in se nevarno poškodoval. Roke sta si zlomila neki nadporočnik in neki stotnik generalnega štaba. Več vojakov se je poškodovalo. Nadvojvoda je ukazal prekiniti vaje, ki so bile ukazane tri dni. Pričeli so vaditi v ponedeljek na Bondonu, v višini 1600 m, 8 km južno-zahodno od Tridenta. Deževalo je že v ponedeljek, v torek je zopet divjala nevihta. Ponesrečena vojska sta iskala krajše poti in sta ponesrečila.

Ljubljanske novice.

NEPOTRDI TE V LJUBLJANSKEGA ŽUPANA.

— **Nepotrditev Hribarja.** — Liberalna stranka proti Hribarju. Sklep, ki ga je storil izvršilni odbor narodno-napredne stranke, ne pomenja nič drugega, nego da liberalna stranka žrtvuje svojega načelnika! Postopanje liberalne stranke napram nepotrditvi Hribarja je brez izgleda. Sklep se je glasil, kakor znano: »Stranka prepusti inicijativo o tej zadevi svojemu načelniku«, to se pravi, Ivanu Hribarju samemu. Ivan Hribar je pa v tej zadevi osebno prizadet. Po sklepu svoje stranke pride tedaj Hribar v naravnost nemogoče položaj. Če izreče, da ne kandiduje več, ali če zopetne izvolitve ne sprejme, bodo mnogi rekli, da je vrgel puško v koruzo. Če pa zopet kandiduje in ponovno volitev sprejme, se bodo našli zopet ljudje, ki bodo rekli, da je stavil svojo osebo nad »interese stranke«. Nobena stranka na svetu ne postopa v kritičnem položaju tako s svojim načelnikom, kakor naša liberalna stran-

ka. V takih okoliščinah, ko utegne priti načelnik stranke osebno v dvomljiv položaj, če se mu prepusti odločitev, prevzame vsaka taktina in samozvestna stranka sama inicijativo in odloči to, kar spozna prav v interesu stvari, stranke in v kritje svojega načelnika. V takih trenutkih mora stranka s a m a postopati, v stvari sami ukreniti, kar se ji zdi potrebno. V danih okoliščinah pa prepuščati odločitev osebno prizadetemu načelniku — se pravi obglaviti ga. In to hoče storiti liberalna stranka ali vsaj nje »Izvršilni odbor«. Iz kakih vzrokov? Mogoče je le dvojno: ali hočejo pregorki »prijatelji« in somišljeniki Hribarja porabiti priliko, da se ga iznebijo — ali pa je liberalni stranki o njegovi potrditvi več znano kot bi javnost prenesla, če bi se ti vzroki konkretno obelodanili. Bodi eno ali drugo; gotovo je, da ti dogodki v liberalni stranki ne utrjujejo njenega že itak majhnega ugleda. Nam je to seveda prav!

Ij **Kako se imamo v Ljubljani.** Ljubljana je brez župana in glasom včerajšnjega »Slovenskega Naroda« se je bati, da se res izpolni grozno dr. Tavčarjevo prerokovanje, »da Ljubljana brez Hribarja živeti ne more«. Tako čudne vesti se čujejo o — koleri in včerajšnji »Narod« ima notico »Zadnje odredbe župana Hribarja«, v kateri piše glede varnostnih naredb proti kole-ri: »Ravno v trenutku, ko je bil župan Hribar obveščen o nepotrditvi, prišel je svetnik dr. O. Krajec k njemu s konceptom oklica in z rešitvijo ostalih naredb, katerih aprobacijo je župan seveda prepustil potem magistratnemu ravnatelju Vončini.« — Tako tedaj vsa Ljubljana ve, da je nevarnost za kolero sedaj v Ljubljani nekoliko večja, ker bo dr. Krajčev oklic aprobal »strokovnjak« Vončina in ne »strokovnjak« Hribar. Človek bi dobil res kolero že od takih »Narodovih« notic. — Sicer so se pa Ljubljanci že precej sprijaznili z mislijo, da bo dr. Tavčar njihov župan. Hvalijo zelo njegovo demokratičnost, ker se z navadnim fijakarjem vozi na magistrat. Tavčarjeva volitev za ljubljanskega župana je že zagotovljena. Občinski svetniki se boje, da bi v nasprotnem slučaju prišel na magistrat vladni komisar v osebi vladnega svetnika viteza Luschna. To bi bilo zelo neprijetno. Za podžupana pa bo izvoljen, kakor se govori, Iv. Hribar, ter bi se dr. Tavčar moral pravzaprav zadovoljiti le, da bi bil nekaj »naslovni župan«, prave županske posle pa bi opravljal Hribar, kadar bi imel čas. Nekateri so želeli za podžupana g. Lenčka, najbolj moder pa je bil celjski »Narodni Dnevnik«, ki se je dal potegniti, »da se govori tudi o klerikalnem kandidatu za podžupanski stolček«. Kdor ve, da razun g. Likozarja ni nobenega klerikalnega uslužbenca v občinskem svetu in so v občinskem svetu sami pristaši narodno-napredne »struje«, se bo čudil, kako imenitno poznao položaj celjski naprednjaki. Pravi, da g. Jos. Turk jako zameri, ker se nihče nanj ne spomni kot »obrnika«. Pravi, da ga je vrgel Franchetti. Še bolj žalosten je dr. Oražen, ki je tako obupal nad pametjo in razsodnostjo svoje stranke, da se namerava preseliti v Gradec. Sploh so tudi tisti mladini, ki so še izven občinskega sveta, jako vznevoljeni. Dr. Žerjav je iz energičnih dr. Tavčarjevih besedi spoznal, da »Skala« ne bo postavljala kandidatov za občinski svet in tudi on namerava obrniti nevaležni Ljubljani hrbet in oditi v bolj hvaležni in razumni Trst. Kot vzrok odhoda bo navedel bolezen, pravi vzrok pa bo tudi — Agro Mercur. Vodstvo ljubljanske struje mladinov ostane potem samo v rokav Ribnikarjevih in Zalarjevih. Dr. Tavčar je vsekakor na vrhu, če se tudi nekateri gospodje učitelji iz »Učiteljske tiskarne« jako kisló drže, ker jih je te dni nazval za politične vajence, katero častno, od liberalnega pravaka dano ime mora liberalnemu učitelstvu ostati v spomin na čas, »ko je dr. Ivan Tavčar postal ljubljanski župan«. Različna ugibanja, zakaj Ivan Hribar ni bil potrjen za ljubljanskega župana, seve ne potihnejo. Dr. Tavčar vsak dan bolj dolži mladine — že ve zakaj. Nemci govore, da je na potrditev zelo vplivalo to, da je Hribar tajil, da je telefonično od deželnega predsednika zahteval ob septemskih dogodkih vojaško asistenco in da je potem deželni predsednik Hribarju v javni seji deželnega zbora dokazal, da je njegovo tajenje neresnično. Upamo, da bodo v kratkem prišli na dan pravi vzroki. Morda jih izvemo že v sredo, morda pozneje. Govori se namreč, da pride k volitvi župana vladni komisar. Ljubljana je popolnoma mirna; razburilo je tudi ni poročilo, da je deželno sodišče konfiscirani Hribarjev oklic označilo kot prestopok proti javnemu miru in redu po § 300. drž. zak.

Semertje se čujejo med prebivalstvom dovtipi na račun »Slovenskega Naroda«, ki se je tako imenitno šalil s Hribarjevimi popotresnimi zaslugami, in vse inženirje, stavbenike, ki bi novo Ljubljano zgradili tudi brez Hribarja, popolnoma prezrl, da, prezrl je celo gospoda Duffeta in imenitno ljubljansko regulacijo, ki je priča čudne nepristnosti in doslednosti. Liberalna stranka mora imeti res mnogo revežev v svoji sredi, da tako javno priznava, da bi boljše nihče v njej storiti ne mogel. To se na eni strani Ljubljancem zdi jako zabavno, še bolj jih pa zanima najnovejša ljubljanska Strassnoff-aféra, katero je doživel te dni gosp. Ivan Hribar in o kateri je čutil čudno potrebo, da jo sam sporoči javnosti, ker je menda sam čutil, da je menda vendarle preveč »nasedel«. Zglasil se je te dni pri Hribarju neki »eleganten mlad mož«, ki se mu je predstavil kot »tehnik Ferenčič« in kot »zvest njegov pristaš«. To je na Hribarja tako vplivalo v teh težavnih dneh, da mu je dal takoj 10 kron. Nekaj dni pozneje je prišel ta »zvest pristaš« zopet pumpat Hribarja, češ, »da bodo on in drugi akademiki zvesto stali ob njegovi strani ter delali zanj, pa naj se zgodi kar hoče«. Tudi to pot »zvesti pristaš« ni šel suh od Hribarja. Sedaj se je pa pokazalo, da je bil to neki »hochstapler«, na katerega se g. Hribarju ni prav nič zanašati. Tako se v resnem času tudi marsikaj smešnega dogodi. Mi prav mirno čakamo nadaljnih dogodkov, saj je končno vendarle preskrbljeno, da eden vendar ostane na magistratu, dasi se črna nevaležnost njegovega sodelovanja z županom Hribarjem ni te dni spomnila niti z eno besedo. V županovi predstobi ostane g. Zancek, kot živa zapuščina, in s tem je poskrbljeno, da se sistem na magistratu ne bo spremenil. S tem so liberalci za sedaj lahko zadovoljni.

Ij **Vedno bolj prihaja na dan kdo je kriv Hribarjeve nepotrditve.** Včerajšnji »Slovenski Narod« piše: »Politični grehi mladinov so dali Schwarzu največje orožje za boj proti Hribarju in v tem smislu so mladini največ krivi Hribarjeve nepotrditve.« — To je že popolna razsodba o največjem in glavnem krivcu. Da bi bili pri »Slovenskem Narodu« »klerikalci« kedaj »nedolžni« tega seve slovenska javnost ne sme doživeti, zato »Narod« piše, dasi sam dobro ve, da se zopet laže, »da so klerikalci skrivaj stali na strani vlade«. O tem, kdo je stal »skrivaj na strani vlade« pa mladini po Ljubljani vse nekaj drugega govore in dr. Tavčarju in Trillerju so te govorice, ki so zašle tudi v en del liberalnega časopisja, dobro znane, ker grozita s — tožbami. Gospodje bodo morali najprej glede te afere pometati le pred svojimi pragli.

Ij **Kaj so mladini?** Tržaška »Edinost« je te dni priobčila članek, v katerem je mladine povzdigovala v deveta nebesa in trdila, da narodno - napredna stranka razpade, ako bi mladinov ne bilo. Dr. Tavčar odgovarja na to v »Narodu«: »V »Edinosti« je izšel včeraj slavospev, ki so ga spisali mladini in v katerem sami sebe povzdigujejo v deveta nebesa. Ta otročja samohvala je obudila v Ljubljani veliko veselost, saj pa je tudi že presmešno, kako važnost si pripisuje peščica mladih gospodov in kako svoje študentske nezrelosti prodajajo kot tako znamenite ideje, da bi napredna stranka hitro zadobila gospodstvo, če bi se ravnala po njih in po nasvetih te družbe. Celo o boju v stranki se jim sanja, prav kakor da bi imeli kdo ve kako zaslombo med pristaši stranke in kakor da bi že bili mogočen faktor, ko jih je v resnici vseh skupaj ravno za eno mizo in so jih vsi razumni ljudje že do grla siti. O kakem boju v stranki seveda še govora ni. Mladini samo zgago delajo, drugega nič. Boji nastanejo, kadar se vnamejo nasprotja med političnimi potencami, dokler pa le politični vajenci sitnosti stresa-jo in spletkarijo, dotlej o kakem resnem boju še govora ni. Neslana je ta samohvala tako, da bolj ne more biti, naravnost impertinentno pa je, da govore ti mladini o svojem političnem in gospodarskem delu, zakaj, kar so ti mladini storili, je stranki samo škodovalo, celo v največji meri škodovalo in je stranko spravilo v najhujše stiske. Za stranko bi bilo stokrat bolje, da teh mladinov ni nikoli pustila z vrvice. Naravnost gorostasno pa je, da pisarijo ti mladini po »Edinosti« tako, kakor da bi narodno - napredna stranka morala razpasti, če bi jo mladini zapustili. Za narodno - napredno stranko bi bilo prokleto žalostno, če bi bila njena eksistenca odvisna od teh gospodov. Na srečo pa ni. En tucat ljudi več ali manj, to pri resnih strankah nič ne šteje. Če bo kdaj narodno - napredna stranka tako daleč prišla, da bo njen obstanek odvisen od te družbe, potem že sploh

ner bo več stranka. Tako daleč pa še dolgo, dolgo ne bo prišlo! — Lepi komplimenti!

Ij Nemci za Hribarja. »Slovenski Narod« se je v svoji preveliki gorečnosti danes zjutraj zaletel. »Narod« poroča: »Včeraj je nekdo našel na Čevljarškem mostu zaprto pismo in brez naslova. Ko ga je pobral in pogledal, kaj je v kuvertu, je našel v njem mal listič, na katerem je bilo zapisano to-le: »Der Hribar ist und bleibt doch gross, obgleich gekränkt durch unverdientes Los!« — Res ginljivo! To je res sreča, da se je ta listek našel in ga ni burja odnesla. Pričakujemo, da ga »Narod« razstavi v svoji izložbi in potem izroči g. Aškercu. Ta listek je treba priložiti tisti nemško - slovenski pogodbi, katero je podpisal Ivan Hribar, da se tudi poznim rodovom ohrani dokaz, kako so Nemci hvaležni možu - zavezniku, da jim je pogodbo podpisal.

Ij Porotne obravnave se prično v Ljubljani prihodnji ponedeljek dne 29. t. m. V ponedeljek bo stal pred porotniki Franjo Kotnik, delavec brez stalnega bivališča, obtožen hudodelstva tatvine in § 129. l. b. k. z.

Ij Porotna obravnava proti Hladniku in njegovi soprog. Prihodnji torek se prične v Ljubljani porotna obravnava proti zakonski dvojici Hladnik. Obravnava bo trajala tri dni: dne 30. avgusta, 1. septembra in 2. septembra. Prič bo 70, od teh bo okoli 40 osebno zaslišanih. Fran Hladnik je obtožen poizkušenega zavratnega umora svoje matere, posilnosti z nevarnim pretenjem, dveh goljufij z menjicama, zapeljevanja h krivemu pričevanju in k hudodelstvu obrekovanja ter krive. Njegova žena Emilija je obtožena sokrivde. Da bude porotnikom sodba lažja, bodo nekatera Hladnikova pisma v porotniški dvorani projicirana s skioptikonom. Sodišče je iz policijskih in zdravstvenih ozirov odredilo, da se številno poslušalcev omeji na primerno število. Vstop v sodno dvorano je dovoljen samo proti vstopnici, katero bo za vsaki dan posebej med pol 9. in 9. uro dopolodne izročala pisarna predsedništva deželnega sodišča. Vstop na galerijo je občinstvu vobče prepovedan.

Ij Dve tiskovni pravdi bude obravnavalo v prihodnjem zasedanju ljubljanske porotne sodišče. V soboto dne 3. septembra se prične tiskovna pravda proti Franju Pirca. Pircu toži bivši ravnatelj »Uniona« g. Bračič. Dne 9. septembra pa se vrši tiskovna pravda proti Francetu Habe. Toži ga soc. dem. g. Gobal.

Ij Morilec svoje žene pred ljubljanskimi porotniki. Dne 5. septembra pride pred ljubljanske porotnike France Martinek, železniški delavec v Kurji vasi pri Jesenicah, ki je obtožen zavratnega umora svoje žene.

Ij Poročil se je danes g. Kuno Hočevar, c. kr. gimnazijski profesor, z gđno. Franjo Černe. Čestitamo!

Ij Umrl je danes zjutraj ob 4. uri v Mostah pri Ljubljani ondodni župan g. Franc Zakotnik. Svetila mu večna luč!

Ij Gospod in gospa Dragutinovič bode ta letos sodelovala na slovenskem gledališču v Trstu.

Ij Prijeti vtihotapec. V četrtek okoli polnoči je policija prišla v Zvezdi brezposelnega ključarskega pomočnika Karla Selaka iz Novega mesta, kateri se je bil podnevi vtihotapil v neko hišo v Wolfovi ulici z namenom, da bi kaj ukradel. Ker je Selak že predkaznovan, so ga izročili sodišču.

Ij Sadje je kradlo te dni več mladih dečkov v Mali Čolnarski ulici nekemu posestniku ter mu odneslo okoli 60 pest debelih jabolk, poleg tega so mu pa napravili precejšnjo škodo na jablanah.

Ij Zatekel se je rjav pes srednje velikosti, ki ma bele noge in eno uho pregriznjeno ter čuje na ime »Poki«. Znamka ima št. 348. Kdor ga je ujel, naj o tem obvesti Franciško Vidmarjevo v Streljski ulici, št. 16.

Ij Umrl so v Ljubljani: Ana Enzi, hči železniškega poduradnika, šest mesecev. — Ana Ulčar, hiralca, 73 let. — Vida Trefalt, posestnikova hči, 4 mesece. — Antonija Vovk, delavka, 23 let. — Anton Markelj, delavčev sin, 2 leti. — Franc Grošelj, občinski ubožec, 64 let.

IZ PARLAMENTARNIH KROGOV.

Poslanec Udržal je sklical sejo parlamentarne komisije »Českega kluba«

dne 2. septembra v Prago. V seji bodo razpravljali tudi o delozmožnosti češkega deželnega zbora.

Dr. Baxa je imel v Kolinu voliven shod, na katerem se je izjavil za enoten češki klub, ki naj zasleduje skupno taktiko po načelih parlamentarne večine.

»Nemško - narodna korespondenca« ni nič kaj zadovoljna z rešitvijo kanalskega vprašanja in izjavlja, da ni vrjetno, da pritrdi parlament paktu med Poljaki in vlado glede na zgradbo kanalov Galiciji v korist.

HRVAŠKO.

Vse stranke se marljivo pripravljajo na volitve in obdržavajo posvetovanja.

Posebni odbor dosedanje večine z vso naglico izdeluje program za združitev v enotno stranko, a ta misel nima veliko izgleda na uresničenje, ker naprednjaki baje nočejo popustiti svojega versko-prosvetnega, t. j. svobodomiselnega programa. Udali so se le v toliko, da so glasovali za resolucijo, da nova stranka stoji na stališču »svobodne vesti«, da pa ne pobijaj običajev in šeg, ki obstoje po zakonu ali navadi. Dr. Novosel je nato izjavil, da duhovščina te programne točke ne more sprejeti. Sploh izhaja iz vsega, da bo nova stranka nosila barve liberalizma in za pošteno duhovščino v njej ne bo mesta; del duhovščine se bo najbrže priklonil skupini »Nar. Obrane« (slavonska hrvatska stranka prava), drug del pa skupini »Hrvatstva« (krščanskosocialna stranka). V državnopravnem oziru je v novem programu sprejeto nagodbeno stališče, a obenem zahteva, da se nagodba skozinskoz drži; prizadevalo se bo tudi doseči revizijo. Sicer pa se koalicijska kot taka pripravlja na volitve in je izvolila volivni odbor, v katerem so zastopniki vseh strank (tudi dr. Novosel).

NOVI TOPOVI V GIBALTARU.

V Gibraltaru so preizkušali nove velike topove. Pokanje se je čulo celo v 50 km oddaljenem Tangru, kjer so zvenketala celo okna.

ČRNOGORSKO SLAVLJE.

Z ozirom na črnogorsko slavlje objavlja »Fremdenblatte« zelo simpatičen članek glede na črnogorskega vladarja, ki ga spoštuje tudi naš cesar.

NAPETOST NA PORTUGALSKEM.

»Daily Mail« piše, da je pripravljena vsa armada in mornarica za slučaj, če bi nastali nemiri ob volitvah, ki so razpisane 28. t. m. Vlada je prepovedala shode in izprevede, ker se boji, da zmagajo katoličani.

ANEKSIJA KOREJE.

»Novo Vreme« primerja aneksijo Koreje z angleškimi boji v Normandiji. Dvomi, da se vzdrže Japonci v Koreji.

Kupujte te vžigalice: „V korist obmejnim Slovincem“.

Štajerske novice.

Š Umrl je v Sevnici odbornik političnega društva »Sava«, g. Jožef Zalkar. Pogreb bo jutri v nedeljo ob osmi uri zjutraj.

Š Nemška zmaga. Pri občinski volitvi v St. Vidu pri Ptujju so zmagali pristaši ptujskega »Štajerca«.

Š Dekle streljalo na dekle. Iz Frama se poroča: V sosednji občini Ranče, se je 23. t. m. zgodilo težko hudodelstvo. Posestnika hči, Alojzija Tropin iz Ranč, je hotela s samokresom ustreliti 18 let staro Marijo Žigart, viničarsko hči iz Reke, fara Hoče. Zadel jo je v trebuh in smrtno - nevarno ranila. Vzrok poizkušene umora ni znan. Oče Marije Žigart je hčerko odpeljal drugi dan v Maribor v bolnišnico, orožniki pa hudodelnico v zapor v Maribor.

Spominjajte se pri vseh prireditvah, pri vseh veseljih in žalostnih dogodkih „Slovenske Straže“!

GOZDNI POŽARI V AMERIKI.

New York, 27. avgusta. V državi Oregon so nastali gozdni požari. Pogorelo je tudi mesto Vendlin. V državi Washington gore trije velikanski gozdovi. Iz angleške Kolumbije in Kalifornije se poroča o nadaljnjih velikih gozdnih požarih.

Issouia (Montana), 27. avgusta. Tu so aretovali tri osebe, ki so osumljene, da so zažgale gozdove. Število žrtev vsled gozdnih požarov znaša v državah Washington, Idaho in Montana 300 oseb.

Wallace (Idaho), 27. avgusta. Zvezni gozdni nadzornik je izjavil, da je 114 njegovih uslužbencev našlo smrt v gozdnem požaru. 74 jih pogrešajo.

Telefonska in brzojavna poročila.

KOLERA V PRAGI.

Praga, 27. avgusta. Danes se je pojavil en slučaj kolere v Pragi. Kolera je v Prago zanešana z Dunaja.

BLED PRODAN?

Bled, 27. avgusta. Tu se širi govorica, da je blejski grad kupil baje za 600.000 K dunajski industrijec Winkler, ki namerava ondi napraviti zdravilišče.

VREME.

Dunaj, 27. avgusta. Vremenska opazovalnica naznanja nestanovitno vreme.

ZAPUŠČINA JUGOSLOVANSKI AKADEMIJI.

Zagreb, 27. avgusta. Nedavno umrli vinkovački župnik Stojanović je zapustil Jugoslovanski akademiji 5000 K za delo o zgodovini slovanskega bogoslužja med Hrvati.

K JUTRIŠNJEMU PROGLAŠENJU ČRNE GORE ZA KRALJESTVO.

Pomiloščeni minister.

Cetinje, 27. avgusta. Knez Nikolaj je pomiloštil povodom jutrajšnjega proglašenja Črne Gore za kraljestvo bivšega črnogorskega finančnega ministra Jovanoviča, ki je bil obsojen radi veleizdaje na 11 let težke ječe in ki je bil že dalje časa bolan.

Ruska eskadra v Baru.

Cetinje, 27. avgusta. Ruska eskadra bo priplula v Bar 1. septembra. Ž njo bo prišel veliki knez Nikolaj Nikolajevič, da čestita v imenu ruskega carja novemu črnogorskemu kralju. Rusko brodovje bo obstajalo iz treh ladij, ker se je četita oklopnica »Skala« pokvarila in je morala ostati v Gibraltarju.

Kralj Nikolaj na evropskih dvorih.

Cetinje, 27. avgusta. Čuje se, da bo po proglašenju Črnogore za kraljestvo kralj Nikolaj posetil petersburški, rimski in dunajski dvor.

Italijanski kralj v Črni Gori.

Cetinje, 27. avgusta. Kralj Viktor Emanuel je odpotoval v Podgorico, odkjer bo obiskal tudi Skadersko jezero.

Anarhisti v Črni Gori.

Cetinje, 27. avgusta. Predvčerajšnjem je prišel semkaj iz Italije grški anarhist Popageorgis. Bil je takoj aretovan in zaprt. — Črnogorska vlada je dobila mnogo anonimnih pisem od črnogorskih beguncev, ki so v Belgradu, v katerih se preti, da bodo preprečili jubilejne svečanosti. Izdane so stroge odredbe, da se onemogoči črnogorskim beguncem prihod v Cetinje.

Cetinje, 27. avgusta. Iz Italije došli brivec Patagarini je bil aretovan kot anarhist ter se je moral vrniti nazaj. Povodom jubilejskih svečanosti bo pomiloščenih mnogo obsojencev iz afere z bombami. Pomiloščenje pa ne bo splošno.

BOLGARSKI KRALJ FERDINAND — STROJEVODJA.

Belgrad, 27. avgusta. Bolgarski kralj Ferdinand je na svojem potovanju skozi Srbijo v Črnogoro vodil po stari navadi sam železniški stroj. »Politika« poroča, da je lokomotiva povozila in ubila nekega železniškega čuvaja.

KNEZ EULENBURG IN KRIVA PRISEGA.

Berolin, 27. avgusta. Sodnijsko postopanje proti knezu Eulenburgu, ki je še vedno obtožen zaradi krive prisege, je vsled sklepa državnega pravdnštva sistirano za dve leti. V tem času se tudi ne bodo vršile preiskave z Eulenburgom.

GENERALNA STAVKA V BILBAU.

Madrid, 27. avgusta. Položaj v Bilbao je vedno slabši. Prihodnji ponedeljek bo izbruhnila generalna stavka.

PROTI FRANOSKEMU GOSPODARSTVU.

Pariz, 27. avgusta. Iz Tangra se poroča: Nek tukajšnji angleški časnik po-

roča iz Rabata, da je sklenilo več rodov pogodbo, po kateri bi se morali medsebojno podpirati v brambi proti francoskim napadom. Med rodovi zelo vre. Kalibi ne prihajajo več v mesto. Trgovski promet se je skoro popolnoma ustavil.

PREDSTAVLJAVEC OBERAMERGAUSKEGA SV. JANEZA — ŠOFER.

Monakovo, 27. avgusta. Predstavljavec sv. Janeza v pasijonskih igrah v Oberamergau-u Janez Bierling, bo jeseni za vedno opustil pasijonske igre ker ga je neka bogata angleška družina najela za svojega šoferja.

NEMŠKI VOHUNI NA FRANOSKEM.

Pariz, 27. avgusta. V Verdunu so vjeli nekega nemškega vohuna. Doma je iz Homburga ter je bival stalno na Alzaškem-Lotrinskem. Fotografiral je trdnjavo.

OROPANA KARAVANA.

Peterburg, 27. avgusta. V pokrajini Sejstanu so Afgani napadli karavano, prihajajočo iz Indije, in ubili štiri vodnike, med njimi dva perzijska vojaka. Roparji so odvedli s seboj 25 tovornih kamel.

PONESREČENA TOPNIČARKA.

Lizbona, 27. avgusta. Portugalska topničarka »Tejo« se je v bližini otokov Berlengas ob portugalskem obrežju ponesrečila. Človeških žrtev ni.

Kašljajoče osebe opozarjamo na oglas o Thymomel Scillae, to je preparat, katerega zdravniki večkrat priporočajo.

ZAHVALA.

Gasilska slavnost dne 13. 14. in 15. avgusta t. l. je nad vse pričakovanje lepo in povoljno uspeła. K uspehu so pripomogli razni činitelji in tem bodi izrečena najtoplejša zahvala. Specijalno zahvalo pa izrekamo slavnemu občinskemu svetu ljubljanskemu za izdatni prispevek, za prepušitev šol, za pogostitve itd., mladiki in onim strankam, ki so dale prenočišča na razpolago, gospem in gospicam, ki so požrtvovalno sodelovale pri slavnosti, damam, ki so obsipale goste, hišnim posestnikom, ki so z zastavami ali kakoršibodi okrasili svoje hiše, hotelirjem in gostilničarjem, ker so povoljno in nepretiranih cenah postregli slovenskim gostom, najlepšo zahvalo pa tudi izrekamo vsem poljskim, češkim, hrvatskim in slovenskim gasilcem, ki so z mnogobrojno udeležbo povelicali slavnost.

Odbor ljubljanskega prostovoljnega gasilnega in reševalnega društva, dne 25. avgusta 1910.

1/5 vseh vozov pri stardu alpske vožnje je bilo LAURIN & KLEMENT
1/2 vseh odlikovanj so dobili vozovi LAURIN & KLEMENT

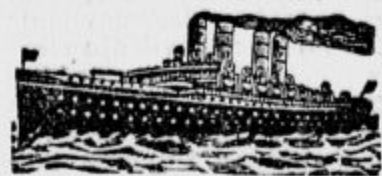
Veliko zlato kolajno.

1681 3 zlate kolajne, srebrne svetlinje.

Tovarna Mladá Boleslav. Zastopstvo Nikodem & Wetzka Gradec, Kaiserfeldergasse šte. 15.

Gospodična

želi ustopiti v službo v kako prodajalno kot knjigovodkinja ali kaka blagajničarka ali v kako posojilnico. Nalov pove upr. tega lista. 2423 (3)

V Ameriko in Kanado

zložna, cena in varna

vožnja s Cunard Line

H 544 52 Bližnji odhod:

iz Trsta, domačega pristanišča: Carpathia, 13/9. Pannonia, 27. sept., Ultonia, 11. okt. 1910. iz Liverpoola: Lusitania, največji in najlepši parnik, 17./9. 8./10., 5./11., 17./12. 1910, Mauretania, 10./9., 1./10., 29./10., 19./11., 10./12. 1910.

Pojasnita in vožne karte pri Andrej Odlasek, Ljubljana, Slomškove ul. 25, bl. cerkve Srca Jezusovega. Cena vožnji Trst-New-York III. razr. K 180— za odraslo osebo všteti davek in K 100— za otroka pod deset let všteti davek.

717
IKO
707

== Najboljša ura sedajnosti: zlata, srebrna, tula, nikelnasta in jeklena ==
se dobi samo pri H. SUTTNER, Ljubljana, Mesni trg
Lastna tovarna ur v Svici. 2018
Tovarniška varstvena znamka „IKO“.

717
IKO
707

2452

Gasilno društvo v Mostah naznanja, da je umrl njegov ustanovnik in načelnik, gospod

FRANC ZAKOTNIK

danes zjutraj ob 4. uri previden s sv. zakramenti za umirajoče, po dolgi, mučni bolezni v 41. letu svoje starosti. Pogreb bo v nedeljo dne 28. t. m. ob 5. uri popoldne iz hiše žalosti št. 18 v Mostah k Sv. Križu.

V Mostah dne 27. avgusta 1910.

Meteorologično poročilo.

Višina n. morjem 306.2 m, sred. zračni tlak 736.0 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah v mm
26	9. zveč.	736.1	17.9	sl. jug.	jasno	
27	7. zjutr.	34.4	12.8	brezvetr.	megla	0.0
	2. pop.	33.2	26.4	sl. jug	pol. obl.	

Srednja včerašnja temp. 19.2°, norm. 17.7°.

V vročem letnem času

je priporočati dobro in ugajajočo

osveževalno in mizno pijačo

pripravno za primešanje vinu, konjaku ali sadnim sokovom, za to opozarjamo na

MATTONIJEV
GISSHÜBLER
naravna
alkalična kislina

Ta pijača vpliva ohladilno in oživajočo, vzbuja slast do jedi, pospešuje prebavljenje. Po letu je ta pijača pravo krepilo. (VIII.)

Izvirnik: Giesshübl Sauerbrunn, želez. postaja, zdravilno kopališče pri Karlovih varih Prospekti gostonj in franko.

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih specializiranih prodajalnicah in trgovinah s jestvinami in vinom.

Zaloga pri Mihael Kastner-ju, Peter Lasniku in Andrej Sarabonu, Ljubljana. 11452-49

Kje se dobro je?

Kjer znajo pravilno pripravljati izborne Rekatete. Receptno knjigo vsakomur zaslonj pošilja Brva Kranjska tovarna testenin v Alir. Bistrici.

Lokal

za prodajalno na Resljevi cesti št. 7 se da za november-termin v najem. Več se izve pri gosp. Reisnerju istotam. 2401

Prodajalka

pridna in poštena, se išče za mesec oktober v večjo trgovino mešanega blaga na deželi. Starejše imajo prednost. — Naslov pove upravnistiho »Slovenca«. 2412

Iščem učiteljico

veselega in prijetnega značaja za podučevanje 7 letne deklice. — Ponudbe na Dr. Ferd. Müllerja, odvetnika v Celovcu. 2397

2 učenca

sprejme takoj za mizararji obrt Damijan Bonča, mizar v Vižmarjih št. 48, p. Št. Vid nad Ljubljano. 2372 10

: Za slabokrone in prebolele :

je zdravniško priporočano črno dalmatinsko vino najboljšje sredstvo

4 steklenice (5 kg) franko K 4.—
BR. NOVAKOVIC, Ljubljana.

KUNO HOČEVAR

C. KR. GIMN. PROFESOR

FRANJA HOČEVAR ROJ. ČERNE

POROČENA.

LJUBLJANA, DNE 27. AVGUSTA 1910.

Julij Meinl

Ustanovljeno 1862.

Uvoz kave
Veležgalnica kave

Potrtega srca naznanjamo, da je danes ob 4. uri zjutraj, po kratki in mučni bolezni, previden s svetimi zakramenti, preminul v 41 letu svoje starosti, naš ljubi in dobri soprog oziroma oče, sin, brat in svak, gospod

Fran Zakotnik

župan, načelnik gasilnega društva in posestnik v Mostah pri Ljubljani.

Pogreb se vrši v nedeljo dne 28. avgusta 1910 ob 5. uri popoldne iz hiše žalosti v Mostah št. 18 na pokopališče k Sv. Križu. Sv. maše zadušnice se bodo služile v cerkvi sv. Petra v Ljubljani.

V Mostah, dne 27. avgusta 1910.

Helena Zakotnik

soprega.

Ivanka, Cirilka in Milka

otroci.

Ivan Zakotnik

brat.

Albina Zakotnik

svakinja.

Ivana Zakotnik

mati.

Marija Zaloker, Helena Pajnič

sestri

Ivan Zaloker, Josip Pajnič

svaka.

2451

Pozor kolesarji!

Mesto K 110.— samo po K 80.—, z „Torpedo“ prostim tekom po K 95.— prodajam za reklamo nova prvovrstna „štajerska graška kolesa“. Modeli 1910 z triletnim jantstvom, sveže, močne pneumatike po K 5.—, 6.—, 7.—; cevi po K 3.50, 4.—, 5.—. Vse potrebščine, popraviljanja, emajliranje in poniklanje po ceni! Pošilja se po povzetju. Obroki izključeni! Cenik zastoj in franko!
Tovarniška zaloga vožnih koles in šivalnih strojev
A. Weissberg, Dunaj II.
Untere Donastrasse 23—III.

Peki in pomočniki pozor!

Nova pekarija in stanovanje se odda takoj v najem. Kdor želi dobre peči in na dobrem kraju naj prevzame to pekarijo. Peči se začne s 1. novembrom. Oddasta se tudi 2 stanovanji s kuhinjama na prijaznem kraju. Plača po dogovoru. Več se izve „pri Amerikancu“ v Zeleni jami št. 144, p. Ljubljana. 2448

Sobna in kuhinjska oprava

se prodaja radi izpraznenja stanovanja v kratkem času na Dunajski c. 19. III. Povpraša se vsaki dan 3 — 6. ure pop. razun nedelje. 2450 (2)

Za šolsko mladino

že prispele moderne obleke, površniki, športne suknje in pelerine za dečke, kakor tudi za deklice najnovije konfekcije! Pošilja se tudi na izbiro na deželo. Cene jako nizke.

„Angleško skladišče oblek“

O. Bernatovič, Ljubljana, Mestni trg št. 5.

Sprejme se takoj pošten 2449

mesarski pomočnik

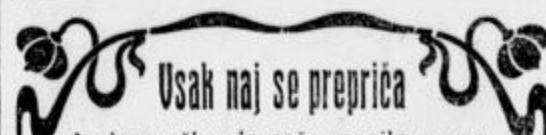
sposoben telečje mesarije. Plača dobra. Poizve se Poljanska cesta št. 27, Ljubljana.

Enonadstropna hiša

majhna se prodaja iz proste roke v Rožni dolini št. 217 pri Ljubljani, ležeča nasproti peka. 2147 8—1

Tri gospodične

se sprejmejo takoj na hrano in stanovanje. Naslov pove uprava lista. 2325 3

da je praško domače mazilo v vsakem gospodinjstvu neizogibno potrebno. Ze 40 let se je izkazalo metilno vlačno mazilo, takozvano praško domače mazilo, kot zanesljivo sredstvo za obvaro. To obvaruje rane, olajšuje vnetja in bolečine, hladi in pospešuje zaceljenje.
Razpošilja se vsak dan. 24

1 pusica 70 vin. Proti predplačilu K 3.16 se pošljejo 4 pusice, za K 7.— pa 10 pusic postojne prosto na vsako postajo avstro-ogrske monarhije.

Pozor na ime izdelka, izdelovalca, ceno in varstveno znamko. Pristno le po 70 vin.

Glavna zaloga 2960 20—1

B. FRAGNER, c. in kr. dvorni dobavitelj
lekarna „Pri črnem orlu“

Praga, Mala strana, vogel Nerudove ulice št. 203.

Zaloga v lekarnah Avstro-Ogrske.

Preselitev.
Slav. občinstvu in cenj. naročnikom vjudno naznanjam, da sem se preselil iz Gosposke ul. 4 na Erjavčevo cesto št. 9.
(Vhod tudi iz Zagate).
Fran Kušar, izvošček.

Elektro radiograf „IDEAL“
hotel „pri Maliču“ zraven glavne pošte

SPORED: 2198

Od sobote 27. avgusta do torka 30. avgusta.

1. Liliane in Aneta. (Akrobatinji; po naravi.) — 2. Mala pastirica. (Drama.) — 3. Indo-Kina. — 4. Posvetitev bonca (budistiškega svečenika; barvasta kinematografija tvrdke Pathé Frères.) — 5. Vojna med Guefii in Gibelini. (Zgodovinska drama iz leta 1277; dolga umetniška projekcija.) — 6. Luka napravi neumnost. (Dolga, jako komična projekcija.) Dodatek k zadnjima dvema predstavama ob 7. in 1/2 9. uri zvečer. — 7. Otok Capri. (Po naravi.) — 8. Na novo kupljeni pes. (Komično.) — 9. Napredek znanosti v XX. stoletju. (Komično.) — 10. Kruta sala. (Komič.) — 11. Nov napis prenočišča. (Komič.) Ob lepem vremenu se vrši zadnja predstava na prostem. — Vsak torek in petek od 6. do 10. so deluje slavna Slovenska Filharmonija.

2 prodajalki

sprejme takoj pekarija Jean Schrey, Ljubljana, Gradišče št. 5. 2439

Hotel Tratnik
„Zlata kaplja“
LJUBLJANA, Sv. Petra cesta št. 27.
v bližini kolodvora. 2072

lepe zračne sobe. - Priznana fina kuhinja. - Izborne pljače. - Nizke cene. - Lepi restavracijski prostori in povsem na novo urejen
= velik senčnat vrt. =

Vsako sredo pri ugodnem vremenu
VELIK KONCERT!

Gospodom boljših krogov

se nudi prav izdaten postranski zaslužek kot zastopniki za Ljubljano in Kranjsko neke tuzemske zavarovalnice za zviženje prve vrste z občinsko garancijo. — Ponudbe pod »Molčljivost« na glavno pošto v Ljubljani le proti vročilnemu listu. 2431

Največjo zalogo klavirjev in harmonijev
ima edina narodna tvrdka
Altonz Breznik
učitelj „Glasbene Matice“ in zaprišeženi strokovnjak
v Ljubljani, Gradišče št. 11.
Popravlja in uglaševanja najceneje.
Prodaja na najmanjše obroke. — Jamstvo 10 let

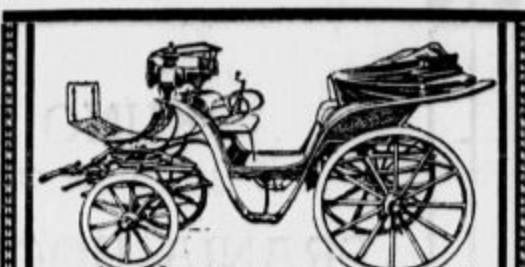
Patniki v Ameriko
Kateri želijo dobro, po ceni in kakovosti potovati naj se obrnejo
Simona Kmetek
v Ljubljani Kolodvorske ulice 28.
Kotizirana Pjaničeva družba za organizacijo

Dr. Demšar
odpotuje
do 4. septembra

Sodi.

Več vrst sodov ima
naprodaj **A. REPIČ**,
sodarski mojster v Ljubljani, Trnovo. 2323 52

Izdelovanje in prodaja vozov

Vljudno naznanjava slav. občinstvu, da izdelujeva skupno po naročilih solidno in trpežno različne voze in so isti tudi vedno v zalogi pri 1887

J. Zajcu, kolarju in F. Rožarju, kovaču
na Viru št. 14 pri glavni c., p. Domžale

C. kr. moško in žensko učiteljske v Ljubljani.

Št. 371.

Razglas.

2417

A. Vpisovanje v I., II., III. in IV. razred dečke, oziroma dekliške vadnice in v otroški vrtec je

v petek, dne 9. septembra
od 8. do 10. ure v dotičnih učnih sobah.

B. V začetku šolsk. leta 1910/11 ne bo sprejemnega izpita za I. letnik ženskega učiteljskega. Prosilci, ki bi se utegnili javiti za sprejem v I. letnik moškega učiteljskega naj se zglaste

v petek, dne 9. septembra ob 9. uri.

C. Gojenci in gojenke, ki so bili sprejeti meseca julija v I. letnik in dozdanji gojenci II., III. in IV. letnika se zglaste

v petek, dne 9. septembra
in sicer gojenci ob 8. uri, gojenke ob 2. uri.

Ponavljalni izpiti so v petek dne, 9. in v soboto, dne 10. septembra.

Na žensko učiteljske se gojenke na novo ne sprejemajo, ker ni prostora. Šolsko leto 1910/11 se prične v ponedeljek, 12. septembra s slovesno sv. mašo.

Ravnateljstvo c. kr. moškega in ženskega učiteljske v Ljubljani,
dne 13. julija 1910.

Razglas.

Naznanjamo v občno vednost, da smo dne 29. julija t. l. pri c. kr. okrajnem glavarstvu v Ljubljani vršeči se dražbi vzeli v zakup

pravico ribolova v ribolovnem zakupnem okraju
št. 47 „Zalog“,

torej v vseh vodah, katere je imel prejšnji zakupnik gospod **Franc Plevnik** (št. 21.095/10), in sicer spadajo k zgoraj omenjenemu zakupnemu okraju sledeče vode:

Sava od srednjega stebra državnega mosta na Črnučah do izliva potoka Gostinščice pri Gostinci; na desnem bregu pritoki pri Sneberjih, studenčni izlivi nad izlivom Ljubljani, Ljubljani od izliva do jeza papirnice v Vevčah s spodnjo vodo in sledečimi pritoki: na levem bregu: studenčni pritoki od Slap in Vevč, oba pritoka Kavklje, pritok od sv. Andreja, Stara voda od Zadobrove od izliva do prvega jeza, nad istim na levem bregu: Reka pri Sostrem od izliva do jeza nad istim, Blatnica in Besnica od izliva do železniškega mosta, in slednjič Gradoveljski potok. Na levem bregu Črnski potok, Stokalc in Kamniška Bistrica do gornjega konca državnega kamnitega nasipa, na levem bregu od mosta Beričevo-Dol.

Obenem opozarjamo, da je ribolov v zgoraj omenjenih vodah dovoljen le z veljavnimi ribarskimi knjižicami, na katerih je dovoljenje tovarniškega ravnateljstva.

Osebe, katere bi se zasačile pri neopravičenem ribolovu in brez našega dovoljenja, se bodo sodnijsko zasledovale.

Vevče, dne 25. avgusta 1910.

2447

Ravnateljstvo vevških papirnic.

Št. 974.

Razglas.

2446

Podpisano županstvo naznanja, da se vrši

prostovoljna javna dražba

posestva Janeza Sušnika dedičev ua Samatorici št. 2, občina Horjul

dne 30. avgusta t. l. ob 9. uri dopoldne.

Dražbeni pogoji se naznanijo na licu mesta, kjer se vrši tudi ogled posestva, ki ob-
stoja iz 104 oralov zemljišča, hiše in zraven spadajočih gospodarskih poslopj.

Županstvo v Horjulu,

dne 26. avgusta 1910.

Ivan Stanovnik l. r., župan.

Grad Rudersdorf

Reform - akademija

za tiste ki se težko uče, nervozne, mladino visokega stanu, ki v javnih šolah ne izdeluje. 2358

Vabilo
na oficijelno
otvoritev kavarne in
restavracije Bellevue
v nedeljo dne 28. t. m.
kjer bode ob 4. uri popoldne ob vsakem vremenu prvokrat zadonela slavna »Slov. filharmonija« na prijaznem šišenskem griču 2435
Z odličnim spoštovanjem
A. Zajec.

Deklice iz poštenih rodbin, katere bi rade posečale velesl. zunanjo in notranjo šolo, ozir. trgovski tečaj, učitelj. pripravnico i. t. d., katero vodijo vlč. g. Uršulinke v Škofji Loki, dobe

stanovanje s hrano

sploh vsq oskrbo pri gospej **ANI HAFNER** v Škofji Loki št. 93, II. nadstropje, tik župnijske cerkve. 2409

Sode iz belega hrasčevega lesa, trpežni, močni

Sode
od finega špirta
vinski sodi

krasni izdelek, iz belega hrasčevega lesa, močne, trpežne, popolnoma nove iz tovarne špirta za fini špirit in za vino pripravljeni, za vsako vino izborni, takoj rabljivi za kar se jamči, odda v velikosti po 300, 400, 500, 600, 700 do 1000 litrov držče, na zahtevo tudi 100 do 200 litrov ali manjše po prav solidnih nizki ceni

Iv. A. Hartmanna naslednik
Hvg. Tomažič,
Ljubljana, Marije Terezije cesta

Cene nizke in solidne, točna posrežba.

Čenki s koledarjem zastoj in poštnine prosti.

! POZOR!

Kdor želi imeti dobro uro, naj zahteva z znakom „UNION“

ker te ure so najbolj trpežne in natančne, dobe se pri

Fr. Čudnu

uraru in trgovcu v Ljubljani

delničar in zastopnik av-
carskih tovarn „Union“ v

Bielu in Genovi.

700 **Uhani, prstani, briljanti.** (1)
Svetovnoznano najfiniješe blago po najnižjih cenah

Izvežbanega pisarja

se išče za

c. kr. notarijat v Zužemberku

Vstop 15. septembra 1910.

Plača po dogovoru. 2296 3

Ceno Posteljno Perje

1 kg sivnega skubljenega perja K 2, polbe-
lego K 280, belega K 4, finega K 6, naj-
boljšega skubljenega K 8, sivnega puha K 8,
belega K 10, prsnega puha K 12, od 5 kg
nadaje poštnine prosto.

Dovršene postelje bogato napolnjene,
iz zelo gostega jako trpežnega rdečega,
modrega, belega ali rumenega inlet-nanking-blaga 1 per-
nica vel. 180x116 cm z blazinama, velikost 80x58, napol-
njena z jako lepim mehkim perjem K 16, s polpnom
K 20, s puhom K 24, posamezne pernice K 12, 14, 16,
vzglavnica K 3, 5-50, 4. — Pernice 180x140 cm velike K 15,
18, 20; vzglavnica 90x70 ali 80x80 cm K 4-50, 5, 5-50.
Spod. pernica iz grada 180x116 cm K 15, 15. Razposila
proti povzetju pošta, prosto pri naročilu od 10 K dalje.

M. Berger v Dešenici št. 1009. Češki les.
Za neugajajoče denar nazaj ali se blago zamenja. — Ce-
niki o žimnicah, odejah, prevlekah in vsem drugem po-
stelnem blagu zastoj in poštnine prosto. 2295

Iz blejskega kofa.

V nedeljo, 21. t. m. je priredil gosp. nadučitelj in župan Rus koncert v blejskem zdraviliškem domu s šolskimi otroci v proslavo cesarjeve 80-letnice z blagim namenom, pridobiti nekaj denarja za siromašne šolske otroke. Peli so znane ljubeznive Petzeve »štiri letne čase«. Čudom smo se začudili, da se je g. nadučitelju posrečilo toliko dovršenega, finega petja izvesti otroškim grlom. So na Kranjskem kaj redko sejani zbori, ki bi bili zmožni kaj enakega pokazati v izgovorjanju, predavanju, deklamaciji, agogiki, kakor so pokazali ti otroci. Občinstvo je bilo v resnici navdušeno. Navsezadnje smo se radovali nad ljubeznivo, neprisljano sestavljeno živo sliko »štirih letnih časov« z njih spremljevalci, ki so se klanjali cesarjevi sohi. Formalni uspeh je bil velik, naj bi bil še gmotni enak!

Slovesni blagoslov novih velikih orgel z 32 registri, ki jih je te dni dovršil g. Milavec, bo v nedeljo, dne 28. t. m. dopoldne ob 10. uri. Blagoslovu sledi slavnostni govor in nato peta sv. maša z orglami.

Popoldne bo na novih orglah nekak cerkveni koncert, to se pravi g. stolni kapelnik Stanko Premrl bo na novih orglah zaigral več cerkvenih skladb, preludijev, postludijev, fug itd., obenem bo seveda tudi v prostih stavkih razkazoval posamezne registre. Cerkevni zbor bo pa vmes zapel nekaj novih in starih cerkvenih pesmi z orglami in brez njih, da se ušesa nekoliko odpočijejo in se pokaže večja različenost. Pri vstopu v cerkev se bodo lahko oddajali zadovoljni doneski v pokritje velikih stroškov za orgle, ki se bodo — upamo — ne le po svoji glasbeni vsebini, ampak tudi po prekrasni, s čudovito fineso in s posebno umetniško srečo — če smem tako reči — po g. Vurniku izvršeni zunanosti vredno družile z drugo notranjo cerkveno opravo.

Večkrat se menda ljudje pritožujejo, češ, da se jezerska cerkev ne renovira, da si ima kolikortoliko dohodkov. Pa renoviraj, če moreš! Cerkev, danes prebeljena, je jutri — vsled čudne sirovosti obiskovalcev — že zopet vsa popisana in počekana. Najhujša v tem oziru je laška kultura: Slovenec se podpiše drobno, Nemec bolj mogočno, Lah pa kar čez pol stene. Zlasti neotesano so novejši čas začeli nekateri popisavati celo veliki oltar in celo po angelih in svetnikih se blišče imena raznih »olikanih« neotesancev. Najbolj modro bi bilo na njih stroške škodo dati popraviti.

Sicer pa bi se za solidno in res temeljito renovacijo jezerske cerkve, — ki je bila svoj čas tudi slikana — potrebovalo po treznem računu 80.000 do 100.000 kron, ki jih pa romarji ne bodo izlepa nanosili; kapital, ki ga je prej cerkev imela, se je z dovoljenjem ordinarijata in vlade v kar moč najvišji meri porabil za zidanje matere župne cerkve. Vendar pa se na delno restavracijo — toliko da se zabrani pisanje po stenah — že dalje časa misli.

Krondorfer se kot naravna namizna voda prve vrste in kot zdravilna voda zoper težkoče organskega dihanja in zoper boleli želodca in mehurja najbolje priporoča.

NESTLÉ-jeva moka za otroke

Priznana redilno sredstvo
Za zdrave in bolne otroke kakor tudi za bolne na želodcu.
Obvaruje in odstranjuje otroško drisko in bljuvje, črevesni katar.
Knjižica: Otroška hranitev zastoj pri NESTLÉ.
Dunaj I Biberstrasse 11

Najstarejša slovenska trdnja te stroke.
Obstoji že nad 38 let.

Ana Hofbauer

imejteljica zaloge cerkvene obleke in orodja
Ljubljana, Wolfave ul. 4

si usoja javiti preč. duhovščini ter sl. občinstvu, da izdeluje natančno po naročilu in predpisih vsakovrstne bandere, baldahine, plašče, kazule, pluvijale, dalmatike, velume, albe, koretije, prte itd. itd., sploh vse kar se rabi v cerkvi pri službi božji. Izdeluje se vse ročno, solidno, pošteno ter po najnižjih cenah, ter se prevzemajo tudi naročila na vezenje, prenavljanje stare obleke ter sploh vsa popravila.

Zagotavlja hitro in najpoštenje potrošbo orodij, da se pri naročitih izdelkih oziroma pri prvem naročilu. 26-1

Centralne kurjave in cvetličnjake

oskrbuje najstarejši češki specialni zavod
1748 10-1

JAN ŠTĚTKA tovarna za stroje Praha-Kral. Vinohrady, Fričova ul. č. 892. (Čechy.)

KEILOV LAK

Keilova bela glazura za umivalne mize 90 vin.
Keilova voščena pasta za parket 90 vin.
Keilov zlat lak za okvire 40 vin. 2387 (6)
Keilov lak za slamnike v vseh barvah.
Keilova pasta za čevlje 30 vin. se vedno dobiva pri

najboljša prevleka za mehek pod **Leskovic & Meden, Ljubljana.**

Postojna: Anton Ditrich. Skofja Loka: Matej Žigon. Kočevje: Fran Loy. Idrija: Valentin Lapajne. Kranj: Fran Dolenz. Radovljica: Oton Homann. Novo mesto: I. Picek. Zagorje: Rih. E. Michelčič. Kamnik: Ed. Hajek. Črnomelj: Anton Zirc. Kostanjevica: Alojz. Gatsch.

Dr. Démeter Bleiweis - Trsteniški

strokovni zdravnik za notranje bolezni in bolezni v vratu in nosu

Kongresni trg šte. 15 2396 2

ordinira do 9. septembra le ob sobotah.

Na kakovost,
dobro ceno in
težo

Je treba paziti pri kupovanju in
primerjavi mila. Nobeno milo na
svetu ne doseže

Schichtovega
mila

v vseh dobrih lastnostih, v čistosti,
izdatnosti, milobi in nizki ceni.

Toni Jager, Ljubljana, Židovska ul. 5

Specialna trgovina
finih ročnih del. -

Bogato opremljena zaloga šivalnih potrebščin, pričetih in izgotovljenih veznin kakor tudi k temu pripadajoči material, namreč: volna, sukanec, svila, platno, juta, kongresno in švedsko blago. Montiranje, predtiskarija, tamburiranje in plisiranje. Izvršba točna in jako cena.

Knez Hugo Windisch-Grätzov gozdni urad
v Planini išče

2 delavski družini,

kateri bi takoj nastopili. - Natančna pojasnila daje gorenji urad.

Knez Hugo Windisch-Grätzov gozdni urad v Planini

dne 24. avgusta 1910.

2424 3

Podjetje betonskih stavb!

BRATJE SERAVALLI & PONTELLO

Ljubljana, Slomškova ulica št. 19.

Kiparstvo in tvornica umetnega kamna.

Različna kamnoseška dela iz umetnega kamna, izvrševanje cementnih cevij, stopnic, postamentov, balustrad, strešnih plošč, raznovrstnih plošč za tlakanje, vodometrov, korit in vodovodnih muštev, korit za konje in govedo, ornamentov, kipov, fasad, plošč in desk iz mavca za stene in stropne. — Zaloga kameninastega blaga in samotne opeke.

Vsa dela so solidno in strokovnjaško izvedena. Cena najnižja. Jamstvo. Zastopstvo svodov patent „Thral“

Kašelj

nastopa pri osehah vsake starosti
Mučni krči, kateri otroke slabe in
motijo poklic odraslih, se olajšajo in pomirijo pri uporabi

Thymomel Scillae

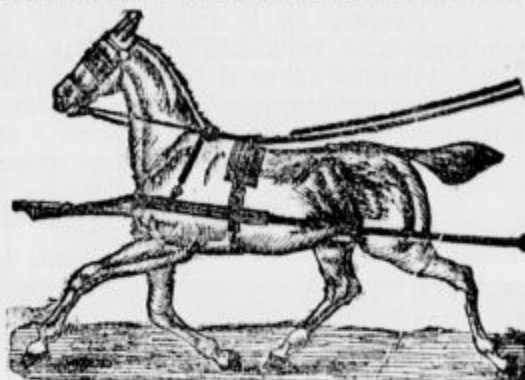
Prosimo, vprašajte svojega zdravnika!
1 steklenica K 2-20. Po pošti franco proti naprej pošiljati K 2-90. 3 steklenice proti naprej pošiljati 7 K. 10 steklenice proti naprej pošiljati 20 K.

Izdelovanje in glavna zaloga v

B. FRAGNER-ja lekarni

c. l. kr. dvor. dobavitelja
Praga-III., št. 203.

Dobiva se v vseh lekarnah.
Pazor na ime sredstva, izdelovalca in varstveno znamko.

JOSIP STUPICA

fermenar in sedlar

v Ljubljani, Slomškova ulica številka 6.

Priporočam svojo bogato zalogo najrazličnejših konjskih oprav kakor tudi krasno opremljene kočije, druge vozove in najrazličnejšo vprežno opravo, katero imam vedno v zalogi, kakor tudi vse druge v sedlarsko obrt spadajoče potrebščine kakor tudi že obrabljene vozove in konjske

3699

oprave. 52-1

Pozor!

Najnovejši in
najfinejši

pletilni stroj

za jopice, nogavice itd. nudi vsakomur

dober in trajen zaslužek

Glavno zastop. in prodaja za Kranjsko, Primorsko itd.

Franc Kos, v Ljubljani, Sodna ulica 3

mehanična industrija pletenja medne konfekcije.

Prospekti in ceniki brezplačno.

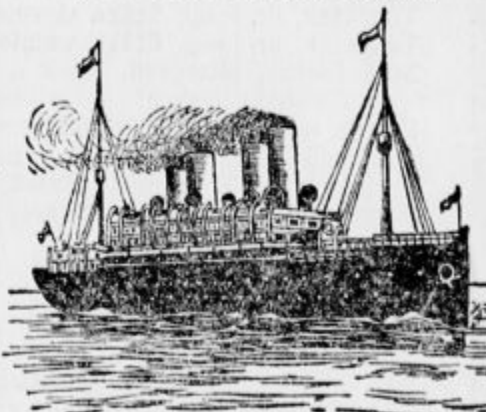
Vino po ceni.

Zakaj kupiti vino v gostilni po 50—80 vinarjev liter, ker se dobi pri Josipu Maljavac, pošta in postaja Roč v Istri, črno (rudeče) franco vsaka železniška postaja na Kranjskem po 38 vinarjev liter in se ga more naročiti tudi samo 56 litrov. 667 100-1

Izvrstna prilika za potovanje

V AMERIKO

je in ostane z novimi parniki

VELIKANI:

Kaiserin Auguste Vik-	1704	1-1
toria	25.000	ton
Amerika	24.000	"
Cleveland	20.000	"
Cincinnati	20.000	"
President Lincoln	20.000	"
President Grant	20.000	"

Brezplačna pojasnila daje:

FR. SEUNIG

Ljubljana, Kolodvorska ul. 28.

St. 15.215/10.

Razpis.

2430

Za zgradbo

cesti Stari trg-Kot-Lužice, Predgrad-Dol, Dol-Prelesje-Kot, Čepļje-Zagordec-Predgrad in Čepļje-Vimol-Vrtace

na okroglo 65.000, 50.000, 23.000, 27.500 in 11.000 K proračunjena dela in dobave se bodo oddale potom **javne ponudbene obravnave.**

Pismene vsa dela obsegajoče ponudbe z napovedbo popusta ali doplačila v odstotkih na enotne cene proračuna ali z napovedbo pavšalne svote naj se predložijo

do 12. septembra 1910, ob 12. uri opold.

podpisanemu deželnemu odboru.

Ponudbe, katere morajo biti kolekovane s kolekom za eno krono, doposlati je zapečatenih z nadpisom: „**Ponudba za preozetje gradbe cesti o poljanski dolini, cestni okraj Črnomelj.**“

Ponudbi mora biti dodana izrecna izjava, da pripozna ponudnik stavbene pogoje po vsej vsebini in da se jim brezpogojno ukloni.

Razven tega je dodati kot vadij še 5% stavbenih stroškov v gotovini ali pa v pupilarnovarnih vrednostnih papirjih po kurzni ceni.

Deželni odbor si izrecno pridržuje pravico izbrati ponudnika ne glede na višino ponudbene cene, oziroma če se mu vidi potrebno, razpisati novo ponudbeno razpravo in oddati ceste skupno ali posamezno v izvršitev.

Načrti, proračun in stavbeni pogoji so na vpogled v deželnem stavbnem uradu.

Od deželnega odbora kranjskega,

v Ljubljani, dne 24. marca 1910.

FR. ŠEVČIK, puškar v Ljubljani Židovska ulica št. 8

priporoča svojo veliko zalogo najnovejših pušk in samokresov lastnega izdelka, kakor tudi belgijskih, sulskih in čeških strogo preizkušenih pušk, katere presegajo glede dela in tudi glede strele vse druge puškarske izdelke.

Posebno dobre so lahke trocevkve in puške z jeklenimi cevmi za brezdimni smodnik. Velika izbira pušk brez petelinov (Hammerless). Najnovejši topiči, velika zaloga vseh lovskih potrebščin, kakor tudi potrebščin za ribiče, strelivo po najnižjih cenah na razpolago.

2301 20 Popravila

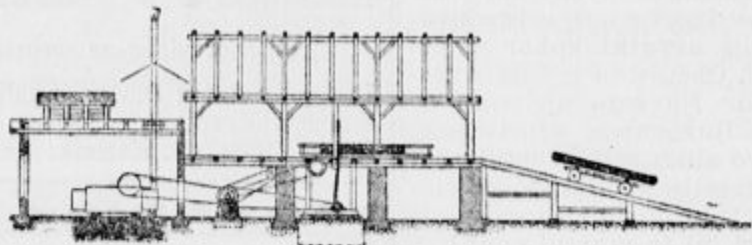
izvršujem najceneje, točno in zanesljivo v lastni delavnici. Od zunaj naročene stvari odpošiljam s povratno pošto.

Ceniki na zahtevo zastoj in poštne prosto.

JOSIP ČRETNIK

stavitelj umetnih mlinov in žag ter izdelovatelj mlinov za ročni obrat, na čepelj, vodno in parno silo

ŠT. JURIJ OB JUŽ. ŽEL.

Pohvalna pisma in javna priznanja so vsakomur na razpolago.

2141

Prvo kranjsko podjetje za umetno steklarstvo in slikanje na steklu

Augusta Agnola, Ljubljana

Dunajska cesta št. 13 poleg „Figovca“

se priporoča prečistiti duhovščini in cerkvenim predstojništvom kakor p. n. občinstvu za prevzete in solidno izvršene vsakovrstnega

umetnega steklarstva in slikanja na steklo

za steklarstvo v figuralni in navadni ornametiki, stavbno ter portalno steklarstvo kakor vsakovrstna v to stroko spadajoča dela vse v najmodernejšem slogu in po najnižjih cenah.

Zaloga kakor velika izbira steklenega in porcelanastega blaga vsake vrste, svetilk, zrcal, okvirov podob, izdelovanje okvirov za podobe itd. 3140 52-1

Narisi in proračuni na zahtevo zastoj.

Spričevala mnogih dovršenih del so na razpolago p. n. odjemalcem v ogled.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani

ima v zalogi

ŠOLSKE KNJIGE

za ljudske, meščanske in srednje šole v najnovejših izdajah.

Seznamke predpisanih učnih knjig oddaja brezplačno. Bukvarna je založila in v lastni zalogi izdala sledeče knjige:

Končnik-Fon, **Deutsches Lesebuch** für die erste Klasse slowenischer und slowenisch-utraqustischer Mittelschulen u. verwandter Lehranstalten. Preis geb. K 3.—. Pajk Milan, **Zemljepis za srednje šole**, I. del; vez. K 1'80. Brinar Josip, **Zgodovina za meščanske šole**, z 21 slikami vez. K 2'20.

Tominšek, dr. Josip, **Grška slovnica**; vez. K 3.—. Tominšek, dr. Josip, **Grška vadnica**; vez. K 3'50. Stroj Alojzij, **Liturgika**. Nauk o bogočastnih obredih sv. Katoliške cerkve s 40 slikami; vez. K 1'40.

Pečjak, dr. Gregor, **Katoliški verouk** za višje razrede srednjih šol. Druga knjiga: Resnice kat. vere. K 2'80. Svetina, dr. Ivan, **Katoliški verouk**, I. knjiga, vez. K 2'80. Mazi Josip, **Geometrijski nazorni nauk** za prvi razred srednjih šol; vez. K 1.—.

Mazi Josip, **Geometrija** za drugi razred srednjih šol; Mazi Josip, **Geometrija** za tretji razred srednjih šol; Cena se naznani pozneje.

* Bl. Matek-Jos. Mazi, **Geometrija** za četrti in peti gimnazijski razred, v platno vez. K 3'30.

Mazi Josip, **Osnovni pojmi poševne in pravokotne projekcije**; 29 slik. K —'60.

Bl. Matek, **Geometrija** za šesti, sedmi in osmi gimnazijski razred; vez. K 3.—.

* Bl. Matek, **Aritmetika in algebra** za četrti in peti gimnazijski razred; v platno vez. K 3'20.

Matek-Zupančič, **Aritmetika in algebra** za šesti, sedmi in osmi gimnazijski razred, v platno vez. K 2'80.

* **Dijaki, ki so lansko leto kupili nepopolne Matekove matematične knjige za srednje in višje gimnazijske razrede I. del naj si letos nabavijo v izpopolnitev: Dodatek k aritmetiki, cena K —'60 in dodatek k geometriji, cena K —'90.**

Matek-Zupančič, **Geometrija** za višje razrede realk, K 5'30. Matek-Zupančič, **Aritmetika in algebra** za višje razrede realk; vez. K 5'30.

Juvančič Frid., **Učna knjiga francoskega jezika**; za srednje in njim sorodne šole. I. del. vez. K 2'50.

Novak Franc, **Slovenska stenografija**, I. del. Korespondenčno pismo; broš. K 3.—.

Novak Franc, **Slovenska stenografija**, II. del. Debatno pismo; broš. K 2'40.

Baebler B., **Kemija in mineralogija** za četrti razred realk in za sorodne šole; cena se naznani pozneje.

Dokler Anton, **Slovarček** k izbranim Ovidijevim pesmim Sedlmayerjeve izdaje; vez. K 1'90.

Dokler Anton, **Komentar** k Ciceronovim govorom proti Katilini; broš. K —'60.

Jeršinovic Anton, **Livijev komentar**; broš. K —'60.

Koritnik Anton, **Slovarček** k I., II. in III. spevu Ilijade; broš. K —'80.

Jerovšek Fran, **Besede in rekla**, namenjene učencem, ki se pripravljajo na čitanje sedme knjige Herodotovih zgodovin. raziskavanj. Cena se naznani pozneje.

Južnič Rudolf, **Slovarček** k I. in II. knjigi Vergilove Eneide in k izbranim pesmim iz „Georgica“ in „Bucolica“. Cena se naznani pozneje.

Ivan Grafenauer, **Zgodovina novejšega slovenskega slovstva**. I. del. Od Pohlina do Prešerna. K 2.—, vez. K 2'50.

Breznik Anton, **Slovenske besede v slovenščini**. K —'80.

Podlesnik Ivan, **Knjigovodstvo**. I. del; vez. K 3'20.

Podlesnik Ivan, **Knjigovodstvo**. II. del; vez. K 6'20.

Foerster Anton, **Cantica sacra**. I. del. Cerkevna pesmarica za moški ali ženski zbor (četverglas.). K 2'40.

Ta pesmarica je za vse one učne zavode, kjer se vrši skupna šolska sv. maša skrajno potrebna.

Ušeničnik, dr. Aleš, **Socijologija**. Cena K 8'50, vez. K 10'80.

Anton Medved, **Poezije**. I. del, K 3'80, vez. K 5.—.

Anton Medved, **Poezije**. II. del, K 4.—, vez. K 5'40.

Leposlovna knjižnica:

I. zvezek: Pavel Bourget-Kalan: **Razporoka**. Roman. K 2.—, vez. K 3.—.

II. zvezek: Ivan Turgenjev Sergejevič, **Stepni kralj Lear**. Povest. S. Stepnjak. — Josip Jurca, **Hiša ob Volgi**. K 1'20, vez. K 2'20.

III. zvezek: Fran Virant. — Boleslav Prus. **Straža**. Povest. K 2'40, vez. K 3'40.

IV. zvezek: F. M. Dostojevskij. — Vladimir Levstik. **Ponižani in razžaljeni**. Roman v štirih delih in z epilogom. K 3.—, vez. K 4'20.

V. zvezek: Taras Sevcenko. — Josip Abram, **Kobzar**. Izbrane pesmi. Z zgodovinskim pregledom Ukrajine in pesnikovim življenjepisom. K 2'40, vez. K 3'60.

VI. zvezek: Champol. — V. Levstik, **Mož Simone**. Roman. K 1'90, vez. K 3.—.

VII. zvezek: Taras Sevcenko. — Josip Abram. **Hajdamaki**. Poem z zgodovinskim uvodom o hajdamaščini. (Kobzar II. del.) Broširano K 1'50. (VI. in VII. zvezek skupno K 3'40, vez. K 4'50.) Ima iste vrline kakor Kobzar.

VIII. zvezek: A. Sheehan. — Fran Bregar. **Dolina krvi**. (Glenanaar.) Povest iz irskega življenja. K 4'20, vez. K 5'80.

Anton Medved, **Kacijanar**. Tragedija v petih dejanjih. K 1'40, vezano K 2'40.

Anton Medved, **Za pravdo in srce**. Tragedija v petih dejanjih. Vez. K 3'50.

Ljubljana, Kažipot s pridejanim načrtom K 1'20.

Načrt Ljubljane, dvobarvni tisk K —'30.

Isti v petih barvah K —'50.

Knjigarna je založila v lastni zalogi vse potrebne tiskovine za ljudske in meščanske šole, v zalogi ima tudi učila; cenik je brezplačno na razpolago.

Pekarija, slaščičarna
in kavarna

JAKOB ZALAZNIK

Stari trg šte. 21.

Filialke:

Glavni trg št. 6.

Kolodvorska ul. št. 6.

1810 (52-1)

= Pozor! = Lepa prilika! =

Lepa, nova hiša

s 5 sobami, 2 kuhinjama, vin-
sko kletjo ter velikim vrtom se
proda pod ugodnimi pogoji. -
Hiša je na zelo prometnem pro-
storu poleg državne ceste, pri-
pravna za vsako obrt. Cena se
izve v Zgornji Šiški št. 107.

Proda se
iz proste roke
po ugodni ceni

enonadstropna hiša

u dobrem stanju, s pri-
pravnimi stranskimi po-
stopji ter prostornim
dvoriščem. - Natančneje
se poišče pri lastnici

v Ljubljani, sv. Flo-
rijana ulica št. 42.

2 hiši 2

skupaj arondirani, z lepim za-
stavbišče pripravnim vrtom, v
lepi legi, z dobrimi dohodki
se pod ugodnimi pogoji

prodasta.

Več se izve pri g. Petru Batellinu,
Vrtna ulica št. 62, Glince p. Vič.

VEM

da se platina in bombaževina najbolje kupi
edinole pri tkalnici 2388 1

bratov Krejcar

v Dobruški 9214 na Češkem

Vzorci prekrasnih barhentov in flanel, kakor
tudi platnine in bombaževine zastoj in franko.
Poskusite in naročite 6 obeljenih rjuh brez šiva
150/200 cm vel. K 13-60. Opreme za neveste!

Mizarski pomočnik

se sprejme takoj pri Mart. Klemenčiču,
mizarskem mojstru na Vrhniki šte. 112.

IZPELJAVA

vseh poslovnih transakcij. - Izdajanje čekov, nakaznic in
KREDITNIH PISEM
za vsa glavna in stranska mesta tu- in inozemstva.

Parna opekarna

Josip Lavrenčič v Postojni

priporoča razno opeko, kakor zarežani strešnik I. in II. vrste, strojni
strešnik (kavler), strojna korita (žlebake), opeko za tlak in zidno opeko
najboljše kakovosti, po nizkih cenah in v poljubni množini.

2359 10

Cerkvena slikana okna

v pravem slogu, umetno in navadno izvršena izdeluje
specijalist **Maks Tušek** stavbni in umetni
v tej stroki **steklar, Sv. Petra**
nasip št. 7 v Ljubljani. Skice ter proračune na željo.

2306 8

Naznanilo.

Velecenjenemu občinstvu in svojim ljubim prijateljem uljudno nazna-
njam, da sem z današnjim dnem v obrat prevzel znani

Hotel „Ilirija“

Kolodvorska ulica št. 22.

Točila se bodo pristna dolenjska, štajerska, istrska in avstrijska
vina v sodih in steklenicah ter vedno sveže dvakratno marčno belo in
črno pivo iz Združenih pivovaren Žalec in Laški trg.

Gorka in mrzla okusna meščanska kuhinja ob vsakem dnev-
nem času, posebno ob odhodu in prihodu vseh vlakov. Opoldanski in
večerni abonement po prednostnih cenah.

Krasni prostori za družbe, svatbe; skupne pojedine po dogo-
voru. Popolno zadovoljitev p. n. naročnikov jamči moje dosedanje mnogo-
letno delovanje v največjih podjetjih.

Gospodične, ki se hočejo v kuhinjstvu izvežbati, sprejemajo
se pod ugodnimi pogoji.

Velik senčnat vrt in kurljivo kegljišče.

Popolnoma na novo urejene **sobe** za tujce se zaradi bližine juž-
nega kolodvora najtopleje priporočajo.

Zahvaljujoč se za dosedaj mi kot ravnatelju grand hotela »Union«
izkazano zaupanje bilježim

z najodličnejšim spoštovanjem

V Ljubljani, 10. avgusta 1910.

Ivan Bračič, hotelir.

Kavarna „Ilirija“

je vsak dan vso noč odprta.

2307 8

Velespoštovanjem

Štefan Miholič.

Hotel Didič v Idriji.

Čenjenim gostom in slav. potujočemu občinstvu priporočam v obilen obisk
NOVI HOTEL ki ga otvorim v nedeljo dne
14. avgusta t. i. Za prenoče-
vanje je 16 udobno oskrblje-
nih sob na razpolago. Točila se bodo razna izvrstna naravna vina in
dobro pivo. Preskrbljeno bo vedno z dobro mrzlo in gorko kuhinjo
po najnižjih cenah. V hotelu je tudi kopališče.

2308 3

Z velespoštovanjem

Franc Didič.

Singer-jevi šivalni stroji

so najbolj sposobni
za vsako gospodinjstvo
in
za vsako delavnico:

Udobna odlačila.
481 24-1

Pri plačilu v gotovini
popust.

Dobe se v vseh naših prodajalnah
v Ljubljani samo
4 Sv. Petra cesta 4
SINGER Co.
akc. družba za šivalne stroje.

F. K. Kaiser, puškar v
Ljubljani,
Selenburgova ulica 6. - Najstarejša domača tvrdka.

Priporoča svojo bogato zalogo raznovrstnih
pušk in samokresov kakor drugih lovskih po-
trebštin. V zalogi imam tudi palice za ribji lov,
vrvice, truke, umetne muhe, mreže in sploh
vso pripravo za ribištvo in umetlani ogenj.

- Ceniki -

zastoj in
poštne
prosto.
2238

Perje za postelje in puh

9320 priporoča po najnižjih cenah 52-1
F. HITI pred Skofijo 20.
Zunanja naročila se točno izvršujejo.

Ura z verižico za samo kron 2'--.

Vsled nakupa velike zaloge ur, razpošilja
šlezjska tovarna: 1 prekrasno pozlačeno,
36 ur idčo precizijsko-anker-uro z lepo
verižico za samo K 2'--., ter 3letnim pis-
menim jamstvom. Pri nakupu 3 kosov cena K 5-50,
5 kosov K 9'--., Pošilja proti povzetju

prus.-šlezjska izvozna tvrdka
A. GELB, Krakov 340.

2561 Za neugajajoče denar nazaj. 1-1

C. kr. oblastveno potrjeno učilišče
za krojno risanje

Franja Jesih

Ljubljana, Stari trg št. 28.
Dobi se tudi kraj po životni meri.

NAKUP IN PRODAJA

vseh vrst rent, obligacij, državnih papirjev,
akcij, prioritet, zastavnih, srečk i. t. d., i. t. d.
Zavarovanje proti izgubi pri zbiranju srečk in vredn. papirjev
Prospekte in cenike premij zastoj in franko.

C. KR. PRIVIL. BANCNA IN MENJALNICNA DELNISKA DRUŽBA

MERCUR OSREDNJA MENJALNICA:
DUNAJ I., WOLLZEILE 1.

Podružnice: Baden, Češka Kamelica, Češka Lipa, Brno, Dux, Gablonz a. N. Graslitz, Krakov, Litomerice, Meravski
Zumberg, Modling, Morav, Novi Jicla, Pizez, Praha, Liberec, Dunajsko Novomesto, Ovitava.

Prvi slovenski potrební zavod v Ljubljani, Prešernova ul. 44.

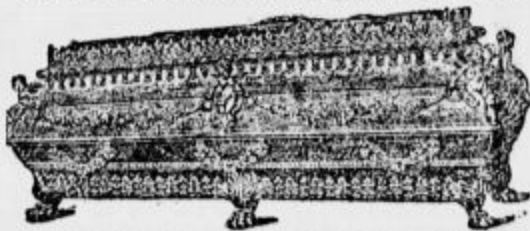
Príreja pogrebe od najpríprostejše do najelegantnejše vrste v odprtih kakor tudi v s kristalom zaprtih vozovih.

Ima bogato zalogo vseh potrebščin za mrliče, kakor: kovl-naste in lepo okrasene lesene krste, čevlje, vence, umetne cvetlice. Najnižje cene.

Za slučaj potrebe se vljudno príporočajo

51 52 1

Turk in brata Rojina.

Najcenejša vožnja v Ameriko.

E. Kristan

oblastveno koncesijoni-rana potovalna pisarna

za

:: Ameriko ::

v Ljubljani, Kolodvorske ulice šte. 41

3143 52-1

Najcenejša vožnja v Ameriko.

Telefon 237.

Betonsko podjetje.

Telefon 237.

Tvornica umetnega kamena in marmorja
ZAJEC & HORN

izvršuje vsa v to stroko spadajoča kamnoseška dela, kot: stopnice, klepane in brušene, postamente, balustrade, ornamente za fašade, vrtno ograjo, bangerje, krasne nagrobne spo-menike in okvirje, korita in žlebove, cavi za kanale (6-100 cm premera), okvirje za stene v vodnjakih (Sternathov sistem) i. t. d.

Prevzema kanalizacije in fundamantiranje strojev.

Gospode duhovnike in stávenike opozarjamo na Carralythov umetni marmor za obhajilno mizo, oltarje, votivne table, obkladanje sten v cerkvah in vestibulih — lepota brez primere pri nizki ceni.

Xylolith je eden najboljših tlakov za cerkve in zakristije, za hodnike in kuhinje, delav-nice in pisarne: tiha hoja, topel, higijeničen, brez špranj, nezgorljiv, se lahko snaži; v poljubnih barvah, preprosto ali prav elegantno izvršen. — Tlakovanje cerkev in važ s cementno-mozaičnimi in hídravličnimi ploščami v raznih ličnih vzorcih. — Terrazzo tlakovi!

Mesto drugih glaziranih plošč za obkladanje sten pri vodovodu, v kuhinji, v ko-palnici, kakor tudi za fašade pri hišah príporočamo izredno lepo in ceno nadomestilo v ceolitu, ki je trd kot marmor, v raznih barvah.

Projektiranje in izvrševanje železobetonskih stavb: stropov, mostov, rezervarjev in celih posloplj po inženirju-strokovnjaku, ki daje na željo tudi strokovna mnenja. — V zalogi cement na debelo in drobno ter „izolirna mesa“ zoper vlažnost zidov, na kojoj posebno opozarjamo.

771 1-1

:: Ljubljana, Dunajska cesta 73. ::

Ivan Dogan

mizarski mojster v Ljubljani

Dunajska cesta 19 (Medjatova hiša) :

príporoča svojo bogato zalogo hišne oprave :

za spalne ter jedilne sobe in salone. Divane vsake vrste. Modroce, žimnice na peresih, podobe, ogledala, otročje vozičke itd. : ::

Naročila se točno izvršujejo. ::

cenik s podobami zastoj in franko.

1539 1

Najcenejša zaloga. ::

Cene brez konkurence.

Najkrajša in najcenejša vožnja v Ameriko

z modernimi, velikimi brzoparniki iz Ljubljane čez Antwerpen v New-York in čez Antwerpen v Boston.

je proga rdeče zvezde „Red Star Line“.

Na naših parnikih „Finland“, „Kroonland“, „Vaderland“, „Zeeland“, „Lapland“, „Menomi-na“, „Maniton“, „Gothland“, „Marquette“ in „Samland“, kateri vsak teden v sobotah oskrbujejo redno vožnjo med Antwerpenom in New-Yorkom, so snažnost, izborna hrana, vljudna postrežba in spalnice ponovem urejene v kajite za 2, 4 in 6 oseb, za vsakega potnika eminentnega pomena in traja vožnja 7 dni.

Odhod iz Ljubljane vsak torek popoldan.

Naša proga oskrbuje tudi po večkrat na mesec vožnjo čez Kanado, katera pa je izdatno ce-nejša kakor v New-York.

Pojasnila daje vladno potrjeni zastopnik

Franc Dolenc
v Ljubljani,

Kolodvorske ulice odslej št. 26, od južnega kolodvora na levo pred znano gostilno pri „Starem tišlerju“ 188 (52-1)

Ustanovljena 1847.

Ustanovljena 1847.

Tovarna pohištva J. J. Naglas

:: Ljubljana, Turjaški trg šte. 7. ::

Največja zaloga pohištva

za spalne in jedilne sobe, salone in gosposke sobe. Preproge, zastorji, modroci na vzmeti, žimnati modroci, otroški vozički itd.

Najnižje cene. 3091 52-1 Najsolidnejše blago.

Delniška glavica: 50 milijonov kron
Rezervni in var-nostni sklad: 14 milijonov kron

Centrala v Pragi.

Ustanovljena l. 1868.

Podružnice v:

Brnu, Budjevicah, Iglavi, Krakovu, Lvovu, Moravski Ostravi, Olomucu, Pardubicah, Plznju, Prostějovu, Taboru, na Dunaju, L. Herrengasse 12

PODRUŽNICA ŽIVNOSTENSKE BANKE

Bančni prostori: **v TRSTU** Menjalnica: Via S. Nicole 30 Telefon št. 2157 Via Nuova 29

izvršuje vse bančne posle obrestuje vloge na vložne knjižice po 4% na tekočem računu po dogovoru.

Kupuje in prodaja vrednostne papirje, devize in valute. Daje pred-vjeme na vrednostne papirje in blago. Dovoljuje stavbne in carin-ske kredite. Daje promese za vsa žrebanja. Zavaruje srečke proti kurzni izgubi. Oskrbuje inkaso na vseh tuzemskih in inozemskih trgih.

Sprejema borzna naročila

ter se rada vdeležuje s svojim kapitalom na dobrih in napredujočih industrijskih podjetjih.

Brzjavai naslov: Živnostenska Trst.

Največja in najstarejša tovarna lončenih pečij in raznih lončenih izdelkov

Av. Drelse v Ljubljani

Mnogokrat odlikovana.

Mnogokrat odlikovana

Príporoča se slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini v naročila na štedilna ognjišča in peči

preproste in najfinejše, izvršene v poljubnih modernih barvah in vzorcih najbolj strokovnjaški, solidno in trpežno po najnižjih cenah. Župniščem samostanom in šolam dovoljujem znaten popust. Ilustr. ceniki so na razpolago

1842 Ustanovljeno leta 1842

Slikarja napisov

Stavb. in pohištvena pleskarja.

Velika zbirka dr. Schönfeldovih barv v tubah za akadem. slikarje.

ELEKTRIČNI OBRAT.

Tovarna in prodaja oljnatih barv, firneža in laka

BRATA EBERL, LJUBLJANA

Prodajalna in kamptoir: MIKLOŠIČEVA CESTA ŠTEV. 6

Telefon 154. Delavnica: IGRIŠKE ULICE ŠTEV. 8. Telefon 154.

1842 Ustanovljeno leta 1842

Zaloga čopičev za pleskarje sli-karje in zidarje, štedilnega mazila za hrastove pode, karbolineja itd.

Príporočava se tudi sl. občinstvu za vsa v najino stroko spad. delo v mestu in na deželi kot priznana reelno in fino po najnižjih cenah.

Pohištvo vsake vrste

od najenostavnejših do najumetnejših.

**Skladišče tapet, oboknic
in okenskih karnis, zaves
in preprog**

Ustanovljeno leta 1857

: **Zavod za pohištvo in dekoracije** :

FRAN DOBERLET

Ljubljana, Frančiškanska ulica šte. 10

**Velika izbira pohištve-
nega blaga itd.**

Enostavne in razkošne ženske
opreme v najsolidnejši izvršbi.
Uredba celih hotelov in
kopališč.

Telefon št. 97

921

Najcenejše

**dežnike in
solnčnike**

domačega izdelka

priporoča po najnižji ceni in najboljši kako-
vosti slavnemu občinstvu in preč. duhovščini

Josip Vidmar v Ljubljani

Prod Skotijo št. 19. Stari trg št. 4. Prešernova ulica št. 4.
3634 Popravila točno in ceno. 52 1

Ilustrovani ceniki zastoni in franko.

Ilustrovani ceniki zastoni in franko.

Marijin trg šte. 1.

**Največja zaloga najfinjših
barv**

za umetnike, od dr. Schönfelda & Co.

Fine oljate barve za študije, akvarelne trde in
tekoče, tempore barve v tubah, pastelne barve.
Raznobarna kreda. Zlate in raznobarne bronze.
Pristno in kovinsko zlato, srebro in aluminij
v listih. Stampiljske barve. Oglje za risanje.
Raznobarne tinte in tuši. Slikarsko platno in
papir. Paleta, škaliče za študije. Copiči za
umetnike, slikarje in pleskarje.

Najnovější

slikarski vzorci in papir za vzorce po najnižji
ceni, najnovjše in moderne suhe, kemljene
prstene in rudninske barve.

Priznana najboljša in najizdatnejša

oljate barve

za pleskarje, stavbne in pohištvene mizarje
in hišne posestnike itd., priporoča

Adolf Hauptmann

prva kranjska tovarna oljnatih barv,
firnežev, lakov in steklarskega kleja.

Prodaja najboljšega mizarkega

lima

po najnižji ceni,

karbolineja

samo boljše vrste,

gipsa

alabastra in stukaturenega za pod-
barje in zidarje. 52-1

Ustanovljeno 1832. Zahtevajte cenike.

Znamka F. L. P.

F. L. POPPER, Chrudim, Češko.

Izdelek nedosežen glede trpežnosti, elegancije in priljubljenosti torej najboljši
izdelek monarhije, kar priznavajo vsi merodajni strokovnjaki. Naj torej nikogar
ne premotijo hvalisanja z drugih strani, vsak naj kupi le čevlje z znamko F. L. P.

Edina tovarna za Kranjsko:

ulica Štor, Ljubljana, Prešernova ul. 5.

Znamka F. L. P.

830 52-1

610 52-1

Tvrdka Fr. Iglič

Ljubljana, Mestni trg št. 11

priporoča največjo zalogo krasnih
nagrobni venčev
in trakov z napisi.

Zunanja naročila se izvršujejo hitro in točno.

Cene brez konkurence.

V zalogi je vedno do 500 kosov od 2 K do 60 K
komad, tako da si vsakdo lahko izbere.

Najstarejša domača slovenska tovarna peč.

Ustanovljena leta 1868.

Založnik
ces. kralj.

avstrijskih
državnih
uradnikov

A. VEČAJ, LJUBLJANA

Trnovo, Opekarska cesta - Veliki stradon št. 9

priporoča vsem stavbnim podjetnikom in slav. občinstvu svojo veliko zalogo naj-
trpežnejših in sicer od najmodernejših prešanih in poljubno barvanih do najpri-
prostejših prstenih peč različnih vzorcev, kakor: renaissance, barok, gotike,
secesion itd., kakor tudi štedilnike in krušne peč lastnega in domačega izdelka
po najnižjih cenah ter je v svoji stroki popolnoma izvežban.

26-1

Za samostane in župnišča znaten popust. 1222

Najcenejša in najhitrejša vožnja v Ameriko je s parniki

„Severonemškega Lloyd“

BREMENA

NEW-YORK ::

s cesarskimi brzoparniki
:: Kronprinzessin Cäcilie ::
Kaiser Wilhelm II, Kron-
prinz Wilhelm, Kaiser Wil-
helm der Große. ::

Prekomorska vožnja traja samo 5-6 dni.

Natančen in zanesljiv poduk in veljavne vožne listke za parnike gori nave-
denega parobrodne družstva kakor tudi listke za vse proge ameriških že-
leznic dobite v Ljubljani edino-le pri 2886-58

Edvard Tavčar-ju, v Kolodvorskih ulicah št. 35.

nasproti občeznane gostilne „Pri starem Tišlerju“.

Odhod iz Ljubljane je vsak torek, četrtek in soboto. Vsa potovanja se tikajoča
pojasniti točno in brezplačno. Postrežba poštena, rečna in solidna.

Potnikom namenjenim v zapadne države kakor: Colorado, Mexiko, California, Arizona
Utah, Wyoming, Nevada, Oregon, in Washington, nudi naše društvo posebno ugodno
izvanredno ceno čez Galveston. Odhod na tej progi iz Bremena enkrat mesečno.

Tu se dobivajo pa tudi listki preko Baltimore in na vse ostale dele sveta, kakor:
Brazilija, Kuba, Buenos Aires, Colombo, Singapore, v Avstralijo itd. itd.

Velika zaloga juvelov, zlatnine,
srebrnine ter raznih ur.

Blago prve vrste

Točna postrežba

- Najnižje cene -

31 52-1

Lud. Černe

juvelir, trgovec z urami ter za-
prisiženi sodnijski cenilec.

Ljubljana, Wolfova ulica šte. 3.

**Klobuke,
cilindre in čepice**

v najnovejših faconah in velikih izberah
priporoča 147 52-1

Ivan Soklič.

Založnik c. kr. avstrijskih državnih uradnikov.

Pod trančo št. 2. Postaja elek. železnice.

Stambilije

vseh vrst za urade,
družstva trgovce itd.

Anton Cerne

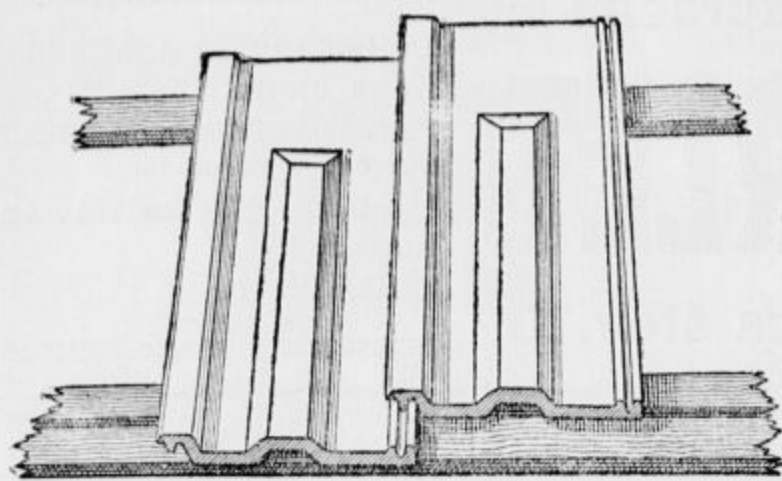
graver in izdelovatelj
kavčuk - štambiljev

LJUBLJANA,

Sv. Petra cesta št. 6.

Ceniki franko.

192 52

F. P. Vidic & Komp., Ljubljana

tovarna zarezanih strešnikov ponudi v vsaki poljubni množini **patent. dvojno zarezani**

strešnik - zakrivač

s poševno obrezo in priveznim nastavkom „sistem Marzola“.

480

Brez odprtih navzgor!

Streha popolnoma varna pred nevihtami!

Najpreprostejše, najcenejše in najtrpežnejše kritje streh sedanosti. Spretni zastopniki se iščejo.

Na željo pošljemo takoj vzorce in popis.

Kdor zida ali rabi cementne izdelke **JOS. CIHLÁŘ** :: Ljubljana ::
naj zahteva tvornice cementnih izdelkov Dunajska cesta št. 67
cene od 2330

Sode

dobro ovinjene, stare in nove, velike in majhne, ima na prodaj **Iv. Buggenig sodarski mojster v Ljubljani.** 2327

Ceno češko posteljno perje!

5 kg novo skublj. K 9-60 boljša K 12 —, belo kot puh mehko skubljeno K 18 —, K 24 —, snežubelo kot puh mehko skubljeno K 36 —, K 38 —. Pošljava tranka po povzetju. Zamena dovoljena proti povrnitvi poštnine **Benedikt Sachsel, Lobes 159, pri Piznu, Češka.** 2406 6-1

Carl Kronsteiner-jeve

trpežne, apnene

façadne barve

postavno zavarovane

v 50 vrstah od 24 v kg naprej.

Že desetletja dobro preizkušene in so prekosile vsa ponarejanja. — Edino sredstvo za pleskanje za façade, ki so bile že pobarvane. 1166 (3-1)

Email-façadne barve, ki se ne odlučijo, ne padejo, ne puščajo, ne krivijo ob prvi potezi, torej nepotrebno pleskanje z drugo barvo, trde kot email, uporabne pomešane samo z mrzlo vodo. Antiseptične, proste strupa, luknjicave. Idealni plesk za notranje prostore, še nepobarvane façade, lesene zgradbe: kot kolibe, paviljone, ograje itd. Dobiva se v vseh vrstah, otroški za m² 5 vin. Cenik in prospekte zastoj in poštnine prosto.

CARL KRONSTEINER, Dunaj III, Hauptstrasse 120.

Zaloga: Brata Eberl, Ljubljana.

Anton Breskvar

stavnji ključar

Ljubljana, Florijanska ulica št. 9

prilagočam se slavemu občinstvu, kakor tudi čistiji duhovščini za vsa v mojo stroko spadajoča dela, kakor:

ograde za grobove, križe, obhajilne mize, navadne in žične ograje, vrata.

Velika zaloga štedilnikov,

kurjavna in pepelna vrata, zapahi dimnikov, streljavi, zastori na valjcih itd. itd.

Prilagočam se tudi za vsakovrstna popravila, katera izvršujem hitro in po nizkih cenah. 2130

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje!

Denarni promet do 31. dec. 1903
čez 83 milijonov kron

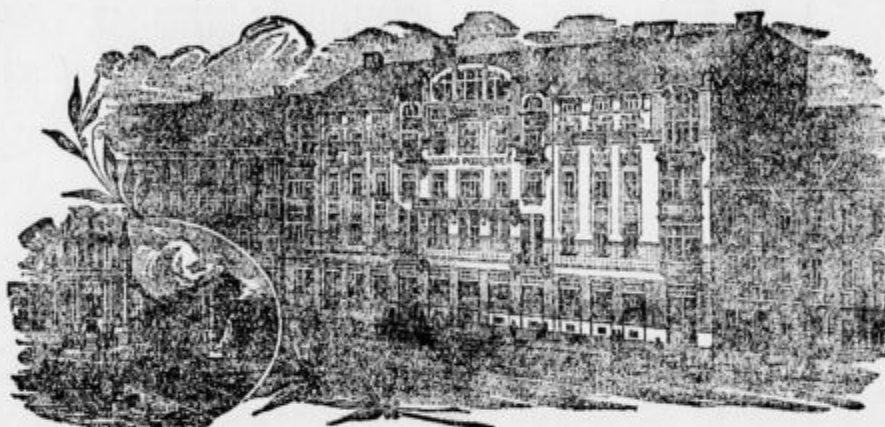
Lastna glavica K 503.575-98

Stanje vlog dne 31. marca 1910
čez 21 milijonov kron

Ljudska Posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Miklošičeva cesta št. 6, pritličje, v lastni hiši nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkev

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldan ter jih obrestuje po

4 1/2 %

brez kakega odbitka, tako da prejme vložnik od vsakih vloženih 100 kron čistih 4-50 kron na leto.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so poštno-hranilnične položnice na razpolaganje. Sprejema tudi vloge od svojih zadržnikov na tekoči račun ter daje istim posojila proti vknjižbi z in brez amortizacije, na osebni kredit (proti poroštvi) in zastavi vrednostnih papirjev. Menjice se najkulantneje eskomptujejo

Dr. Ivan Sušteršič, predsednik. **Josip Siška**, stolni kanonik, podpredsednik. — Odborniki: **Anton Belec**, posestnik, podjetnik in trgovec v St. Vidu nad Ljubljano. **Fran Povše**, vodja, graščak, drž. in dež. poslanec. **Anton Kobi**, posestnik in trgovec, Breg pri Borovnici. **Karol Kauschegg**, veleposestnik v Ljubljani. **Matija Kolar**, stolni dekan v Ljubljani. **Ivan Kregar**, svetnik trgovske in obrtne zbornice in hišni posestnik v Ljubljani. **Fran Leskovic**, hišni posestnik in blagajnik »Ljudske posojilnice«. **Ivan Poljak ml.**, tovarnar. **Karol Pollak**, tovarnar in posestnik v Ljubljani. **Gregor Slibar**, župnik na Rudniku.

Hotel Liburnija

(Harodni dom v Voloskem)

Edini popolno slovenski hotel v zdravilišču Opatija, stoji ob državni cesti v bližini postaje električne železnice. Oskrbljen je z vodovodom in električno razsvetljavo. Sobe imajo krasen razgled na morje. V hotelu se nahaja restavracija z izvrstno kuhinjo. Točijo se znamenita istrska in dalmatinska vina. Cene zmerno. Priporoča se

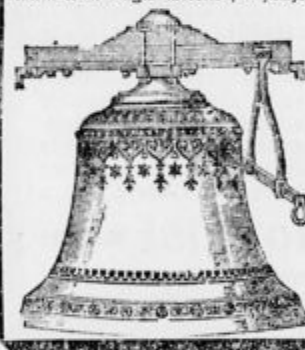
Marija Medved, najemnica.

Tovarna za kovinsko blago in zvonoljubnica

J. HILZER & KO.

Dunajsko Novomesto. Telefon 145.

se priporoča za nabavo zvonov, melod. in harmon. zvonila vsake velikosti in glasu, jamstvo za določen in poln glas, najdišče vglasilcev in najboljši material. Stojala za zvonove iz kov. železa ali lesa. Lahotno zvonjenje, najboljši način teka. Nagla izvršitev, najnižje cene. Ugodni plačilni pogoji. Stari nerabni zvonovi se sprejmo v prelitje, ravnotako se izdelujejo železna stojala najboljšje konstrukcije z dolgotrajnim jamstvom. Pro-računi in prospekti vsak čas zastoj in franko na razpolago, enako tudi priporočila kakor tudi priznalna pisma. 2376

Knjigovodja

večje eksportne tvrdke, popolnoma zmožen slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi, kakor tudi strojepisja; z dobrimi spričevali želi premeniti službo, najraje kam na deželo ali v manje mesto h kakavi večji tvrdki ali pa h kakavi posojilnici. Po potrebi uložil lahko tudi nekaj kavcije. Ponudbe naj se blagovolijo pošiljati na naslov »Priden in pošten«, Ljubljana, pošto ležeče filijalka pri sve-2394 tem Jakobu v Ljubljani. 3

Kamnoseški izdelki iz marmorja za cerkvene in pohištvene oprave, spominki iz marmorja, granita ali sijena, apno živo in ugašeno se dobi pri

Alojziju Vodniku

kamenarskem mojstru

:: Ljubljana ::
Kolodvorska
:: ulica ::

Daje po

4 1/2 %

UZAJEMNO PODPORNO DRUŠTVO V LJUBLJANI

KONGRESNI TRG 19 registrovana zadruga z omejenim poroštvom KONGRESNI TRG 19

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in jih obrestuje po **4 1/2 %** brez odbitka, tako, da dobi vlagatelj od vsakih vloženih 100 K čistih 4 K 50 v na leto. Rent davek plačuje društvo samo. Druge hranilnične knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje prekinilo. Daje tudi svojim članom predujme na osebni kredit, vračljive v 7 1/2 letih (90 mesecih ali 390 tednih) v tedenskih, ozir. mesečnih obrokih, kakor tudi posojila na zadolžnice in menice

Dr. Fr. Došak l. r.,
zdravnik v Ljubljani, podpredsednik,

Prelat A. Kalan l. r.,
predsednik,

Kanonik I. Sušnik l. r.,
podpredsednik,